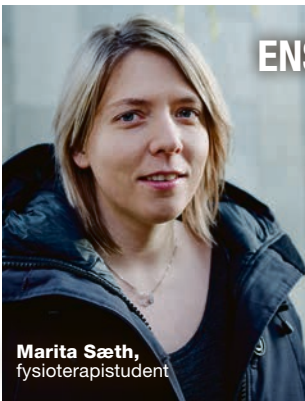

ENSOMME STUDENTER

– Jeg har forlatt forelesninger fordi jeg ikke har orket å sitte alene.

Nyhet side 8 og 9

Forsker angriper teknologi-optimismen

Idé og debatt side 26 og 27

VI TESTER: Hvem har den fæleste kantina?

Anmeldelser side 34 og 35

Øl, actually

Vi ringer jula inn med den store juleøltesten.

Mellom fag side 20 og 21

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 34 | www.universitas.no | onsdag 27. november 2013

Emilie Langbråten Wilberg (24) jobbet for studentene døgnet rundt. Da hun skjønnte at de ikke brydde seg, gikk hun på trynet.

Når engasjementet tar overhånd

Mellom fag side 16 til 19

NSO anklages for sløseri

Bruker studentmillioner på:

- hoteller
- konferanser
- flyreiser
- ... og trillekofferter

Nyhet side 4 og 5

I praksis med mor og far som sjef

Nyhet side 7

redaktør: **Emma Tollersrud**
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: **Øyvind Gallefoss**
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: **Helle Gannestad**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Anne F. Helseth**

MENINGER

Dominobrikker

Om det ikke er overraskende, er det like fullt alarmerende at kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen argumenterer for skolepenger for internasjonale studenter. Sverige har gjort det samme, begrunner han kort i sitt innlegg i Dagens Næringsliv, men uten å nevne konsekvensen: der sank søkertallet fra ikke-EØS land med hele 90 prosent etter at skolepenger ble innført, ifølge NSO.

Isaksen ønsker å kompensere med stipender og unntaksordninger for høyt kvalifiserte søkere med svak økonomi, etter klassisk konservativ logikk: bort fra universelle prinsipper, over til «fattigstøtte», for dem som trenger det aller mest. I dette tilfellet bare dem vi trenger mest. NSO demonstrerte med dominobrikker, og parallellen er god: Slikt kan fort smitte over, til at skolepenger og stipendordninger plutselig får en legitimitet det aldri har hatt i Norge i nyere tid. Skal vi først snakke om at kvalitet, ikke pris, skal være vår konkurransefordel, så bør vi se på hvordan vi egentlig stiller. Språkproblemer, kulturelle barrierer og mangel på veiledning er blant hovedårsakene til at de internasjonale studentene forlater Norge etter endt grad, ifølge omdømmeundersøkelsen ved Senter for internasjonalisering av utdanning.

Rent politisk er skolepenger uklokt. Av dem som kom til Norge for å studere, er russerne den nest største gruppen etter svensker. Vi er utvilsomt tjent med en slik studentutveksling mellom Norge og Russland, men denne stanser med skolepenger. For det tredje er tiltak usolidarisk av en liten og rik nasjon som Norge. Er det virkelig nå, i europeisk krisetid og klimaskvis, at vi skal lukke døren?

Dersom skolepengene blir innført, kaster vi oss på en bølge av kunnskapselitisme kamuflert som kvalitetsheving, som har preget andre land de siste årene. Et akademisk klaseskille er fra før i ferd med å bre om seg i Europa. Skolepenger i Frankrike har for lengst skapt en slik trend, i Storbritannia har de gjort utenforskapet enda større enn før. Paradokset framstår naivt, men er likevel åpenbart: I det ene øyeblikket snakkes det om internasjonalisering, Open Access og massiv flyt av kunnskap; i det andre er det egennytten som rår. Den friheten det da snakkes om, er og blir illusorisk.

Isaksen sier utredningen av skolepenger skal gjøres i «tett samarbeid» med institusjonene. Allerede har flere rektorer gått ut med bekymring over de nye taktene, se nest UiO-rektor Ole Petter Ottersen. Vi håper motstanden forblir så hard at dominobrikkene ikke begynner å falle.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dørp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Vi har et puggeproblem i høyere utdanning

Generasjon pugg

Kommentar

Nicoline Bjerge Schie,
journalist i Universitas

praktiske arbeidet, men mestrer du ikke pugginga sitter du fort igjen med skjegget i postkassa og en dårlig karakter på vitnemålet.

At skriftlig eksamen ikke gir et godt vurderingsgrunnlag er kun ett av mange uheldige utslag. Dagens system er også negativt for studentenes læringsutbytte. Meningen med en utdanning er at man skal sitte igjen med kunnskap til videre bruk i arbeidslivet, men systemet oppfordrer ikke til kontinuerlig læring.

«Skriftlig eksamen fører til en form for 'pugg det, framfør det og glem det'»

Særlig de akademiske utdannelsene på Universitetet stiller få krav til kontinuerlig arbeid og man blir sjeldent testet utenom eksamen. Fakta er at mange arbeidsgivere og masterprogrammer krever gode karakterer. For studentene blir derfor eksamen hellig, mens resten betyr lite. Skriftlig eksamen er en god pisk for å få studenter til å lese, men realiteten er at ordningen fører til en form for «pugg det, framfør

det og glem det».

Med pugg-kulturen som regjerende standard vil ikke studentene oppleve å kunne forbedre seg gjennom tilbakemeldinger fra resten av året. På dette punktet ligger ofte høyskolene – med strenge oppmøtekrav og hyppigere testing – milevis foran universitetene. En mulig løsning på puggproblemet er at studentene får flere prøver og oppgaver i løpet av semesteret, og at eksamen heller teller mindre. Slik kan man sikre at studentene

Øyeblikket

av **Eskil Wie**

Pek og flir: Per Sandberg og Sandra Borch slår av vitser om pressen og forteller om sine erfaringer med journalister og andre pressefolk. Samtalen foregår under Svarte Natta i Tromsø sist helg, konferanse for journalister i Nord-Norge.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

jobber jevnlig. Men i stedet for at universitetene ser på slike løsninger kan det nå virke som om det er høyskolene som kopierer universitetenes dårlige ordninger.

Et annet problem er at dagens eksamensform heller ikke tilfredsstiller kravene fra arbeidslivet. Hvis poenget er å si noe om hvor kvalifisert en student er, sier eksamenskarak- teren lite. Mens arbeidslivet ofte etterspør samar- beidsevner, kreativitet og personlige kvalifikasjoner, vil en eksamenskarakter bare vise hvor flink en student er til å pugge pensum på tre uker.

Kandidatene med gode karakterer er de som mestrer skriftlig eksamen, og det er ikke nødvendigvis de samme kandidatene som mestrer arbeidslivet. En A på eksamen i medisin sier ingenting om dine evner til å lytte til pasienten. En journaliststudent kan ha prestert ypperlig i de praktiske oppgavene, men kan fremstå som lite kompetent fordi den teoretiske eksamen gikk dårlig.

Det er gjerne pengemangel som blir trukket fram som grunn for hvorfor eksamen kun tilbys én gang i semeste-

ret. Det er synd at pengemangel skal gjøre utdanningene våre middelmådige.

Det er svært mye å tjene på å tenke nytt, både for studen- ter og arbeidsgivere. I dag sikrer systemet kun at studenter leser pensum, men det måler lite av den faktiske kompe- tansen. Faktum er at dagens ordning er langt fra god nok. Da er det verdt å spørre seg: Er det virkelig riktig å ha dårlige ordninger for å ha råd til å sende flest mulig gjen- nom «kverna»?

universitas@universitas.no

Bakpå nyhetene

Univers-spesial

- « – Da passet det ikke å legge inn Kappahl eller Hennes & Mauritz- butikker, men Felleskjøpets butikk passet helt naturlig inn. Det er et tidløst univers, samtidig som det er fra Bygde-Norge.

Hentet fra saken «Felleskjøpet sponser Flåklipa-filmen», Nationen, 23.11.13
- « Det NSB virkelig kunne ha konkurrert på; historie, fortelling og nostalgi er erstattet av et plastic-fantastic-univers like fristende og smakfullt som et glass desinfisert vann.

Hentet fra kommentaren «God design?», Klassekampen, 25.11.13

- « Her vil forfatteren presentere sin nye bok i en mørk stemning og under et univers av utvalgte ungdommer og deres krig mot dødsengelen.

Hentet fra saken «Boklansering i mørke», Bygdebladet, 21.11.13
- « Selv om «Rosso» er mer neddempet enn bandets to forrige utgivelser, er det like fullt et gjenhør med dette vid- underlig kinky King Midas-universet, der isolasjon, oppbrudd og lummet kjønns- liv er noen av stikkordene.

Hentet fra anmeldelsen «Vidunderlig kinky univers», Klassekampen, 25.11.13

Følg oss

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

BERGEN

STUDVEST

TRONDHEIM

Under Dusken

Både Venstre og KrF har ønsket elleve månede- rs studiestøtte, men fikk ikke gjennomslag. Da kunne de vunnet mer på å erkjenne neder- laget enn å prøve å selge det inn som en halv seier.

YALE

My aunt turned 42 last week when we had our most recent conversation. She died a few days afterwards. She won't have a famed biography written in her honor, but her stories will conti- nue to impact those who were lucky enough to have heard them.

OXFORD

I came up to Oxford two years ago unsure of myself and unsure of my faith. Would my medi- cal studies create doubts and weaken my con- victions? Oxford of course has a famous history of Christianity. I was aware of our motto: Domi- nus Illuminatio Mea – The Lord is my light.

Tips oss

tips@universitas.no

nyhetsredaktør: **Geir Molnes**
geirmoln@universitas.no 993 35 518

NYHET

Studenter lokkes av norsk natur

UTVEKSLING: De tre viktigste grunnene til at rekordmange utenlandsstudenter velger å komme til Norge er undervisning på engelsk, kvaliteten på utdannelsen og norsk natur og friluftsliv. Det viser en stor omdømmeundersøkelse fra i år, gjennomført av SIU blant over 2000 utenlandsstudenter, skriver Dagens Næringsliv.

Blant de mest naturglade er de tyske studentene. De rangerer natur og friluftsliv som den aller viktigste grunnen til at de valgte Norge som studie-
sted – like over engelsk undervisning og fravær av studieavgift.

– Det kommer mange tyskere hit på grunn av Erasmus-programmet, og de er blant dem som er opptatt av naturopplevelser, sier forskningsleder Jannecke Wiers-Jenssen i NIFU til avisen.

Oversvømte studentboliger

VANNVITTIG: Ekstremvær rammet Vestlandet forrige helg. Blant de rammede var Frydenbø studenthjem på Laksevåg, som eies av Student-samskipnaden i Bergen (SiB). Vannet rant inn i bygget, og flere meldte om 30 centimeter høy vannstand inne i hyblene.

– Jeg gikk hjem for å lese til eksamen. Da jeg gikk inn på Facebook, så jeg at en som bor ved utgangsdøra, hadde lagt ut bilde av vannet som rant inn. Jeg gikk ut i gangen for å se, og da var det 20 til 30 centimeter høyt vann rett utenfor døren min, sier Solveig Tryti Nilssen til Bergens Tidende.

Kritiserer «annenrangs» rangeringer

RANKING-KRITIKK: «Rangeringer plasserer universiteter som ikke kan eller burde sammenlignes, inn i en kunstig rangering basert på noen få selektive kriterier. Mål- og resultatstyringen i høyere utdanning er et spill hvor ingen vinner.»

Det skriver leder for internasjonal komité, Matias Olsen, og leder for Fag- og forskningspolitisk komité i Norsk studentorganisasjon, i et leserinnlegg i Aftenposten.

De mener resultatene i klassiske rangeringer er vilkårlige når de sammenblander tekniske universiteter, høyskoler og klassiske universiteter. De er særlig kritiske til at høyere plassering på rankinglistene brukes som argument for mer penger til utdanningsinstitusjonene.

«Rangeringer får dermed rolle som styringsverktøy», skriver studentlederne.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 9, 1988

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« I 1963 er Universitas i vårsemesteret utkommet med seks og i høstsemesteret med fem ordinære nummer, i alt 11 nummer på tilsammen 328 sider. Opplaget er blitt øket fra 4000 til 5000 eksemplarer. Ved en tilleggsbevilgning har Studentsamskipnaden i Oslo øket årets bevilgning til Universitas fra 35 000 til 39 000 kroner. Neste nummer vil ventelig utkomme i slutten av januar. Tilslutt vil vi ønske alle våre lesere en God Jul og et Godt Nytt År.

Universitas nr. 12, 1963

Anklages fo

NSO bruker 7,5 millioner på flybilletter, konferanser, hotell og mat i år. Det får tidligere studentpolitiker Egil Heinert til å reagere.

Pengebruk

tekst Peter Tryggestad og Martine Engebretsen Li
foto Helle Gannestad

Norsk studentorganisasjon (NSO) finansieres hovedsakelig gjennom studentenes semesteravgifter. I år har studentenes største interesseorganisasjon blant annet kjempet for elleve måneders studiestøtte, uten at de har fått gjennomslag. For å føre kampen for studentene har organisasjonen et budsjett på 18 millioner kroner.

7,5 av disse millionene går til organisasjonskostnader og konferanser – som blant annet omfatter reiser, landsmøter, konferanser, hotell og flybilletter.

Tidligere studentpolitiker Egil Heinert mener pengebruken er altfor stor.

– Jeg anbefaler NSO å bruke mindre penger på hotellovernattinger til seg selv og heller gi resten av pengene til SAIH (Studentens og akademikernes internasjonale hjelpefond), sier Heinert til Universitas.

– Overflod

Heinert har tidligere vært styreleder i Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) og satt for fem år siden i landsstyret til Norsk studentunion (NSU). NSU ble i 2010 slått sammen med Studentenes landsforbund til NSO.

Heinert var med på å utarbeide det første budsjettet til NSO, og da var pengebruken langt mer fornuftig, hevder han.

– Den gang ble budsjettet basert på måtehold, dette er overflod. Samme jobben som gjøres i dag kunne enkelt vært gjort for halvparten av pengene. Det framstår som et vanvittig sløseri med studentenes penger, sier Heinert.

Omfattende kritikk

Heinerts uttalelser kommer på toppen av en rekke kritiske utspill mot pengebruken i NSO de siste årene. I 2012 gikk organisasjonen med 2,7 millioner kroner i overskudd. Daværende studentparlamentsleder ved UiO, Stian Skaalbones, tok til orde for å redusere kontingenten til NSO.

– 2,7 millioner i overskudd er alt for mye. Det vitner om at man har alt for store inntekter i forhold til utgifter, sa Skaalbones til Universitas.

Etter NSOs landsmøte i vår var kritikken aller hardest fra Bergen. Arbeidsutvalget til Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen innstilte på å melde seg ut av NSO på grunn av høye lønnskostnader, løssluppen bruk

Norsk studentorganisasjon

- Norsk studentorganisasjon (NSO) er den fremste nasjonale interesseorganisasjonen for studenter i Norge.
- Består av 44 medlemslag, hvor medlemslagene er universiteter og høyskoler (offentlige og private) fra hele landet.
- Representerer om lag 200 000 studenter.
- NSOs mål er å bedre studenters faglige, sosiale og økonomiske rettigheter.
- NSO ble stiftet i 2010 ved en sammenslåing av de tidligere studentorganisasjonene Norsk studentunion og Studentenes landsforbund

av frynsegoder og kostbare konferanser. Eksternansvarlig for Kjernestyret ved Norges Handelshøyskole (NHH), Trygve Lehne, var heller ikke nådig.

– At det spises tre-retters middager, leies flotte hoteller og brukes over 800.000 kroner på landsstyremøter, gir ikke et godt bilde utad til studentene, sa han til studentavisen Inside.

I dag er det ikke lenger aktuelt for bergensstudentene å melde seg ut av organisasjonen.

Vaser og vindjakker

NSO bruker også 90 000 kroner på **profilering** – innkjøp av diverse effekter med NSO-logo.

– Jeg må innrømme at jeg synes trillekofferter, vaser og vindjakker med NSO-logoen på er sløseri, sier Gabrielle Legrand Gjerdset, leder for Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo.

Hun påpeker at profilering ikke utgjør de store summene i det helhetlige budsjettet, men mener at hver krone i budsjettet skal brukes slik at det kommer studentene til gode.

– NSO er en stor organisasjon, og den har derfor høye utgifter. Men det er viktig å ha et kritisk blikk. Å bruke penger på kofferter

med logo, uansett hvor liten andel av budsjettet dette utgjør, er ikke med på å øke studentvelferden og er unødvendig pengebruk, sier Gjerdset.

– Brukes fornuftig

NSO-leder, Ola Magnussen Ryd-je, er enig i at et budsjett på 18 millioner kroner kan virke mye, men er samtidig opptatt av at pengene brukes fornuftig.

– De arenaene som studentpolitikere har for å treffe hverandre, er konferanser og samlinger. Resultatene vi får fra disse samlingene brukes videre lokalt. I sum blir dette mye i penger, men jeg synes det er veldig bra med en studentbevegelse som har mye aktivitet, sier Ryd-je.

r «vanvittig sløseri»

Forsvarer: – De arenaene som studentpolitikere har for å treffe hverandre, er konferanser og samlinger, sier leder i NSO Ola Rydje.

INNTEKTER	
Driftsstøtte	13.120.000
Statstilskudd	3.500.000
UHR	250.000
Frifond	660.000
TOTALT	17.530.000

UTGIFTER	
Informasjonskostnader	680.000
Personalkostnader	8.000.000
Kontordrift	2.368.500
Organisasjonskostnader	5.655.000
Konferanser	1.845.000
Diverse	60.000
Ekstraordinære kostnader	85.000
TOTALT	18.693.500

Kilde: NSO

Han påpeker også at NSO får veldig mye igjen for de pengene de investerer i å ha en sterk norsk lobbyorganisasjon.

– Studentene har fått en økt kostnadsramme og tilskudd på 100 millioner til studentboliger, flere permisjonsuker for studenter med barn og en økning av studielånet, sier Rydje.

– Et hyl fra hornet

– Er det mulig å redusere utgiftene?

– Vi ser i disse dager på konferanseporteføljen vår, for å utnytte de ressursene vi har, best mulig. Vi leter kontinuerlig etter områder hvor vi kan kutte. Landsmøtet og landsstyret er dyktige til å utfordre oss på å dette, sier Rydje.

– Dere bruker penger på pins,

kopper og vindjakker med logo. Hvorfor det?

– Det er for å være synlig med dem når vi er ute og reiser. Det er nok noen tusen kroner i året. Dette er nok ikke det kritisk viktige, og skulle vi kuttet noe, så kunne vi sikkert kuttet her. Det er landsmøtet som bestemmer dette, sier Rydje.

– Heinert mener dere ikke eier skam. Gjør dere ikke det?

– Det gjør vi. Det er et hyl fra hornet fra noen som ikke vet hva vi holder på med. Jeg er opptatt av å bygge organisasjon, så får Heinert være opptatt av å snakke den ned. Vi ønsker alltid å bli bedre, og jeg kjenner meg ikke igjen i den beskrivelsen, sier Rydje.

universitas@universitas.no

Forbedringspotensiale

Leder av Studenttinget ved NTNU, Simon Utseth Sandvåg, mener at mange områder innenfor studentpolitikken løses bedre på nasjonalt enn lokalt nivå, og at driftskostnadene i NSO virker fornuftige.

– Jeg mener stort pengebruk henger sammen med høy aktivitet og sterk involvering av alle medlemslagene, sier Sandvåg.

Han mener likevel at det finnes forbedringspotensial for pengebruken.

– Penger kan alltid brukes bedre, både lokalt og nasjo-

nalt, og det er selvfølgelig noe alle ønsker, sier Sandvåg.

Bjørn Kristian Danbolt, leder av Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen (UiB), ønsker ikke å si stort om forvaltningen av NSO-budsjettet, men omtaler pengebruken som «helt grei».

– Det er alltid viktig med en debatt om hvordan man styrer pengebruken i NSO, men vi kom frem til gode kompromisser på landsstyremøtet nå i helgen, sier Danbolt.

universitas@universitas.no

Lenge siden siste tannsjekk?

Moderne klinikk i Oslo sentrum.

Nye studentpasienter får en startpakke på **350,- kr** (Prisen inkl.

full undersøkelse med 2 røntgenbilder, enkel tannrens og kostnadsoverslag)

I tillegg gir vi **20% rabatt** på all tannbehandling.

Vi garanterer god service og høy kvalitet!

Ibsen Tannklinikk
TLF: 22 20 06 62
Pilestredet 17, Oslo
www.lbsentannklinikk.no

Plages av gjentatte tyverier

Ledelsen ved Institutt for offentlig rett er sikker på at den kan fukke tyven som har robbet dem for titusenvis av kroner. Bare de får hjelp av politiet.

Krim

tekst Eirik Omvik
foto Adrian Nielsen

Kontoret til IT-ansvarlig ved Institutt for offentlig rett har i en årrekke blitt utsatt for gjentatte tyverier. Elektronisk utstyr er sporløst forsvunnet – uten at noen har brutt seg inn. Den eller

de som står bak, har nemlig fri tilgang til rommet.

Instituttet har sett seg nødt til å montere egen kortleser til rommet, slik at færre kan komme seg inn. Likevel fortsetter tyveriene.

Ble henlagt

Blant annet har et speilreflekskamera og en splitter ny bærbar datamaskin forsvunnet fra kontoret. Den siste hendelsen fant sted i sommer og ble anmeldt til politiet sammen med de tidligere tyveriene. Men på grunn av manglende kapasitet henla politiet saken.

Prodekan ved Institutt for offentlig rett, Alf Petter Høgberg, var verneombud da det siste tyveriet fant sted i sommer, og har på vegne av instituttet klaget på politiets henleggelse.

– Det finnes en logg med navn-

ene på dem som passerte kontordøren på de aktuelle tidspunktene. Hvis politiet hadde etterforsket saken, ville det vært mulig å finne ut hvilke kort som er brukt eller eventuelt misbrukt, sier Høgberg.

– Kilde til utrygghet

Vaktsentralen på Blindern har tatt sikkerhetskopi av kortleserloggen for de aktuelle dagene for tyveriet i sommer. Men loggen kan ikke utleveres til andre enn politiet.

I klagen skriver Høgberg at instituttet er «ute av stand til å ta tak i den underliggende personalsaken uten politiets medvirkning.» Vide-

re skriver han at forholdene representerer «et betydelig arbeidsmiljøproblem og kilde til utrygghet».

Høgberg understreker at instituttet ikke har pekt seg ut noen mistenkte.

– Det er flere grupper av ansatte som har tilgang, og det må presiseres at vi ikke mistenker noen av disse. Det kan også være snakk om et kort som er lånt ut, eller som på annet vis har kommet på avveie, sier Høgberg.

Han får i disse dager svar på utfallet av klagen.

– Jeg mener at politiet burde prioritere saken. Det prinsipielle

ved saken er det viktigste for oss: Vi er utsatt for systematiske tyverier. I tillegg rommer bygningene kulturverdier til flere hundre millioner kroner.

Kapasitetsmangel

Politiinspektør Trine Krok ved Oslo politidistrikt sier henleggelsen skyldes manglende saksbehandlingsskapasitet.

– Vi har vurdert saken opp mot andre, mer alvorlige saker, og har ikke funnet mulighet til å prioritere denne saken akkurat nå, sier Krok.

universitas@universitas.no

Kommer til kort: Selv om Institutt for offentlig rett har montert kortleser, klarer de ikke å forhindre at utstyr til tusenvis av kroner forsvinner fra IT-kontoret.

Du kan kreve radonsvar

Steinradioaktiv: Førsteamanuensis Ellen Karoline Henriksen holder en geigerteller mot en radioaktiv uranstein.

Fra og med neste år har du krav på å få vite om du er en av dem som er eksponert for den kreftfremkallende gassen radon.

Kreftfare

tekst Vilde Sagstad Imeland
og Geir Molnes
foto Helle Gannestad

– De som bor i hus med radongass puster gassen inn i lungene. De får stråledoser inn i kroppen, og moderate og store stråledoser gir økt risiko for lungekreft, sier førsteamanuensis i fysikkdidaktikk ved Universitetet i Oslo, Ellen Karoline Henriksen.

Gassen siver opp fra bakken, og mest utsatt er derfor kjellerleiligheter, som mange studenter bor i. Henriksen oppfordrer alle som har soverom i en sokkeletasje, til å måle radonnivået, enten man leier eller eier.

– På Tøyen i Oslo er det en del bergarter som avgir mye radon. Hvis du har soverommet ditt i en kjeller på Tøyen, så ville jeg foretatt en måling, sier hun.

Å måle radon er en relativt li-

ten utgift, men allikevel har bare 14 prosent av befolkningen målt radonnivå i egen bolig, ifølge en undersøkelse utført for Statens strålevern.

Nye regler

Fra 1. januar 2014 kan alle som leier bolig, kreve svar på om de bor i en bolig med for høye radonverdier.

– Dette er en bestemmelse som berører alle utleiende og alle leieboere, selvsagt også studenter,

«Hvis du har soverommet ditt i en kjeller på Tøyen, så ville jeg foretatt en måling»

Ellen Karoline Henriksen, førsteamanuensis i fysikkdidaktikk, UiO

sier rådgiver Bård Olsen i Statens strålevern.

– Et poeng er at radon ikke kan merkes på noe annet vis enn å foreta en måling. Det oppfordrer vi alle til å gjøre, også de som bor i selveid bolig, sier han.

Vil følge opp studentboliger

– Vi vil følge opp med tiltak der hvor det eventuelt er behov, sier boligdirektør Trond Bakke i Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO).

Han ønsker å starte radonmålingen i januar fordi dette er et tidspunkt som er hensiktsmessig grunnet omfang av inn- og utflytting.

– Dette gjør vi i forståelse med Statens strålevern, sier Bakke til Universitas.

Studenters interesse

Etter røyking er radon viktigste årsak til utvikling av lungekreft, ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO). Den luktfrie gassen finnes i jordskorpa og kan gi lungekreft dersom den siver inn i boligen.

Radontiltak

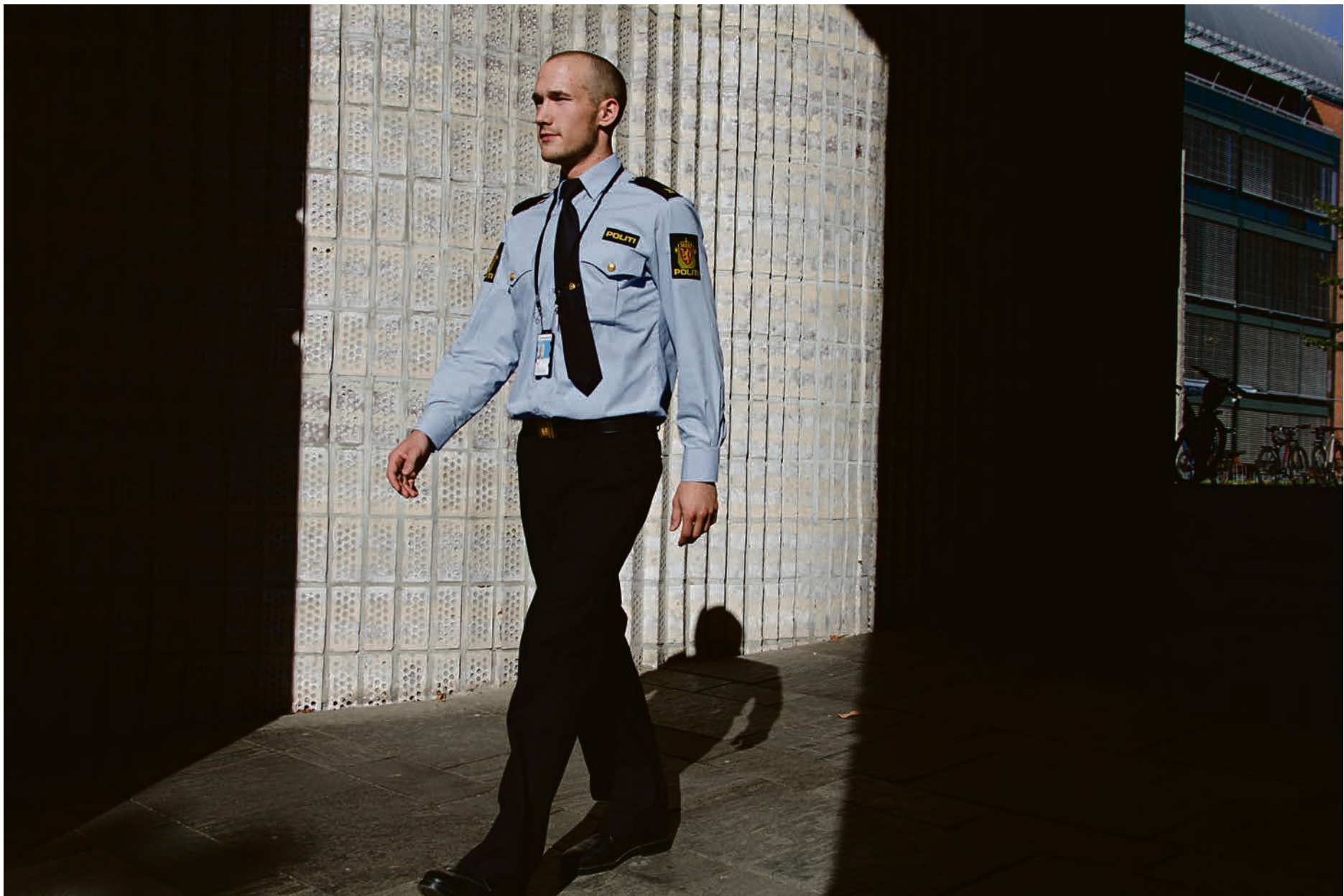
- Tiltak for å redusere radonnivået skal gjennomføres dersom nivået er over 100 Bq/m³ (becquerel per kubikkmeter).
- Radon måles over to måneder, og for å oppfylle regelverket må målingen avsluttes før midten av april 2014.
- Det er en godt etablert og påvist sammenheng mellom radon og lungekreft. Risikoen påvirkes av hvor lenge man blir eksponert for radon, og hvor høy konsentrasjonen er.
- Anslagsvis dør 300 nordmenn hvert år som følge av radoneksponering.

Olsen i Statens strålevern mener det er i leietakers interesse at radonnivået i boligen er forsvarlig. De som leier ut bolig til for eksempel studenter, er ansvarlige for at radonnivået i boligen er under grensen, og må iverksette tiltak dersom radonkonsentrasjonen er over et visst nivå (se faktaboks).

Han håper at utleiende vil ta radonforskriften på alvor når den trer i kraft, men utelukker ikke at enkelte vil forsøke å sluntre unna for å slippe utbedringskostnader.

– Kostnaden for målingen er liten, men å fikse problemet kan bli dyrt. I noen tilfeller er det nok å bruke noen hundrelapper på å tette litt, mens en i andre tilfeller må sette i verk større utbedringer, eksempelvis en radonbrønn som kan koste noen titusener, sier han.

vildesi@universitas.no

Problematisk: – Nære personlige forhold kan i helt spesielle tilfeller representere et problem, sier studentrådsleder ved PolitiHøgskolen, Geir Brevik.

ARKIVFOTO: ENA KRESO

Uenige om studenters familieband

Flere politistudenter har sin egen mor eller far som operasjonsleder i praksisperioden. Helt uaktuelt, mener Buskerud-politiet.

PolitiHøgskolen

tekst Heljar Havnes

De siste årene har Nordre Buskerud politidistrikt hatt flere praksisstudenter med foreldre i sentrale posisjoner. De to siste årene har for eksempel studenter vært i praksis i distriktet, der forelder har vært enten operasjonsleder eller innsatsleder.

Det vil politidistriktet nå ha slutt på.

I et brev til PolitiHøgskolen (PHS), som Universitas har fått tilgang til, ber politimester i Nordre Buskerud, Sissel Hammer, om

endringer i opptaksregelverket. Hun ønsker å stenge muligheten for at studenter skal kunne ta praksisåret der foreldre eller andre med nære relasjoner arbeider.

– Uaktuelt

– Hos oss er det helt uaktuelt at en operasjonsleder eller innsatsleder skal kunne ha lederfunksjoner overfor kjæreste eller barn. De som har relasjoner til operasjonsleder vil aldri få tjenestegjøre i ordensstyrken, som er underlagt operasjonsleder, heter det i brevet.

Hun foreslår følgende forbehold til dagens reglement:

«Studenter bør ikke ha anledning til å gjennomføre praksistjeneste ved politidistrikt hvor foreldre eller andre med nære personlige relasjoner arbeider.»

– Vi kommer i en vanskelig situasjon når vi må fravike våre etiske retningslinjer overfor studenter, skriver Hammer i brevet.

Politidistriktets praksisansvarlig har tatt opp saken med PHS, men har fått til svar at valg av praksissted styres av studentene selv, etter egne retningslinjer.

Administrasjonssjef i Nordre Buskerud politidistrikt, Sjur Tandberg, mener dagens ordning kan føre til vanskelige dilemma

for foreldrene.

– Vi ønsker ikke å sette foreldrene i en situasjon der de må vurdere om de skal sende ut sine barn på potensielt farlige oppdrag, sier Tandberg.

Anbefales å søke seg bort

Studentrådslederen ved PHS, Geir Brevik, er enig med Hammer i at problemer kan oppstå om man har nære relasjoner innad i politistyrken.

– I spesielle tilfeller kan enhver politimann bli farget av at deres respektive ektefelle eller foresatte står ved deres side. Dette må man forsøke å unngå, også når det gjelder studenter, sier Brevik.

Han mener ikke det er noe nytt for verken politiet eller PHS for øvrig at man forsøker å unngå praksis på samme sted som foresatte.

– Ledelsen anbefaler alle PHS-studenter å søke seg bort fra hjemstedene sine. Det er blant annet på bakgrunn av at man til enhver tid skal opptre objektivt, sier Brevik.

Større problem i mindre byer

Studentlederen tror ikke regelendringer er veien å gå, fordi pro-

blemet for eksempel ikke gjør seg gjeldende i større byer som Oslo eller Bergen.

– Jeg synes man burde vurdere hvert enkelt tilfelle, fordi problemet ikke er like gjeldende overalt. Jeg forstår at det kan være et problem i mindre politidistrikt, men i Oslo eller Bergen kan man jobbe i samme distrikt som foreldrene uten å ha direkte kontakt med dem.

Brevik mener det er en bedre løsning å omplassere studenter til andre driftsenheter dersom problemer som følge av familieforhold skulle oppstå.

– Viktig problemstilling

Geir Valaker, leder for bachelorutdanningen på PolitiHøgskolen, mener politimester Hammer tar opp et viktig tema.

– PolitiHøgskolen informerer studentene om problemstillingen før de søker om tildeling av praksisplass i andre studieår, sier Valaker.

Han opplyser om at dette vil bli gjort enda tydeligere til neste studieår, da studentene må gi skriftlig melding dersom de har noen i nær relasjon ved politidistriktet de har søkt seg til eller fått tildelt.

heljarh@universitas.no

– Jeg er liksom ik

«Jeg har forlatt forelesninger fordi jeg har sittet alene og ikke orket å være der»

Marita Sæth, fysioterapistudent

Ensom: Marita Sæth (26) flyttet fra alle vennene i Molde for å studere i Oslo. Hun forteller at hun på grunn av ensomhet sliter med å komme seg gjennom studiene.

28 prosent av studentene i Oslo og Akershus føler seg ofte eller svært ofte ensomme. Blant dem er Marita Sæth (26), som sliter med å komme seg gjennom studiet.

Studenthelse

tekst Petter Fløttum og Kristin Antonsen Brenna
foto Helle Gannestad

– Jeg tenker ofte at andre ikke vil ha noe med meg å gjøre. At jeg bare vil være til bry i en gruppe, og at jeg ikke har noe å komme med.

Det forteller Marita Sæth (26). Hun begynte på fysioterapistudiet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) høsten 2012.

– Jeg holder meg unna, slik at de andre skal slippe å omgås meg. Jeg er liksom ikke bra nok, så hvorfor skulle noen ønske å være sammen med meg. Den følelsen er vond, sier hun.

I forrige uke skrev Universitas at én av fire studenter ofte eller svært ofte føler seg ensomme. Sæth forteller at hun er en av dem, og at det har gått på studiene løs.

– Jeg har forlatt forelesninger fordi jeg har sittet alene og ikke orket å være der, sier hun.

Hun har falt bakpå med studiene og har ennå ikke fullført alle fagene fra førsteåret.

– Men jeg vil fullføre, så jeg prøver igjen, sier hun.

Tør ikke sette seg med andre

Sæth har ikke snakket med noen om at hun føler seg ensom.

– Jeg hadde besøk av ei venninne i helga, men jeg snakker helst

om hyggelige ting, sier hun.

Ikke før hun så en post som studentpresten på HiOA la ut på Facebook:

«Ensomhet er utbredt, også blant studenter (...) Det kan virke som alle andre har noen å spise lunsj med, finne på ting med, studere sammen med. Men mange strever med å etablere relasjoner i studiehverdagen og på fritiden.»

– Jeg gikk inn i kantina for å spise lunsj, men det var så fullt. Så jeg turte ikke å sette meg med noen. Jeg gikk ut og satte meg alene, forteller Sæth.

Da så hun posten studentpresten delte og la ut følgende kommentar:

«Traff meg, her jeg sitter bort-

gjemt i en gang og spiser lunsjen alene... Bra artikkel og tema, kunne ønske jeg våget å gjøre noen av forslagene.»

– Det var akkurat slik jeg følte det da, sier hun.

Flyttet fra vennene

Sæth kommer fra Brattvåg mellom Ålesund og Molde. Før hun kom til Oslo, bodde hun i Molde, hvor hun jobbet og gikk på skole. Da hun flyttet sørover, ble alle vennene igjen.

Nå har hun fått seg samboer og en av Molde-vennene har flyttet til hovedstaden. Det gjør hverdagen litt lettere, men skolehverdagen er fremdeles tung.

– Jeg trekker meg lett tilbake. Det har nok å gjøre med at jeg ble

mobbet en del på ungdomsskolen, forteller hun.

Tar med ensomheten hjem

Sæth synes det er vanskelig å ta kontakt med andre studenter i pausene og i forelesningene. Hun merker det spesielt når de skal deles inn i grupper. Hun skulle ønske hun bare kunne gå bort til noen og spørre: «Hei, skal vi være på gruppe sammen?» Men det går ikke.

– Jeg tror det hadde hjulpet. Å ha noen å diskutere fag med, sier hun.

Den vonde følelsen blir ofte med hjem etter skoledagen.

– Når jeg kommer hjem etter en slik dag på skolen, har jeg ikke gløden til å sette meg ned og lese. Det minner meg litt om hvordan jeg har

Ikke bra nok

det på skolen, så da vil jeg heller gjøre noe hyggelig, forteller Sæth.

Håper åpenhet hjelper

Sæth håper at om flere snakker om ensomhet og er klar over at det er et problem for mange, kan det føre til at flere tar kontakt med medstudenten som ofte sitter alene.

– Jeg håper noen i klassen i alle fall sier «hei» til meg etter dette, sier hun.

Men hun forstår at det ikke er enkelt. Hun merker det på seg selv.

– Jeg ser andre som sitter alene i forelesningene, og jeg tenker at jeg burde satt meg nærme og sagt «hei». Men jeg gjør det ikke, forteller fysioterapistudenten.

petter.flottum@universitas.no

– Enkle ting kan bryte ut i vennskap

Professor i sosialt arbeid og sosialpolitikk ved Høgskolen i Oslo og Akershus, Knut Halvorsen, har skrevet boka *Ensomhet og sosial isolasjon i vår tid*. Han mener det også er viktig å lære seg å trives i eget selskap, noe han kaller *solitude*, eller *positiv alenehet*.

– Man kan jo snu spillet litt og ikke se på det utelukkende som noe negativt, sier Halvorsen.

For å komme ut av isolasjonen anbefaler han at man får sosial kontakt gjennom fritidsaktiviteter som man er interessert i.

– Det viktigste er å få sosial kontakt gjennom ting du er opptatt av selv, enten det er sjakk eller fotball. La vennskap

bli et biprodukt av en felles interesse, sier Halvorsen.

Han mener opplevelsen av ensomhet kan oppstå selv om man har mange rundt seg, og at hvor mange venner du har på Facebook har lite å si for ensomhetsfølelsen.

«Det viktigste er å få sosial kontakt gjennom ting du er opptatt av selv»

Knut Halvorsen, Professor i sosialt arbeid og sosialpolitikk

– Har du en eller to nære venner er det meste gjort. Det er helt avgjørende. Et annet tips kan være å få et kjæledyr. Den gir kjærlighet og nærhet. En hund som må luftes kan også gjøre at man kommer

i kontakt med andre mennesker. Ofte er det ikke mer enn det som skal til. Sånne enkle ting kan bryte ut i vennskap, sier Halvorsen.

universitas@universitas.no

Hjelp å få

Studenter som sliter med ensomhet, kan blant annet få hjelp av studentprestene som holder til på Universitet i Oslo (UiO), Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og Handelshøyskolen BI.

– Ensomhet er et av de temaene som ofte dukker opp i samtaler med studenter, forteller studentprest på HiOA, Valborg Orset Stene.

Når hun er i samtale med ensomme studenter, er hennes mål å gi dem mot til å finne en vei ut av det. I tillegg tror hun samtalene kan være med på å ufarliggjøre ensomheten litt.

– Det er modig å tørre å være åpen om det, og det kan få bort litt av tabuet rundt ensomhet, sier Stene.

Hun understreker også at selv om man er ensom i en periode av livet, betyr ikke det at man ikke har evnen til å få seg venner.

Rådgivningstjenesten og psykisk seksjon i Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) kan også ta imot de som ønsker hjelp. De tar inn flere ensomme studenter til samtaler og vurderer om ensomheten henger sammen med psy-

kiske vansker eller ikke.

Mot slutten av den første samtalen gis det en tilbakemelding om veien videre, som kan bestå av flere samtaler, informasjon om kurs eller gruppetilbud eller henvisning til andre instanser. Det forteller psykolog hos SiO Helse, Lars Jørgen Berglund.

– Har du noen råd til studenter som føler seg ensomme?

– Ta gjerne kontakt med enten SiO Rådgivning eller psykisk helse. Vi møter mange som opplever dette, og det å fortelle en annen om det som oppleves vanskelig, er ofte første steg i retning av en endring, sier Berglund.

universitas@universitas.no

Prest: Valborg Orset Stene

Utelukker ikke Akademika-salg

Etter fjorårets rekordunderskudd vurderes nå nye muligheter å organisere studentbokhandelen Akademika på. SiO-styreleder Magnus Nystrand utelukker ikke salg.

Akademika

tekst Geir Molnes

Styret i Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) varsler mulige endringer i måten studentbokhandelen Akademika organiseres på. I en orientering til Velferdstinget i Oslo og Akershus skriver SiO-styret at de er «inne i en prosess hvor flere alternativer til dagens selskaps- og eierskapsmodell for Akademika AS vurderes.»

Styreleder Magnus Nystrand i SiO ønsker ikke å utdype hva som konkret vurderes til Universitas.

– Jeg kan ikke si så mye mer enn det som står i orienteringen. Det er en pågående prosess som er forretningssensitiv, sier Nystrand.

– Har eventuelle endringer i Akademika sammenheng med fjorårets store underskudd?

– Nei, ikke direkte. Det har sammenheng med store endringer i bransjen. Vi ser etter nye muligheter å organisere Akademika på, sier han.

– Så det har en indirekte sammenheng?

– Selvfølgelig har det en innvirkning på helhetsbildet. Det er en bransje i stor endring, både markedsmessig, og når det gjelder behovet til studentene med stadig flere digitale bøker, sier Nystrand.

– Kan du utelukke et salg av Akademika?

– Vi ville vært dårlige eiere hvis vi ikke vurderte alle muligheter.

– Kommer Akademika til å gå med underskudd også i år?

– Det er veldig vanskelig å si før vi har tallene for november og desember. Men resultatutviklingen for Akademika har vært positiv det siste året, sier Nystrand.

universitas@universitas.no

Vinn reise til San Francisco

for to personer inklusiv leiebil i to uker

Alt du trenger å gjøre for å bli med i trekningen av drømmereisen til en verdi av 25.000 kroner, er å svare på vår enkle spørreundersøkelse om brannvern for studenter. Fire studenter får iPad som trøstepremie.

Skann QR-koden eller besøk brannvernforeningen.no/student for å delta.

Norsk brannvernforening

www.brannvernforeningen.no/student

FORSKNING VS POLITIKK

Optimistisk: – Jeg tror faktisk ikke vi er så langt unna kunnskapssamfunnet, sier Jan Arild Snoen da Universitas møter ham foran Stortinget. Snoen mener likevel at forskningen aldri vil kunne gi løsninger alene.

Kunnskaps- samfunnet er innen rekkevidde ...

... men jeg tror ikke det er mulig eller ønskelig å oppnå et samfunn hvor forskningen gir svar på alt, sier samfunnsdebattant Jan Arild Snoen.

Asylpolitikk

tekst Vilde Sagstad Imeland
foto Adrian Nielsen

Snoen mener det finnes en rekke eksempler fra både høyre- og venstresiden på at man ikke vil erkjenne eller snu seg etter forskning.

– Det kan få store konsekvenser å ta feil av virkeligheten, sier Minerva-kommentatoren.

Som tidligere partipolitiker i Frp og Høyre, og aktiv i flere liberalistiske tidsskrifter og tankesmier, kjenner Snoen godt til tematikken. Han mener politikere har et ansvar for å informere seg om kunnskapen i samfunnet.

– Men det vil alltid være en viss risiko knyttet til hvilken forskning man skal bruke, og til slutt koker det ned til en avveining av hvilken virkelighetsbeskrivelse som er den mest sannsynlige.

Snoen mener det dreier seg om partienes uvilje mot det som ikke passer inn i deres verdensbilde.

– Dette kan igjen føre til at man benekter kunnskap som gir virkemidler man ikke liker, sier han.

– Uholdbar situasjon

At politikere overser forskning, ble sist eksemplifisert i debatten om asylpolitikk. Den blusset nylig opp igjen da tre passasjerer på Valdresekspressen ble drept av en asylsøker i november. Nå ønsker

man å hindre lignende tilfeller i fremtiden, og de ulike formene for asylmottak er noe av det mest diskuterte.

Berit Berg, professor ved NTNU, har forsket på ulike typer asylmottak siden 1990 og deltok senest i 2011 i en offentlig utredning som evaluerte hele det norske mottakssystemet. Hun er oppgitt over den nye regjeringens forslag til såkalte retursentre, og mener det i praksis innebærer en videreføring av de omstridte ventemottakene som ble avvirket av den rødgrønne regjeringen.

– Man så hvor uholdbar situasjonen var på disse institusjonene. Alle beboerne hadde fått avslag på asylsøknaden sin, og disse mottakene fungerte som trykkokere. De som bodde der var fortvilte, skuffet, sinte og slitne, sier Berg.

Hun mener det er vanskelig å se for seg at slike sentre kan bli noe annet enn passiv dyrking av håpløshet. Hun mener også at den borgerlige regjeringen har vært lite konkrete på hva de ser for seg med de såkalte retursentrene.

– Den borgerlige regjeringen skriver i regjeringserklæringen at

de vil gå inn for såkalt «differensierte» mottak. Integreringsmottakene skal «fremme integrering», og retursentre skal «fremme retur», hva nå enn det innebærer, sier hun.

Frykter menneskelekkasje

– Jeg vil gjerne lytte til forskerne, men de må påvise alternativer som gir den samme effektiviteten når det gjelder å sikre uttransportering og håndhevelse av Utlendingsloven, svarer stortingsrepresentant for Høyre, Michael Tetzschner, og legger til:

– Vi trenger ikke forskning for å vise at verden ikke er ideell.

Tetzschner forteller at han gjerne vil høre på forskerne hvis de kan tilby en mer effektiv hjemsendelse og metoder for å håndtere dem som vil være seg dette.

– Det hadde selvfølgelig vært bedre om alle som kom til landet kunne plasseres i boliger uten noen form for kontroll.

Men han mener vi da ville fått en lekkasje av mennesker uten rett til flyktningeopphold.

– Disse ville igjen ha forsvunnet ut av radaren, og krevd mye

ekstra ressurser, sier han.

Løsningene finnes

– Hvis Tetzschner vil ha dialog, setter jeg meg på første fly fra Trondheim, sier Berg.

Hun forteller at utredningen om det norske mottakssystemet ble lansert like før 22.juli, og at det som en følge av dette ikke ble mye debatt rundt mulige løsninger på utfordringene rundt asylmottak.

– Vi foreslår en rekke tiltak som kan fjerne behovet for slike sentre, og et av forslagene går for eksempel ut på å redusere ventetiden i alle ledd, slik at denne typen sentre blir helt unødvendige, sier hun.

Berg understreker at hun ikke har sett noen forskere som har støttet en videreføring av de omstridte mottakene hvor samtlige beboere har fått avslag på asylsøknad. Hun mener det er med god grunn.

Omstridt virkelighet

Jan Arild Snoen understreker at han har stor respekt for forskningen, men mener likevel mange forskere har et for teknokratisk syn på verden.

– Mange forskere tror at bare man leter nok etter kunnskap vil det riktige svaret gi seg selv. Jeg tror ikke det er mulig eller ønskelig å oppnå et samfunn hvor forskningen gir svar på alt.

Han mener at det alltid vil være et rom i politikken som må fylles

Forskning vs politikk

■ Rapporten NOU 2011 nr.10 «I velferdsstatens venterom» evaluerte de norske formene for asylmottak og konkluderte med at ventemottakene ikke burde videreføres. Ventemottakene ble siden avvirket.

■ De borgerlige partiene la fram sin politiske plattform den 7. oktober i år. Mange av forslagene vekker debatt fordi de strider mot deler av forskningen på feltet.

■ Samarbeidsavtalen mellom de fire borgerlige partiene går blant annet inn for såkalt differensierte asylmottak, med blant annet integreringsmottak og retursentre.

■ Universitas har i løpet av en artikkelserie satt søkelys på politiske forslag som går imot forskningen, og undersøkt grensedragningene mellom politikk, forskning og verdier.

med ideologi og normer og en debatt om hva som er den beste og mest relevante forskningen på et gitt område.

– Men jeg tror faktisk ikke vi er så langt unna kunnskapssamfunnet i dagens utøvende politikk, sier han.

mellom FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

Studentleder Gabrielle Legrand Gjerdsset må jage ut tillitsvalgte fra kontoret etter endt arbeidsdag. Når både jobb, venner og fritid kretser rundt studentpolitikk, er det lett å miste perspektivet.

ET BOBLELIV

• Portrettet: Gro Nylander

• Reportasje: Studentpolitikere

• Bokhylla: Kristian Meisingset

PORTRETTE

tekst: Vilde Sagstad Imeland foto: Henrik Evertsson

ET LIV I MELKEVEIEN

*Hun lærte moren din å amme deg.
Nå vil Gro Nylander gjerne lære politikerne et
og annet om reservasjonsretten.*

– **Jeg ser litt** ut som en heks, synes du ikke, sier Gro Nylander.

Det er tidlig ettermiddag, og lav høstsol skjærer gjennom de store glassvinduene i stua til Norges ammedronning på Høvik. Hun står og betrakter et bilde av seg selv som ung mor på syttitallet. På bildet stirrer hun rett inn i kamera med et lurt smil. Hun holder sin nyfødte baby, og på hodet sitter en sort, tam due.

– Fuglen på hodet og barnet på brystet. Det er vel sånn jeg er, apropos det du sa med at jeg jobber med både abort og amming: at det nesten er litt paradoksalt. Jeg synes det bildet fanger det jeg driver med ganske godt.

Hvis Gro Nylander ikke var direkte involvert i å lære moren din å amme, kan du være sikker på at hun i det minste kurset helsesøsteren hennes eller utformet brosjyren som foreldrene dine fikk med seg hjem fra sykehuset da du ble født.

Det var en del av pakka som syttitallsfeminist. Men selv om det oppviglerske syttitallet er over, er ikke kampen for kvinners rettigheter det. Denne høsten har den pensjonsklare legen engasjert seg sterkt mot et vedtak i den borgerlige regjeringens samarbeidsplattform: fastlegers rett til å reservere seg mot å henvise kvinner til abort – også kjent som reservasjonsretten. Nylander har tidligere sittet i abortnemnda og mener abort og amming er to sider av samme sak.

– Abort er trist, men selv om jeg jobber med to vidt forskjellige områder, har de mye med hverandre å gjøre. Både amming og abort handler om omsorg.

Hun husker hvordan det var å leve i en tid da det å bli gravid utenfor ekteskapet var en katastrofe. Før abortloven kom i 1978, hadde hun venninner som var så desperate at de stakk strikkepinner inn i seg selv eller latet som om de var gale, for å få innvilget abort.

– Jeg har utført mange aborter, og selv tatt abort. Kvinner må selv få bestemme hvor mange barn de skal ha, sier hun og siterer kvinnesakskvinnen Katti Anker Møller: «Vi elsker moderskapet og vil det vel. Men i full frivillighet og under vårt eget ansvar.»

Kvelden før: Det er en bekmørk ettermiddag på Blindern.

– Jeg er ekstremt opptatt, sier Nylander for å unnskylde at hun bare kan møte oss en halvtime i dag. Hun geleider oss gjennom korridorene på ammesenteret, hvor hun i disse dager er i ferd med å pakke ned kontoret sitt.

I eskene havner utallige permer og bøker, som alle dreier seg om samme emne: fødsel, spedbarn, amming, mor, barn. Men selv om 70-åringen formelt går av med pensjon og må gi fra seg kontoret til noen andre, er hun langt fra ferdig som lege.

– Å være pensjonist for meg er å motta pensjon. Utover

det har jeg aldri vært så opptatt som nå, sier hun. Hun skal fortsette som timevikar, og mottar dessuten stadig faglige henvendelser, i tillegg til spørsmål fra folk som mener hun er en klok, gammel kone.

Hun hjelper også enkeltpersoner. Mødre som har snust henne opp og trenger hjelp og råd til amming. Men i dag er dette bare hjerteprosjekter, som hun kaller dem.

I tillegg har hun altså denne reservasjonsretten å tenke på. Da Nylander for et par uker siden ble invitert til Stortinget for å snakke om hvorfor hun er imot den, var sirke-len sluttet for den garva demonstranten.

– Det var selve prikken over i-en å snakke for Arbeiderpartiets kvinnegruppe, sier hun.

– Jeg er jo en gammel syttitallsfeminist og har blitt innesperret og sluppet fri mange ganger i forbindelse med demonstrasjoner. Derfor opplevdes det så stort å bli invitert til Stortinget for å gi faglige råd og veiledning.

Men fortsatt er det først og fremst ammingen hun forbindes med. Helsemateriellet 70-åringen har laget om saken deles ut til fødende den dag i dag.

– *Jeg fant en snutt av den prisbelønte filmen din «Bryst er best», og...*

– Du fant den lille snutten som ligger på Youtube, ja?

– *Ja, og jeg må innrømme at jeg ble litt... eller, det var så mye melk og babyer og bryst, jeg vet ikke om det er galt å si det, men...*

– Du syntes det var litt frastøtende?

– *Ja, på en merkelig måte, det er liksom så fysisk.*

– Haha, fysisk, ja! Det er helt forståelig, og du har vel ikke barn, regner jeg med? Jeg har jobbet med amming i flere tiår og synes fremdeles det er rart. Men vi er pattedyr, og det må vi bare leve med, selv om det er fjernt fra det vi ellers er vant til å se rundt oss.

– *Er det ikke rart at pupper er babyemat samtidig som de har så enorm sex-appeal?*

– Jeg synes det er rart, jo. Spesielt med tanke på at den lille knoppen er så forbudt å vise frem i offentligheten. Man kan liksom vise fram alt unntatt brystvorta, hvis det skjer, er det en skandale! Visste du forresten at kvinnebrystet er hjemløst i norsk medisin? Det har ingen egen medisinsk seksjon, og blir for eksempel ofte henvist til mage-tarm.

Da Nylander flyttet til Oslo fra Nord-Norge på begynnelsen av 1960-tallet, ble hun med i Ammehjelpen. De skulle fremme opplysning rundt amming i et helsevesen med strenge regler rundt nyfødte.

– Amming ble regnet for å være noe man ikke gjorde mens folk så på. Dette står i sterk kontrast til dagens mødre som møtes på kafé, mens de ammer og drikker latte. Am-

TAM? Det var i hvert fall denne svarte dua, som residerte både på hoder og under dyner i det nylanderske hjem da hun var ung mor.

Gro Nylander

- Født i 1943.
- Gynekolog og fødselslege med doktorgrad.
- Spesialist i medisinsk genetikk.
- Utdannet seg til lege i voksen alder, etter å ha kommet inn på særskilt grunnlag som følge av sitt engasjement.
- Har skrevet åtte bøker, som alle handler om mor og barn og er oversatt til flere språk.
- Bøkene har solgt i over 150 000 eksemplarer bare i Norge.
- Deltok i etableringen av Nasjonal kompetanse-tjeneste for amming ved Oslo Universitets-sykehus, hvor hun jobbet som leder.
- Har også laget både manus og regi til ammefilmen *Bryst er best*, som blant annet er oversatt til koreansk og kinesisk.

ming er blitt sosialt, det er noe man møtes for å gjøre.

Etter hvert kom hun inn på medisinstudiet, uten real-artium, men på særskilt grunnlag som følge av sitt engasjement. Endelig opplevde hun å bli hørt. Hun var blitt en fagperson, en med tyngde.

– Jeg ville endre praksisen på barselavdelingen. Det var jo så merkelig før i tiden, da mor ikke fikk lov til å ta på barnet før det var gått et døgn, og bare fikk holde det 20 minutter av gangen. Man var redd for bakterier. Barnet skulle ligge oppå dynen, ikke under.

– I dag kravler jo babyen rundt på brystet før det gjør noe annet, sier hun triumferende.

Og på Norges kaféer sitter de ammende mødrene og skravler bak lattene med en selvsagt mine. Men ammekursene er like viktige nå som da, mener Nylander. Mange av mødrene til de 60 000 barna som fødes i Norge hvert år, opplever problemer i forbindelse med å skulle amme for første gang. Da trengs det bevisst og skolert helsepersonell som kan geleide dem unna smerte og usikkerhet.

Tilbake i Høvik har Nylander møte med to andre leger om saken. Rundt kjøkkenbordet diskuterer de hvordan de skal markedsføre neste ammekurs for leger. Dagens leger vet åpenbart ikke nok om amming: Det forrige kurset var så fullt at arrangørene måtte avvise noen. Blant medisinstudentene er det stor interesse, og mange blir ekstra interesserte når de skal ut i praksis, forteller Nylander. Da begynner de å tenke på alt de kan møte.

Hagen utenfor er full av fuglekasser og runde, velfødde kjøttmeis. Slingplanter bukker seg langs innsiden av stueveggen. Barnetegninger, spill og bøker ligger pent stablet i en krok. Barnebarna bor i nabohuset, og en glassgang forbinder huset deres med besteforeldrenes. Hun pleier å bli vekket av

små barneføtter som kommer tassende. Selv har hun to egne barn, og to «bonusbarn» hun fikk da hun giftet seg med mannen sin.

Gro Nylander er mild og behagelig når hun snakker, men hun er likevel langt fra konvensjonell. I en kronikk i vår hevdet en småbarnsfar at hun trækker på pappapermen ved å si at den forstyrrer ammingen. Nylander er egentlig en venstreside-dame, men akkurat her er hun faktisk enig med Høyre.

– Jasså, jeg skjønner at du har «googlet» litt, sier hun når vi tar opp pappaperm-debatten.

– Jeg prøvde å gjøre det selv her om dagen, men jeg ble litt nedstemt, det kom opp så mange ufine saker om meg. La det være sagt: Jeg er fullstendig for fars deltagelse i spedbarnsperioden. Men han vil aldri kunne erstatte mor. Med dagens ordning kan mor ende opp med så lite som 14 uker med permisjon. Jeg tror mange mødre er uforberedt på hvor knyttet de blir til barnet, og derfor må de være sikre ut ammeperioden, hvis de oppdager at de ønsker det.

Møtet går mot slutten, det er bare et par ting som skal ordnes. Selv om damene rundt kjøkkenbordet har nådd ut til store deler av Norges helsepersonell, finnes det likevel flere å kontakte. Men hvordan?

– Finnes det en Facebook-side for leger?

– For leger generelt?

– Ja, eller kan vi få tak i leger noe sted på Facebook?

Nylander lurar på dette med sosiale medier, sier hun til oss senere. I Sverige er det nemlig en svak nedgang i antall ammende, og hun mener det er mulig dagens generasjon er litt annerledes enn hennes.

– Dere er litt mer rastløse og vil ha kontroll på tilværelsen. Man tar et par telefoner mens man ligger på sykehuset og

har veer, etterpå legger man ut bildet av ungen på «face» og forteller alle hvor lykkelig man er. Amming er jo ekstremt tilgjengelig, men det innebærer samtidig at man må si ifra seg litt av kontrollen. Kroppen blir et matfat, sier hun.

– Sånn som du, som syntes det var litt ekkelt med amming. Ha-ha, jeg måtte jo fortelle det til de to andre legene her.

Det begynner å bli kveld. Men før Nylander kan kaste oss på dør, er det én ting som gjenstår. Hun har nemlig lovet oss et innblikk i hvordan hun arbeider. Det ringer på døren.

– Kristine, ja! Hun er innkalt til ære for dere.

En småbarnsmor kommer gående opp trappen. Med seg har hun sin lille sønn Ivar. Han er ti uker gammel, trøtt og snill. Han bæres opp i «tårnet», glasskarnappet som er Nylanders arbeidsrom. Det er innredet med en liten seng, bilder av mødre i forskjellige kulturer, tepper i ulike farger og bøker. En hjemmekoselig versjon av kontoret i Forskningsveien.

– Stakkars Kristine, hun føler vel at hun skal opp i en amme-eksamen nå. Men hun er jo blitt så flink til dette at det mer er en demonstrasjon av hvordan amming skal gjøres perfekt.

Nylander ser på idet småbarnsmoren legger barnet inntil brystet.

– Se, så fint han suger, helt av seg selv. Dette er jo den reneste reklame for småbarnstilværelsen – nå må du ikke gå hen og bli gravid, altså, sier hun og ser litt strengt på den kvinnelige journalisten.

– Visste du forresten at amming er miljøvennlig? Det må du få med!

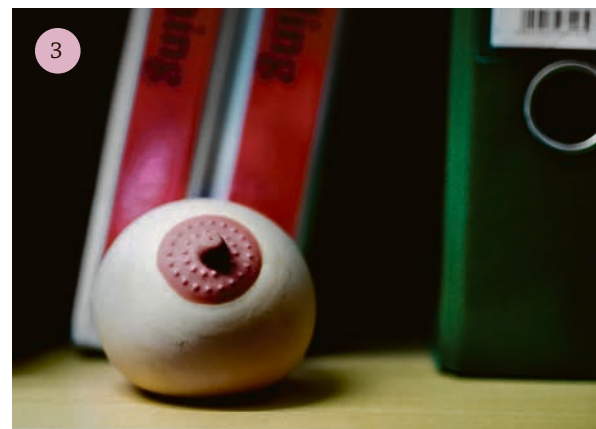
magasin@universitas.no

1 AMMEPROFF: Trebarnsmor Kristine Hartmann har tidligere fått ammeråd av Nylander og er innkalt til ære for fotografen.

2 METT: Lille Ivar på ti uker vet ikke at det er Norges uoffisielle ammedronning som hjelper ham å rape.

3 KONTORPUPPEN: Er blant sakene som må pakkes ned når Nylander nå pensjonerer seg som lege.

TYSKE TAKTER

BOKHYLLA

tekst: **Hans J. Skjong**
foto: **Hans Dalane-Hval**

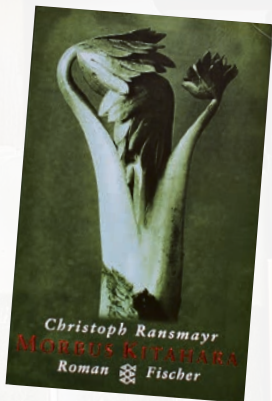
I sin nye bok *Kulturbloffen* skriver Minerva-redaktør Kristian Meisingset at det er helt greit at eliten har en kultur og allmuen en annen. Men han eier en roman han tror vil slå an hos begge.

Kristian Meisingset (32)

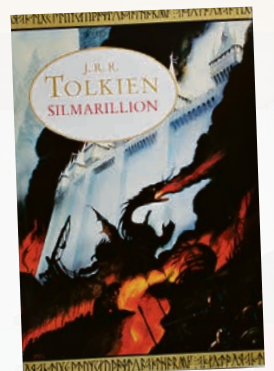
- Kulturredaktør i den liberalkonservative avisen og nettavisen Minerva.
- Mastergrad i litteraturvitenskap.
- Aktuell med boka *Kulturbloffen*.
- I boka argumenterer han blant annet for at han synes det er helt greit at eliten har sin kultur og folk flest en helt annen.

Christoph Ransmayr *Morbus Kitahara* (1995)

Jeg digger tysk litteratur. Alle på litteraturvitenskap skulle på død og liv skrive om litteratur fra USA og England. Jeg liker heller tysk litteratur, som ofte er voldsom, kreativ og sprø. Det er langt mer spennende enn sånne dølle nøkkelromaner fra USA, som Jonathan Frantzen og Philip Roth sysler med. *Morbus Kitahara* er en etterkrigsroman. Det er et eventyr, fra et helt makabert univers. Boka handler om Bering, en soldatsønn, Ambras, en straffange fra krigen, og Lily, datter av en flyktning. De befinner seg i en liten landsby på fjellet etter en stor krig og dør til slutt i en brann på en øde øy i Stillehavet. Absurd, altså. Norsk litteratur blir dørgende kjedelig i forhold.

J. R. R. Tolkien *The Silmarillion* (1977)

Denne boka er ganske avanserte greier. I hvert fall for en 16–17-åring, som jeg var da jeg leste den. Boka tar for seg hele verdens tilblivelse. Store saker. Jeg var vel en nerd, innser jeg nå. *Ringenes Herre*-universet var viktig for at jeg ble interessert i litteratur. *The Silmarillion* bidro også. Det er en sprikende bok, men den er veldig godt skrevet. Eller – det syntes jeg i hvert fall den gang. Uansett skriver Tolkien høyttrende kultur, men om det er kunst? Tja. Vanskelig å si.

Are Kalvø *Våre venner kinesarane* (2007)

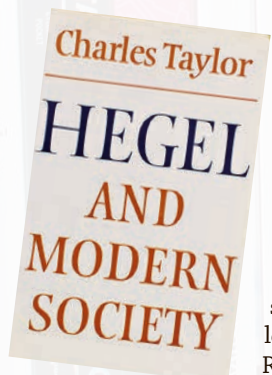
Denne boka handler om kinarestauranter i Norge. Den viser hvordan kinarestauranter har blitt en sentral del av norsk kultur. Folk går seg en søndagstur i skauen og prater skit på kina-restauranten etterpå. Boka viser fingeren til pretensjese kulturfolk som tror kultur må planlegges eller drives av det offentlige. For en Høyremann som meg er det forfriskende med et sånt markedsstyrt opplegg som kinarestauranter er. Kalvø beskriver restaurantene på en sympatisk måte. Dette er kanskje den boka jeg har valgt som både kulturelitistene og folk flest ville like å lese.

Hanne Ørstavik *Uke 43* (2002)

Det er veldig norsk å skrive introvert. Men Hanne Ørstavik gjør det på en veldig troverdig måte. Det brenner for Hanne Ørstavik. Hun ofrer seg fullstendig når hun skriver bøkene. Å sitte i et rom alene med en av bøkene hennes, er litt ekkelt. Det er ekkelt, fordi karakterene i bøkene hennes ødelegger seg selv med selvgranskning. Veldig deprimerede mennesker, altså. Det er hyperrealisme, men bare tatt veldig langt. Mange misliker Ørstavik. Og hun kan være veldig pompøs og dramatisk. Som her i Uke 43 hvor hun skriver «og plutselig var det avgrunner overalt som hun kunne falle ned i». Det er litt kleint å lese, men jeg liker det.

Charles Taylor *Hegel And Modern Society* (1979)

Taylor bruker i denne boka filosofen Hegel til å si noe om vårt moderne samfunn. Men ideen er absurd. Hegel skrev om «verdensånden» som gjennomstrømmer alt. Hva pokker sier «verdensånden» om vår tid? Men det var Charles Taylor som fikk meg til å forstå viktigheten av fellesskapet, som ung liberalist. Du er den kulturen og det fellesskapet du vokser opp i. Noen høyrefolk har Ayn Rand på nattbordet. Jeg har Hegel.

Abo Rasul *The Cocka Hola Company* (2001)

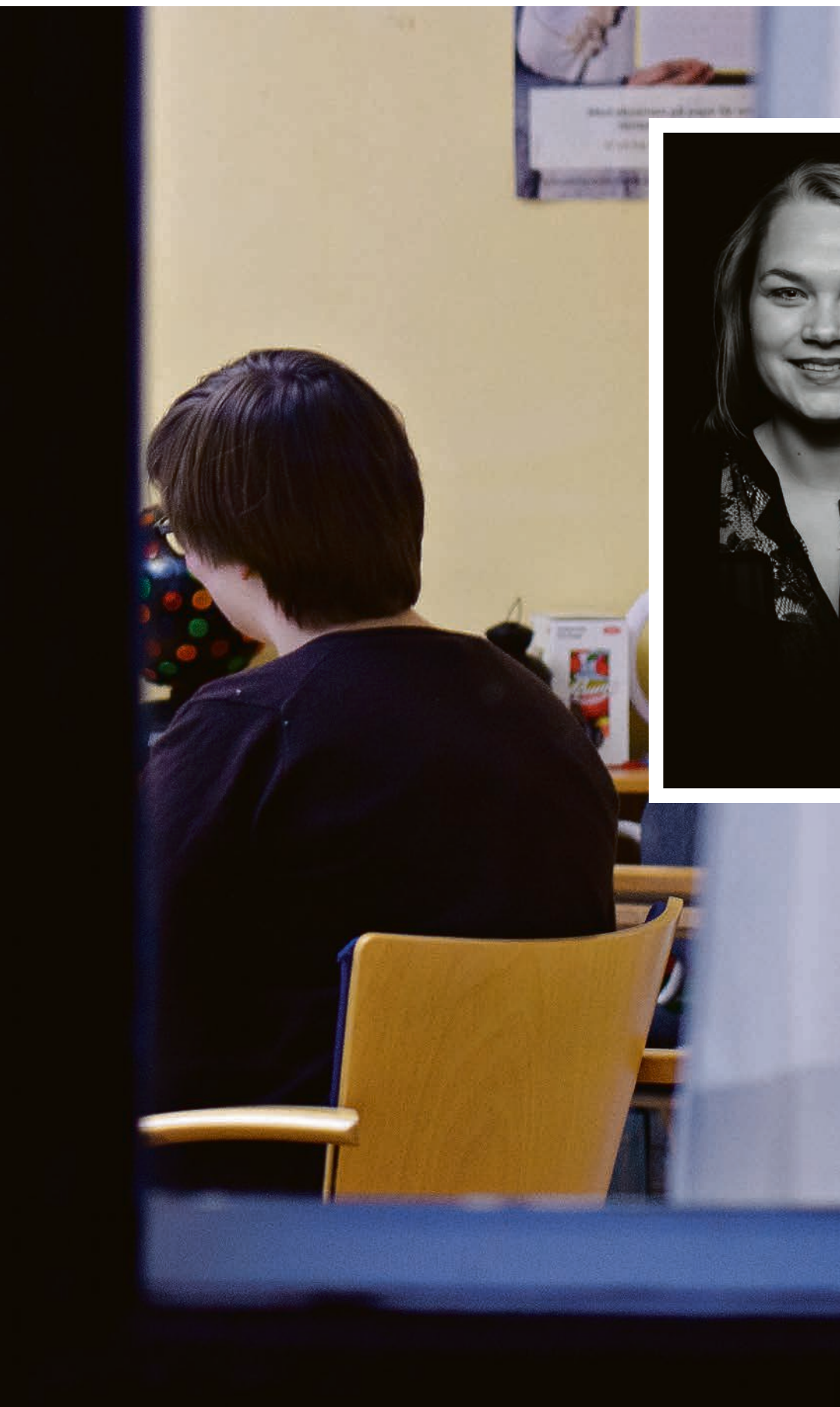

Denne boka er bare helt sinnssykt underholdende. Det er porno, det er drap, det er skandinavisk misantropi. En syretripp av galskap. Tirader om hvor galt samfunnet er. Det er Matias Faldbakken som skriver under pseudonymet Abo Rasul. Boka handler delvis om at kunsten ikke klarer å provosere lenger. Faldbakken har vel prøvd å provosere i boka, men det blir mest søtt. Boka blir en parodi på sånne kunstnere som skal provosere. Slike kunstnere som prøver å dele ut narkotika for eksempel. Det er vel ytterpunktene i litteraturen jeg fascineres av. Ørstavik og Abo Rasul er hvert sitt ytterpunkt. Jeg liker veldig godt forfatterne som tør å gjøre sin egen greie.

KONSTANT KONTORTID

Manglende grenser og innbitt engasjement kan gjøre studentpolitikken til en altoppslukende affære. Velkommen til nuddellobbysmens mørke bakside.

«Jeg gikk på try-net da jeg skjønnte at studentene ikke brydde seg. Det er et veldig utakknemlig verv på mange måter»

Emilie Langbråten Wilberg, studentpolitiker

PÅ GAMLE TRAKTER: – Du må passe på å ta ordentlig juleferie da, sier Emilie Langbråten Wilberg til studentpolitiker-kollega Eva Holthe Enoksen etter kveldsmøtet på Villa Eika.

HOVEDSAKEN

tekst: Petter Fløttum og Benedicte Elisabeth Bjerknes foto: Hans Dalane-Hval

– **Når venner** spurte om jeg kunne henge, måtte jeg si: «Jeg kan om tre uker, fra seks til ni, men jeg *må* gå klokka ni».

Emilie Langbråten Wilberg (24) sitter på en av de høye barkrakkene på kaffebaren Trygve og gestikulerer halvt ivrig, halvt nølende. Da hun var internasjonalt ansvarlig i Arbeidsutvalget ved Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (SP) forrige studieår ble det nemlig få kafébesøk. Alle private ærender måtte plottes inn i en felles Google-kalender.

Av en kollega i SP fikk Wilberg beskjed om å si *ha det* til vennene sine for et år. «For nå skal dere være på kontoret 24/7».

Gabrielle Legrand Gjerdset (24) er leder for SP dette året og mener ukulturen som har oppstått blant tillitsvalgte er et stort problem.

– Men ikke i det nåværende Arbeidsutvalget, skynder hun seg å tilføye.

Der har det nemlig blitt luftet ut. Det kan være nød-

vendig i studentpolitikken: Tidligere i høst skrev Adressa at minst seks studentledere i Trondheim har trukket seg på grunn av utbrenthet de siste to årene. I Oslo har en SP-leder og en SBIO-leder blitt sykemeldt og/eller sluttet i sitt verv før tiden bare i år.

SBIO står for Studentforeningen ved Handelshøyskolen BI i Oslo. Ja, det er mange akronymer ute og går i studentpolitikken. Og utvalg. Og høringer. Og andre ting som føles veldig viktige og selvsagte når man er midt oppe i det.

– Det var så sinnssykt mye å gjøre, sier Emilie Langbråten Wilberg om tiden sin i Arbeidsutvalget.

Verre ble det da hun skjønnte at studentene ikke brydde seg.

– Da gikk jeg på trynet. Det er et veldig utakknemlig verv på mange måter, forteller Wilberg.

Hun unnskylder seg for at hun er så ivrig. 24-åringen synes dette er like viktig som det er vanskelig å snakke om. Det må ikke komme ut feil: Det er jo så mye fint ved disse vervene også. Da Wilberg tiltrådte sitt verv, skulle hun

redde verden og gjøre universitetet bedre for alle.

– Selvfølgelig skal man ha forventninger og strekke seg litt lengre, men det finnes en grense. Den har vi alle slitt veldig med å finne fordi vi har så lyst, sier hun.

For det ble fort om å gjøre å være lengst på kontoret. Og lengst ute på byen. Samtidig ville Wilberg jobbe hardt, hun måtte motbevise stereotypien om at studentpolitikken er rene «Guttekлубben grei» som drikker seg dritings på studentenes penger.

På kontoret Wilberg snakker om, i Villa Eika på Blindern, står to unge jenter bøyd foran en dataskjerm. SP-leder Gjerdset og Velferdstinget-leder Tone Vesterhus (23) er frustrerte over et svar de har fått på en kronikk de har hatt i Aftenposten.

Det er slike frustrasjoner de skal snakke med oss om i dag: de frustrasjonene som er en del av studentpolitikerbobla. En boble der du henger med de samme folka du jobber med, og alle snakker og tenker studentpoli- >>

« Det er på en måte forventa at man skal slite seg ut, og at alle skal sitte på jobb til klokka elleve på kvelden »

Gabrielle Legrand Gjerdset, studentleder

tikk 24 timer i døgnet. Den bobla er det umulig å unngå å havne i, mener Gjerdset. Og der blir alt veldig viktig og presserende.

– Det er på en måte forventa at man skal slite seg ut, og at alle skal sitte på jobb til klokka elleve på kvelden, sier Gjerdset.

– Det er litt sånn: Hvis du ikke har et sammenbrudd i løpet av året, så har du ikke gjort en god nok jobb, liksom. For å sette det veldig på spissen.

De to studentlederne tror den største fella er å prioritere bort alt annet enn vervet. Det har de forsøkt å komme til livs. Vesterhus er opptatt av at Velferdstinget «ikke skal være hele livet». Hun har vært bevisst på å beholde gamle venner utenfor «bobla».

– Naturligvis vil det bli slik i mange studentorganisasjoner at man er veldig tett, fordi man bruker mye tid sammen, sier hun.

– Men jeg tror det er lett å forveksle det å ha godt arbeidsmiljø med å være bestevenner.

Også SP-leder Gjerdset pleier å minne folk på hvor viktig det er ikke å miste kontakten med venner utenfor bobla. Noen ganger må hun gå mer fysisk til verks: Når arbeidsdagen synger på siste verset, hender det hun jager folk ut av kontoret.

– Hovedregelen er: hjem klokka fem, sier hun.

Skal vi tro psykolog Roald Bjørklund, er det mangelen på slike hovedregler som fort blir problemet i studentpolitikken. Bjørklund er professor i arbeids- og organisasjonspsykologi ved UiO. Gjennom kurset han holder, jobber han tett med de studenttillitsvalgte på universitetet for å forberede dem på hva de har i vente. Problemet lig-

ger ofte ikke hos personene selv, men hos organisasjonen de er en del av, mener han.

– Hovedgrunnen til at det blir for mye, er at organisasjonen ikke er godt nok utviklet, sier han.

Bjørklund understreker viktigheten av et godt organisasjonsmiljø, hvor alle tar vare på hverandre. Både på medlemmer og på ledere.

– Ingen er tjent med at noen arbeider seg i hjel, sier han. Det er SP-leder Gjerdset enig i:

– Det er ikke forsvarlig å ha en stigende spiral med krav til hverandre. Det har jeg sagt klart ifra om til dem jeg jobber med, også.

Vesterhus føler at hun som leder har et ansvar om hun ser at noen av de andre er slitne. Men mest ansvar har folk overfor seg selv.

– Jeg prøver å si ifra om noen har jobbet mye. Men man har i all hovedsak ansvar selv, sier hun.

Mange som går inn i studentorganisasjoner er ildsjeler, påpeker Bjørklund. De brenner hardt og jobber hardere for noe de vil. Men selv disse må begrenses, mener psykologen: – Ildsjeler brenner ikke evig.

Selv om ildsjela Emilie Langbråten Wilberg slukna en stund, er hun tent igjen nå. Med et forlegent blikk og en flau latter ramser jusstudenten opp alle vervene hun har i dag: Representant for Sosialdemokratene i Velferdstinget og i SP; styremedlem hos Sosialdemokratene; medlem i internasjonal komite i SP; leder av faglig komite for samfunnsvitenskapelige fag i NSO; NSO-representant i SAIHs styre.

Hun føler seg som en verv-hore, men har funnet nøkkelen til å sjonglere det hele: Hun har lært seg å priori-

tere. Og å drite i ting.

– Jeg veksler mellom å være kjempeengasjert og å være sånn «nå gidder jeg ikke mer», sier hun.

– Det må jeg ærlig innrømme. Jeg må prioritere de sakene som er viktige for meg.

Hun håper hun kan gjøre ting lettere for fremtidige studentpolitikere ved å dele av sine erfaringer fra SP.

For BI-student Christophe Cunen-Classens (23) ble sortien fra studentlederrollen endelig. I september i år trakk han seg som leder for Studentforeningen ved BI, flere måneder før han egentlig skulle være ferdig. Han sier at det ikke hadde med arbeidsmengden å gjøre, men medgir at den var stor.

– Jeg brukte kanskje fem timer daglig fra januar til september, utenom i sommerferien, forteller han.

Når man skal være student i tillegg til alt snakket og e-postene og det interne arbeidet, blir det ofte lange, lange dager.

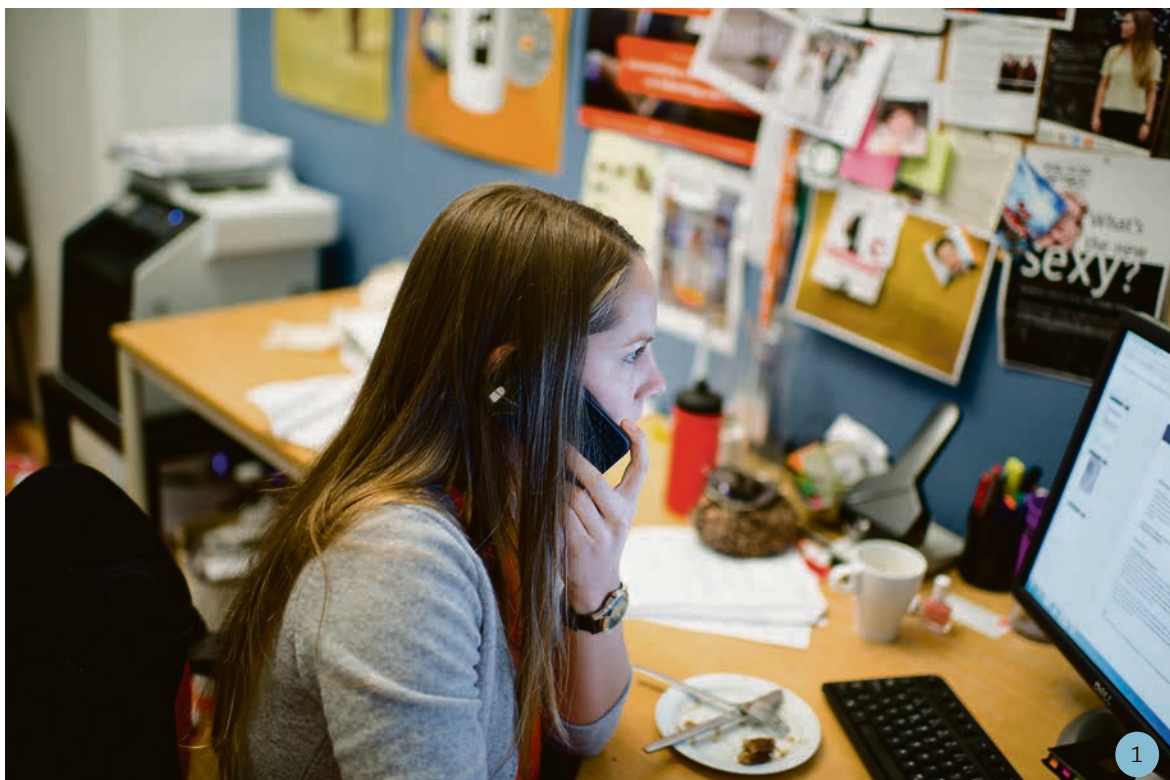
Akkurat det «interne arbeidet» mener den tidligere BI-lederen at kan være noe av det vanskeligste.

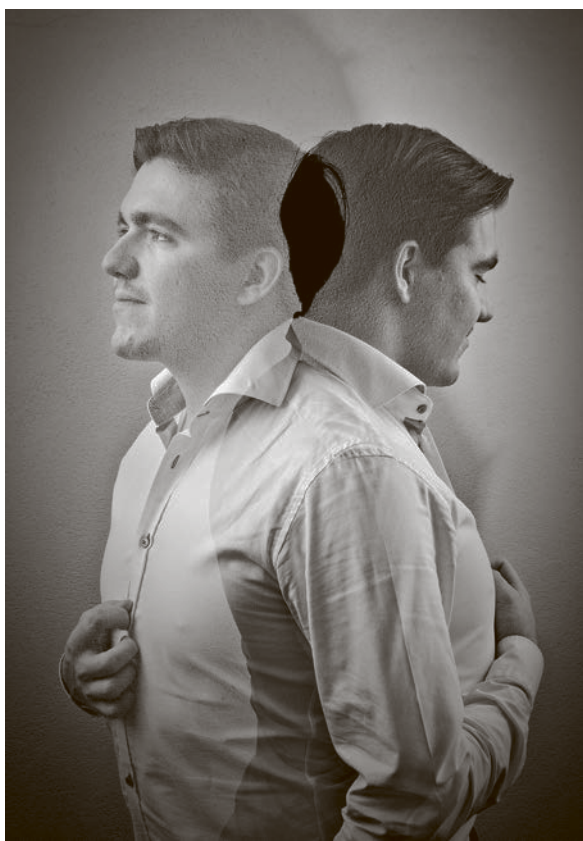
– Alle utenfor har lett for å se hva ledelsen samlet gjør. Internt er det mer tydelig hvem som gjør hva. Det kan utad virke som om alle gjør en god jobb, selv om det ikke ser slik ut innad, sier han.

Han vil ikke advare andre mot å stille til verv og mener at det gir en viktig erfaring.

– Plussida er større enn minussida.

En mørk høstkveld på Villa Eika tidligere i semesteret står Gjerdset inne på kontoret med strømpebuksa på knærne, en kjøttbolle i munnen og nylakkede fingre som fyker over tastaturet. Om altfor få timer er det en fyr-

«Jeg brukte kanskje fem timer daglig fra januar til september, i tillegg til studier»

Christophe Cunen-Classens, tidligere studentleder

verkerifeiring på Chateau Neuf. Før hun skal dit, må hun rekke å skrive høringsskriv og sakspapir og ordne seg på et eller annet vis. Pluss at hun altså må spise – hun regner med at en SP-leder ravende full på champis er et lite sjarmerende syn. Gjerdset har til og med glemt å låse døra inn til kontoret i det hun omtaler som «huset vårt». Heldigvis gikk det bra, og ingen så SP-lederen i bare trusa, forteller hun på samme kontor senere på høsten.

– Det er dager hvor det bobler over av ting å gjøre, og det føles litt som om hodet sprenkes. Men så går det greit morgenen etter, forteller kontornabo Tone Vesterhus.

Akkurat i dag er det roligere tilstander på kontoret. Men en tannbørste i Gjerdsets bokhylle vitner om hvor hektisk det kan bli. Med tannbørsten i hylla og sminke i veska er det lett å være spontan. Også Vesterhus har lært seg å komme helskinnet gjennom dager der det koker.

– Jeg har opplevd en del ganger at alt har kommet på én gang. Da biter jeg meg i tunga og blir ferdig med det jeg skal gjøre fordi jeg ikke har noe valg. Og så går jeg inn til nestlederen min og får henne til å si «chill the fuck out, det

går bra», og så går det bra, forteller hun.

Det er tross alt ikke verdens undergang om man ikke rekker å få ferdig den høringsuttalelsen som brorparten av norske studenter aldri kommer til lese.

– Man blir flinkere til å planlegge og å prioritere underveis, sier Vesterhus.

Nåertiden fordehardeprioriteringersnartforbi. Studentvervene er en høyst forbigående tilstand, og Vesterhus er ferdig som VT-leder i januar. Da er det ut av Villa Eika, der hun har tilbrakt to år som samskipnadskontakt og leder. Ut av bobla.

– Jeg synes det er skremmende å tenke på. Jeg har nesten bodd på Eika i to år, så jeg tror det blir kjempe-rart, sier hun.

Gjerdset skal fortsette helt til sommeren. Men det er langt borte; i dag pynter hun til julebord. For først er det heldigvis juleferie.

– Det skal bli godt, innrømmer SP-lederen.

magasin@universitas.no

- 1 **HULEBOER:** Det er ikke alt som er like gravalvorlig i studentpolitikken. Inspirasjonslapper, bilder av kronprinsparet og kondomgaver fra kollegene er obligatorisk kontorinventar.
- 2 **ALLTID BEREDT:** På kontoret til studentleder Gabrielle Legrand Gjerdset ligger tannbørsten klar.
- 3 **MINGLEMESTER:** Man lærer så mangt i studentpolitikken – deriblant å bygge nettverk over miniatyrmat og cava.

JULEØLTEST

tekst: Vilde Sagstad Imeland

O, JUL MED DIN HUMLE

Et panel blottet for kyndige kjennere og spekket med dedikerte ildsjeler har testet juleølet for deg. Her er ølene du burde ha på ønskelista – og de du heller bør sette ut til nissen.

Borg Juleøl (4,5%) – Den har et hint av marshmallows, smaker søtlig, og litt kunstig. Det er ikke feil, men kanskje litt feigt? Den har i alle fall ikke julesmak. Hvis du skal bælmøte jula til en billig penge, kan du gjøre det med denne ølen, sier en annen. – Da kan du også få en behagelig første juledag.

B

Ægir Julebrygg (4,7%) Dette lukter og smaker såpe, kommer det raskt fra en deltaker. – Den smaker sommerlig dobbel-dusj. En mer sofistikert deltaker opplyser om at såpesmaken skyldes allehånde-krydder. Panelet enes om at smaken er ganske oppsiktsvekkende til å være juleøl, men utrolig godt til å være butikk.

B-

Haandbryggeriet Nissegodt (4,5%) – Er det ikke litt mye einebær i denne? Det smaker mye sokk, litt sokk i villmark. Hvorfor kunne man ikke tatt inn flere smaker fra naturen? Bark, mose eller tyttebær? – Smaken er god i utgangspunktet, men potensialet burde ha blitt utnyttet bedre.

C+

Mack God jul (4,5%) Der er den sure smaken igjen! ropes det. – Det er smaken av noe luftig og litt bomullsaktig, foreslår en deltaker. – Noe luftig og surt, for et mackverk! Ikke noe macktdemonstrasjon, den smaker faktisk bare luft, denne her. Nei, dette var ikke helmacks. Mackeløs ordinær, konkluderer panelet.

C-

Ringnes Julespecial (4,6%) – Denne var jo modig, sier en deltaker med sarkasme i stemmen. – Jeg mener denne representerer et minste felles multiplum for juleøl. Det er ikke direkte vondt, men veldig tamt. – Hvis jeg skulle drikke i tolv timer, og målet var å holde koken ville jeg ha kjøpt dette, sier en tredje, lite imponert deltaker.

D

Berentsens Juleøl (4,7%) «Kjære ølvenn», står det på etiketten. – Er det greit å skrive det? Ølet smaker for lite, og mangler både fylde og julesmak. Det minner om han fyren du har sittet ved siden av på forelesning i et år, men aldri snakket med fordi han ikke er interessant nok. Det blir litt for pinglete, rett og slett.

D-

Grans Julebrygg (4,7%)

– Jeg vil bare si noe før vi smaker på denne ølen, sier testens øverste ansvarlige. – Grans har et litt uglete rykte, men prøv å glemme det nå. Det var Edvard Gran selv som personlig leverte denne på døra. – Oi, det lukter litt brent smør og smaker honning, sier en. Panelet lar seg imponere.

A-

Nøgne Ø Julesnadder (4,5%)

– Bacon, litt mexican fiesta, og weissbier med litt sigarett, sammenfatter en deltaker. – Det er som å røke fiskepinner på et bål, sier en annen. – Hvem er det som brenner fiskepinner på et bål?, avbrytes det. – Det smaker soten på fiskepinnene, sier deltakeren som har hengt seg opp i sotsmaken.

B-

Atna Øl til julemat (4,7%) – Den er ikke så sterk, men har en veldig behagelig lukt og smak. Den har også mye skum, noe panelet mener er et godt tegn. – Se på alt det skummet, da! sier en begeistret deltaker. Noen foreslår at den smaker som et litt kjedelig gjennomsnitt av alle *pale ale*-ene de noen gang har drukket.

C+

Lervig Juleøl (4,7%) – Er det ikke typisk Lervig at det på ingen måte er vondt, men ikke fantastisk bra heller? – Det smaker som fiken eller sharon-frukt, sier en annen. – Men munnvikene går automatisk nedover av skuffelse når du drikker den.

C

Kinn Julefred (4,7%) – Jeg får så høye forventninger av den innbydende flasken! Men så smaker den bare tynt, daft og nesten dvaskt, litt som om det har skjedd en feil under frakten. Den er uansett hul og pregløs og lever ikke opp til forventningene den spenstige etiketten legger opp til.

D

Tuborg Juleøl (4,5%) – Ølet alle forbinder med jul, Julborg! kommer det fra en den ene enden av bordet. – Hvis jeg skulle lært å drikke øl, måtte det vært med denne, sier en deltaker. – Ettersmaken er som norsk, rødt fe som står på bås, og gir deg det du trenger. Du får helt vanlig melk, men ikke noe mer. Det er smaken av skikkelig fylla-øl.

D

Fredrikstad Juleøl (4,5%) – Uinteressant, sies det etter første slurk. – Farris er det første jeg tenker på. Farris med ølsmak! Ettersmaken gjør en nummen i ganen, og det er akkurat som om den mugner litt. Panelet enes om at den passer for folk som liker Farris bedre enn juleøl, eventuelt for folk som ikke liker juleøl.

E-

CB Juleøl (4,5%) – Smaken er rett fram, det er ikke noe tullball, sier en av panelets deltakere. – En ærlig øl. Det er som om den sier «Her har du smaken, det er ikke noe mer». Den byr ikke på noen overraskelser og smaker forresten nesten bare malt. Men den er en kjernekar, denne her. Den vil aldri gjøre deg vondt.

B-

Aass Juleøl (4,7%) – En stayer i bransjen, og mange døve ordspill på etiketten. Det lukter adventsstake, ja, en nydelig adventsstake. – Det er friskt, og relativt lettdrikkelig, men også litt kjedelig og pregløst, sier en deltaker og legger til: – Det her er sånn bælmegreie. Den kombinerer bælmbarhet og julesmak.

C+

Frydenlund Juleøl (4,5%) – Ikke så mye pow i denne, men den smaker jul, med et preg av myrra, foreslår noen. – Den er nesten litt vingummi-søt, innvendes det. – Dette er en sosialdemokratisk øl, sier en deltaker og hamrer neven i bordet. – Det er Jens Stoltenbergs familiefest. Thorvald liker det, Jens liker det, de unge liker det. Den gjør jobben!

C

Dahls Juleøl (4,5%) – Det er litt trist, men dette var ikke akkurat noen smaksmessig berg- og dahl-bane. Den klassiske Dahls-smaken er uansett på plass, men helheten er karakterløs, sier en deltaker. – Den er litt sånn; engler dahlere ned i skjul, og min egen entusiasme er dahlende, sier en tredje.

D

Hansa Julebrygg (4,5%)

– Hansa skryter på etiketten av at juleølen deres er eldre enn julen, sier en deltaker. Forsamlingen enes raskt om at brygget preges av en forhastet, nesten billig smak. Det blir også snakket om hint av gammel, brun banan. Hovedproblemet er, etter panelets mening, at den prøver for hardt.

D

Lade Gaard Juleøl (4,7%)

– Dette er den dårligste ølen jeg har smakt i hele kveld. Det må være en feil? – Det lukter matavfallet mitt! En av panelets deltakere utfordrer de andre på å si noe positivt: – Jeg hadde greid å styrte det, kommer det omsider. Det er ikke noe bra å si om denne ølen her.

F

Haandbryggeriet Bestefar (9,0%)

Dette er rett og slett en dyp øl, sier en deltaker med ærefrykt i stemmen. – Og wow, for en lukt! Du føler deg nærmere råvarene enn ved de andre vi har smakt hittil. Det smaker bestefars røyk og pipe, faktisk også litt lakrispipe! Hvis du liker ordentlig smak på ølen din, er det denne du skal velge.

B+

Ringnes Julebukk (9,0%)

– Honning og karamell! Denne er bare helt riktig i julesammenheng. Den er rund og veldig mild, men er samtidig tydelig. En annen deltaker er tilbake i smågodthylla i butikken, og brorparten av deltakerne er imponert over at smaken er såpass rund til å være en øl som er så sterk.

B

Jacobsen Golden Naked (7,5%)

– Denne har en søtsmak uten at den noen gang går over i ordentlig søt. En deltaker ser for seg at den er god til fet mat. – Den er egnet, og smaker forresten også einer, mener en annen. – Som å åpne julegaver på første juledag. Lyst og lett.

B

Ægir Ylir (7,0%) – Denne er veldig god, for all del. Men det er hint av banan, og den lukter litt metallisk. Den lover litt for mye, og derfor blir det litt skuffende. – Jeg synes den smaker litt fisk, jeg. Litt seibiff, liksom. Fiskesmaken er diskutabel, men Ylir får uansett ikke bedre enn midt på treet.

C+

Atna Julenisjeøl (7,5%)

– Skulle denne være bitter? – Den smaker dårlige barndomsminner. Jeg vil ha mer jul, sier en frustrert deltaker og etterlyser mer krydder. – Det smaker som den triste jula, det året du ikke fikk noe annet enn myke pakker. – Det får meg faktisk til å tenke på Grinchen, han ville nok digga denne ølen.

C

Lade Gaard Sterk Juleøl (6,5%) – Dette er nedre sjikt av polet-øl, sier en, og alle panelets deltakere stiller seg bak dette utsagnet. – Smaker det litt mandel, spør noen? Én deltaker synes det har en koselig ettersmak, men er enig i at dette ikke er noe du betaler for på polet.

D-

Haandbryggeriet Halvors jul (8,5%)

– På ingen måte standard julesmak, sier en begeistret forsamling. – Det er mye frukt i denne, ikke bare julefrukt, mye sitrus i smaken. – En smakseksplasjon. – Ja, et frukttfat, med litt karamell! Dette er en øl som står på egne bein, konkluderer et lykkelig panel og kårer med det testens vinner.

A

Nøgne Ø God Jul (8,5%) – Det skummer så mye og smaker så sterkt av grantre at en hel skog må ha blitt ofret for å oppnå dette resultatet, sier en deltaker, full av ærefrykt. – Den har perfekt julebalanse, men får likevel trekk fordi den ifølge flere i panelet mangler en x-faktor, og går dermed glipp av førsteplassen.

B+

Aass Juleøl premium (9,0%) – I en helt annen klasse, sier flere av deltakerne. – Alle julens smaker forenes i denne ølen, selv om den er litt i overkant tung. Tjukk og god, er den. Det er en sånn du tar én av, og så er du mett, og det er ikke nødvendigvis negativt, sier en deltaker. – Dette er helt i toppkategorien, mener en annen.

B

Dahls Juleøl (6,5%) – Heisann, en liten touch av vaniljestang! – Litt som myk lyng, som ikke er stikkete i det hele tatt. – En liten smak av lavendel er det også. – Litt «høkkert», foreslår en deltaker med røtter i bondekulturen. – Men akkurat som en trønder uten bart blir den litt for anonym, legger han til.

C

Kinn Julefred (6,7%) – En ordentlig krabat, denne, sies det når korken går av og spruten står som fra en champagneflaske. – Mer smak enn butikkversjonen, men litt daft, kanskje? – Hvis rosabloggeren kommer på besøk og vil ha ordentlig juleøl, kan du gi henne denne, og hun vil bli fornøyd.

C-

Mack Julespesial (6,5%) – Den har ingen ettersmak, klager en av deltakerne. – Den er for spiss, den stikker deg i tunga. – Au, den spidder jo tunga! Det er for mye! Et i utgangspunktet velvillig panel konkluderer med at det ikke vil bli en god jul med God Jul. –Det her er i hvert fall ikke ølets Mackintosh, sier en skuffet deltaker.

D+

Fredrikstad Juleøl (6,5%)

– Er det vørterøl, spørres det? – Den smaker nemlig helt annerledes enn de andre, er det kanskje en øl med spisse albuer? – Nei, vent!, sies det – Det smaker lake! Lake som ligger rundt hermetiske oliven. Oppfatningen brer seg raskt i panelet og gjør at det blir bunnplassering for stakkars Fredrikstad.

F

Nøgne Ø Underlig jul (6,5%) – Her er alle julesmakene representert, sier noen. – Det er fruktig og smaker krydderkake. De som ikke gir dette ølet en A, har åpenbart ikke peiling på øl og er umiddelbart diskvalifisert fra ølsmakeprosessen, truer en deltaker som ikke klarer å tøyse sin entusiasme.

B+

Lervig Winter Ale (8,3%) – Litt skarp, det smaker som akevitt, nesten. Det krever noe av ansiktet ditt når du drikker denne, musklene under og over øyet strammer seg, sier en annen deltaker og legger til: – Sånn sett er Winter Ale et godt navn. Den gir deg skjegg – eller istapper.

B

CB Juleøl (6,5%) – Joda, det er ganske mye smak i denne. En litt besk, men samtidig fruktig aroma. Panelet er imponert over kompleksiteten i smaken. – Den er en slags prog-øl. Den utvikler seg og vil noe sted. Smaken er skarpest i starten, og minner mest om frossen skjærgårdstang.

B-

Berentsens Julefnugg (6,5%)

– Denne skal ha for koselig design. – Det smaker litt gløgg-aktig, med et hint av pepperkake, eller i det minste sirup. Det er ikke en du drikker masse av, men den har et skikkelig særpreg, det skal den ha for. – Bestemor hadde digga denne, sier en annen. – Et halvt glass før hun legger seg.

C

Hansa Juleøl (6,5%) – Det hær lukte heimert!, sier panelets trønderske deltager. – Det er ikke greit! Dette er verken jul eller øl og smaker som en regntung morgen i Bergen, den dagen alle hadde forventet snø. Men likevel, legger en til: – Det er ikke like ille som Fredrikstad.

D

Borg Juleøl (6,5%) – Hvis SiO-kantinene skulle laget øl, hadde det vært denne her, sier en nesten irritert deltaker. – Den smaker som julemiddagen... når den har ligget i søpla et par dager! – Men jeg hadde kjøpt den hvis den kostet 20 kroner literen, skyter en annen inn og avslutter: – Det smaker som en solid E!

E+

AKEVITTESTEN

Sterk strupe-
smøring til fet
julemat. Akk o ve:
Her er sesongens
akevitt.

Gilde Smala – Det er heldigvis en mindre stram aroma i denne, sier en deltaker som mener å kjenne et hint av marsipan. – Den er sikkert fin til maten, og den smaker inkluderende, som en snill og inviterende vert. – Men den får trekk for å være lite utfordrende, sier en annen. – Det kan fort bli til at man sitter og pimper denne, og det ville være uheldig.

B+

Gilde Ribbeaquavit – Denne passer bra til surkål, og skal nok smake til ribba, sier noen. – Ja, dette er akevitt for de som liker akevitt, og som er kjennere, sier en deltaker som omtaler seg selv som en kjenner. – Men samtidig er det akkurat som om den prøver å etterligne noe. – Det er rett og slett Gilde, folkens.

C+

Linie Aquavit – Å drikke denne føles som en straff, sier en deltaker til resten av panelets overraskelse. – Nei, bare lukt først, kjenn lukten, sier en av kjennerne i panelet. – Denne kan bli god å nippe til. Den er sterk i nesa, men mild i svelget. Det er ikke mye anissmak, men i stedet en god og fyldig furuaroma.

B

Gilde Juleaquavit – Nei, dette smakte neglelakk og billig sminke! Surt som en sokk iintervær, eller enda surere, sier en deltaker, som er i ferd med å bruke spyttebøtta. – Smaken er tilgjengelig, men det trekker heller ned enn opp. Ingen vil at en vond smak skal være tilgjengelig.

D

REPORTASJEN

Det holder ikke lenger å være et talent –
du skal helst være et globalt talent.
Hva i all verden er det?

VERDENS- MESTRENE

22 år gamle

Patrycja Dybal dytter opp døren til Oslo Konserthus i Vika. Hun spurter opp trappene, ser seg rundt i den store, mørke konsertsalen, finner en ledig plass på åttende rad. Det er første dag av nyopprettede Global Talent Week. På scenen skal dagens høydepunkt straks sette i gang: kåringen av årets Youth Global Talent. Kjæresten til Dybal er blant de nominerte. Hun vrenger av seg ytterjakka og puster ut. Hun rakk det akkurat.

Ønsker du å jobbe internasjonalt, er det visst her du bør være. Studenter, jobbsøkere og bedrifter er samlet for å mingle og knytte kontakter på Norges største internasjonale karrieremesse.

At det er de globale talentene som hylles, er ikke tilfeldig. Fra årtusenskiftet og fram til i dag har studentmobiliteten i verden blitt doblet, og internasjonale studenter utgjør i overkant av to millioner. USA, Storbritannia, Tyskland, Frankrike og Australia er de mest populære destinasjonslandene, men studentmigrasjonen til Norge har også steget betydelig de siste årene. Samtidig reiser rekordmange nordmenn utenlands for å studere. Over 24 000 norske studenter valgte utlandet i studieåret 2012–2013 – en økning på nærmere fire prosent fra året før. Arrangøren av Global Talent Week, Global Forums, forventet 700 besøkende denne dagen. Det kom over dobbelt så mange. Lokalene i Oslo Konserthus var fulle etter tre kvarter.

Hva var det egentlig de nesten 1500 besøkende i konserthuset skulle snakke om, hylle og gi seg ut for å være? Et globalt talent – hvorfor er det noe man må bli?

– Man kan godt se det komiske ved begre-

pet og tenke at det er en hype. En godt skjult reiselyst, medgir Jan Ketil Arnulf, førsteamanuensis ved Handelshøyskolen BI.

Helst vil han ikke se det slik:

– Det norske samfunnslivet er så lite at vi ikke kan ha økonomi av noen særlig skala. Hvis vi skal opprettholde den levestandarden vi har, er vi avhengige av å bruke utlandet som en kilde til verdiskapning. Bare to land i verden kan støtte seg på innlandsøkonomi: Kina og USA.

En undersøkelse fra 2010 viste at rundt 4000 av nærmere 15 000 internasjonale studenter i Norge valgte å reise ut igjen når de skulle begynne å jobbe. Av disse var det flest studenter med master- eller doktorgrad. Derfor handler arrangementet i Oslo Konserthus vel så mye om å trekke de globale talentene til Norge – og få dem til å bli her. Denne dagen står representanter for norsk næringsliv på rekke og rad for å kapre de aller beste internasjonale hodene.

At reiselysten ligger hos nordmenn, er egentlig ikke noe nytt, forklarer førsteamanuensis Arnulf.

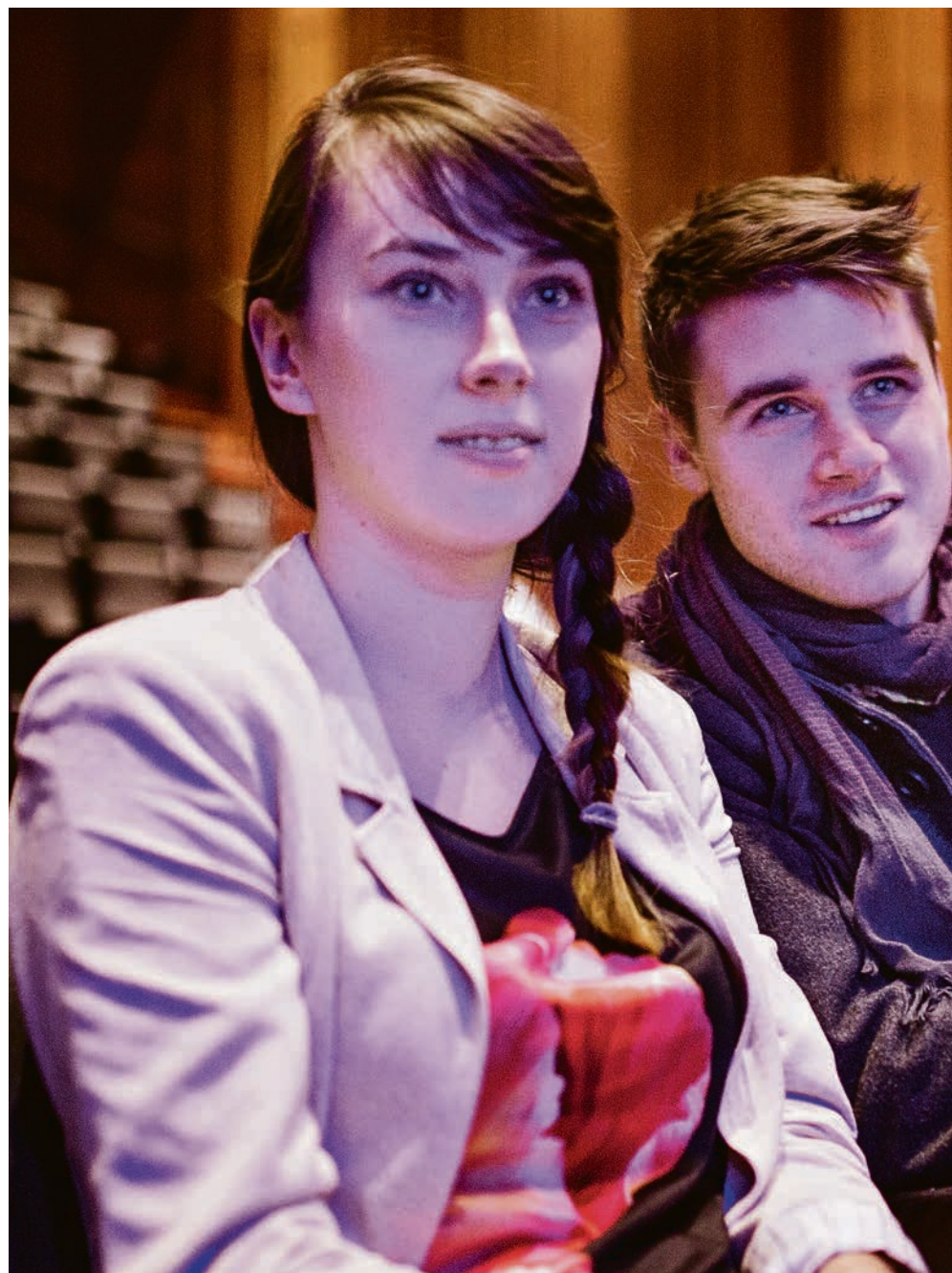
Selv bor han i Shanghai, der han forsker på internasjonal lederutvikling og leder et MBA-program.

– For hundre år siden hadde vi verdens største handelsflåte. Veldig mange nordmenn levde av utenriksfart og var ute i flere år av gangen. På 1700-tallet var skandinaver bedre utdannede sjøfolk enn resten av Europas sjøfolk.

Så må forskeren forsvinne et par minutter. Vi hører at han slår av noen fraser på kinesisk i den andre enden av linja.

– Hvor var vi? Jo. Globalt talent. Et vagt begrep, synes jeg.

Arnulf kan tenke seg at begrepet betyr to

Global Talent Week 2013

- Norges største internasjonale karrieredag 11. november, samt to dager med konferanser.
- Skal være et møtested mellom bedrifter med interesse for internasjonal rekruttering og talenter med internasjonal bakgrunn.
- Arrangør er organisasjonen Global Forums, i samarbeid med Oslo kommune, Universitetet

«Man kan godt se det komiske ved begrepet og tenke at det er en hype. En godt skjult reiselyst.»

Jan Ketil Arnulf, førsteamanuensis ved Handelshøyskolen BI

ting i norsk sammenheng. For det første evnen til å skjønne Norges plass i verden.

– Det er viktig for folk som driver business og politikk på høyt nivå.

For det andre mener han det handler om å selv kunne ta seg fram.

– Jeg kan ikke nevne navn. Men jeg har på nært hold vært vitne til at mennesker vi leser om i avisene – som har stor betydning i norsk samfunnsliv – gjør større skade enn gagn i utlandet. Jeg er ganske sikker på at det går tapt mye penger årlig som følge av at folk forstår for lite av hva man må gjøre for å klare seg i andre kulturer.

På Karrieresenteret på Universitetet i Oslo merker de både den store økningen av internasjonale studenter i Norge, og at norske studenter vil ut.

I motsetning til andre vi har snakket med, har leder av Karrieresenteret Gisle Hellsten definisjonen parat:

– Et globalt talent kan ha hvilken nasjonalitet det vil, også norsk. De ser for seg et arbeidsmarked som er større enn landegrensene, for en periode eller for alltid. Det kan også handle om at en jobber mer interaktivt, med videokonferanser på tvers av land for eksempel, sier han.

Hellsten synes ikke at alle bør hige etter å bli globale talenter, men sier det blir mer og mer vanlig at man er villig til å dra ut.

En av dem som er villig til det, er Schibsted-trainee Hanne Bryntesen Finstad. Hun er for tiden prosjektleder i Barcelona. Finstad synes det er gøy å bo og arbeide i forskjellige land. Men 28-åringen vil ikke kalle seg et globalt talent.

– Det er opp til andre å definere. Men jeg har et internasjonalt blikk, både personlig og profesjonelt, på hva jeg vil gjøre. Det har jeg hatt siden jeg flyttet til Italia med foreldrene

tekst: Mari Lund Wictorsen foto: Ena Kreso

MOBILT PAR: Polske Patrycja Dybal flyttet til Norge fordi hun ville studere et eksotisk språk. Her møtte hun Martin Breskvar, opprinnelig fra Slovenia. For Dybal er et globalt talent en person som ikke reiser uten mål og mening.

mine da jeg var 15.

For henne er det vanskelig å begrense seg til å være ett sted.

– Ofte blir jeg konfrontert med spørsmål om jeg har kommet hjem for godt. For godt er altfor lenge, sier hun.

Ifølge forsker Jan Ketil Arnulf er Norge altså avhengig av globale talenter. Men er det alltid positivt for den enkelte? NOVA-forsker Kristinn Hegna har et annet perspektiv på betydningen av talent. Tidligere i år var hun med på å skrive artikkelen «En «sykt seriøs» ungdomsgenerasjon?»

– Flere har pekt på forestillingen om at man hele tiden skal investere i den beste utgaven av seg selv, hele tiden fokusere på egne muligheter, hele tiden være sin egen lykkes smed. Det legger et stort ansvar på den enkelte, og risikoen for å falle kan bli stor – selv om det i realiteten er mange årsaker utenfor den enkelte som kan føre til at man ikke når målene, sier Hegna.

Fallet hun snakker om kan fortone seg som depressive tanker, det kan knekke selvtilliten og følelsen av egenverd.

– Uttrykket «talent» fokuserer på individuelle egenskaper, fremhever eneren som unik. For å mestre hverdagen og de utfordringene man møter, er man avhengig av kollektive krefter. En annen oppfatning av talent er at man enten er født med det eller ikke. I realiteten er evnene under utvikling, man kan bli bedre, eller ikke. Både erfaringer og ny kunnskap bidrar til at man endrer seg, det er ikke gitt en gang for alle.

I den globale jakten på de beste jobbene, de beste stillingene, er konkurransen ofte hard.

– Konkurransen kan være en fare hvis man oppfatter de godene man konkurrerer om som så knappe at man ikke vil samarbeide med andre. På fotballbanen handler det om å spille

hverandre gode. Slik bør det være også i studier og jobb, sier Hegna.

For Schibsted-trainee Finstad kommer motivasjonen og konkurranseinstinktet innenfra heller enn utenfra.

– For meg er det en sunn greie som gir meg driv. Jeg merker også at jeg jobber i et selskap hvor det er lov å lære og å gjøre feil. Det var veldig viktig for meg da jeg takket ja til jobben, sier hun.

Jan Ketil Arnulf i Kina er enig med NOVA-forskeren om at jakten på talenter fort kan overskygge det at talenter må få utvikle seg.

– Faren til sjakkspilleren Magnus Carlsen uttalte nylig at sønnen ikke var tydelig som verdentalent før han hadde gjort unna de 10 000 timene med sjakkspill som skaper ekspertise, forteller han.

Å jakte på talenter kan være en måte å slippe unna utviklingskostnader på, mener Arnulf.

– Mange typer talenter, for eksempel i ledelse, er også gruppefenomener. Dette kalles «The curse of the superstar CEO». Du rekrutterer en berømt leder over i en annen sammenheng og oppdager at det geniale ikke følger med – bare den oppblåste selvfølelsen.

Tilbake i Oslo Konserthus leses begrunnelsen opp. Hvem vinner Global Youth Talent Awards?

– Unike kommunikasjonsferdigheter. Sterke akademiske resultater. Variert og relevant arbeidsbakgrunn som spenner over tre kontinenter, sier en dresskledd mann inn i mikrofonen fra scenen.

Kjæresten til Patrycja Dybal, som er fra Slovenia, vant ikke denne gangen. Men det gjør ikke noe. Et talent er tross alt under utvikling.

m.l.wictorsen@universitas.no

PETIT

tekst: Thea Storøy Elnan

TALENT-BLOFFEN

Han snakker seks språk og har tatt to mastergrader parallelt. Hun forteller deg hvordan du kan tjene vanvittig mye om du har A i snittkarakter. Første gang jeg bladde gjennom Dagens Næringslivs bilag «DN Talent» fikk jeg en følelse av å være uforskamma vanlig, fattig og virkelig på kjøret. Ut i fra dette samvittighetstruende bilaget å dømme er man et jævla talent dersom man er irriterende positiv til livet, bruker all sin tid på å networke og har ambisjoner om å tjene sin første million i en alder av 22 år. Jeg er snart 25, er ennå ikke ferdig med bachelorgraden og tjener knappe 9000 i måneden, studielån inkludert. Not so much of a talent. Det blærete begrepet figurerer fem ganger så ofte i avisene nå som for ti år siden, viser et søk i mediearkivtjenesten Retriever. Men hvem har egentlig definisjonsmakten over hva talent er?

Opprinnelig, fra gammelgresk, er «talent» et målebegrep for gull. I dag er det ikke bare DN Talent som bedriver tvilsom omsmelting av begrepet. Norske TV-kanaler tror talent er ungdommer med forvrengte selvbilder hva sangbegavelser angår, som likevel dyttes fram på scenekanten, der de gjør en altfor iherdig inn-

«Drep meg, herre, men ikkje med talent.»

sats for å vinne stjernetittelen – for deretter å bli skyflet gråtende ut igjen, til store latterbrøl fra den allmenne TV-seer. Hver gang

Siv-Mona fra Kolbotn inntar TV-ruta og gjør en Beyonce-ballade om til den verste tavlerissingen i verdenshistorien, dør jeg litt inni meg. For å parafrasere Tormod Kolbrunarskald: «Drep meg, herre, men ikkje med talent».

Selv om det råder en viss forvirring rundt hva et talent faktisk er, vil allikevel alle ha det. Aker Solutions søker for eksempel internasjonale talenter i Norge. Nærmere bestemt en «proaktiv og analytisk person som nylig har fullført en mastergrad i økonomisk-administrative fag, fortrinnsvis kombinert med en bachelorgrad i et ingeniørfag». Og selvsagt har vedkommende internasjonal erfaring. Innovasjon Norge er særdeles nytenkende og søker «talenter mellom 18 og 25 år som er lidenskapelig opptatt av entreprenørskap og ledelse.» For ikke å glemme Petter Stordalen, som holder auditions for servicestillinger på sine hoteller. Han er stor på det, Stordalen, men han får neppe mer ut av dette private reality-showet enn talent-primadonnaer som regjerer i hotellgangene.

Talentbegrepet er like velbrukt som det er forvridd i dagens perfekte Norge. Herregud, så lettvinnt det er å glemme at alle mennesker har anlegg for å bli flinke på et eller annet, men at veien dit er helt individuell. Betegnelsen talent gir liten mening hvis det ikke også knytter seg til realiseringen av potensialet på et senere tidspunkt. I det virkelige liv holder det ikke å virke lovende, man må også levere. Jeg leverer alltid. Hver gang jeg tar ut mitt talent foran mor eller gode venner og danser jenka til beina dirrer, får jeg alltid høre at jeg er uvanlig dyktig. Det er vel talentløst å si annet.

STØDIG: Med stødig hand leier Tom Byberg Torstensen quizen på Shamrock torsdag etter torsdag.

Torsdagsquiz på Shamrock

??????

- 1. premie: Overrasking
- Ølpris: 0,5 Hansa, 59,-
- Quizmaster: Tom Byberg Torstensen
- Quiztype: Allmennquiz
- Ukens nøtt: Kva farge tillegg ein gjerne sladderpressen?

- Kreativitet: ??????
- Spørsmålskvalitet: ??????
- Vanskelighetsgrad: ??????
- Vinnersjanser: ??????
- Stemming: ??????

Tidligere testet:

- Norgesmesterskap i quiz ??????
- Popkviss på Skuret ??????
- Onsdagsquizen på Samfunnet ??????
- Grünerløkkamesterskapet i quiz ??????
- Tirsdagsquiz på Stopp Pressen ??????

VARIERT OG ROUTINERT

På Shamrock er spørsmåla gode, men mellom dei er det for stille.

– **Namnet mitt** kan du få, så lenge det ikkje er til politiet, for brot på ei quiz-lov, ler Tom Byberg Torstensen når Universitas ber om å få namnet hans til anmeldelsen. Den muntre mannen har styrt pubquizen på Shamrock sidan juni i år. Han kunne godt ha tillate seg litt meir munterheit også når han les opp spørsmåla. Til tider vert det i tørraste laget, særleg sidan han heller ikkje serverer noko musikalt innslag i tenkjepausane. Det siste gjer det òg vanskelegare å diskutera spørsmåla innad i laget,

hemma som me er av frykta for at folka på nabobordet sit me øyrene på stilkar.

Quizen går over to rundar, med 25 spørsmål i kvar. Quizmaster Torstensen startar med kosekategorien «Lett blanding», og for ei stakka stund trur me dette skal bli lett match. Vanskelegheitsgraden stig imidlertid fort, og hamnar på eit nivå der alle kan litt, men ingen kan alt. Innimellom hamnar me i heilt ukjend farvatn, som i ka-

tegorien «Piratar». «Trønderar» må vel òg seiast å vera for spesielt interesserte, sjølv i Movember. Uansett, variasjonen er god, og mange av spørsmåla er utforma med fine små hint, slik at «Ååh, det burde eg ha skjønt!» vert ein tilbakevendande tanke når me til slutt får vita svara. I tillegg er quizen krydra med nokre «tretrinnsrakettar», som Torstensen kallar dei, tre spørsmål med ulik poengverdi, der ein sjølv må velja kva for eit ein vil svara på.

Nesten tredve lag har teke turen denne torsdagskvelden. Dei verkar forøvrig å vera dei same laga som var her førre torsdag og torsdagen før der igjen. Klientellet ser ut til å vera ein variert, men også rutinert, gjeng. Lokalet er nokså stort, og på ein iskald haustkveld var ikkje temperaturen høgare enn han måtte vera. Fleire sat lenge med jakkene på, hadde dei skrudd opp termostaten eit par hakk, hadde nok stemninga følgd på i same retning.

MAGASINQUIZ

av: Simen Braaten

Abort og amming

- Hvilket årstall? Lov om selvbestemt abort vedtas, UNIFIL opprettes og Camp David-avtalen undertegnes.
- Hva er det fulle navnet til fotballkeeperen som nettopp har spilt cupfinale, og rett før det debutert på landslaget, og som har nesten samme etternavn som den Universitas-portretterte ammeguruen Gro Nylander?
- Hvilken t-banestasjon ligger mellom Kalbakken og Grorud, på linje 5?

Boble

- Hvilket ord bruker engelskmennene på bilmodellen «Boble»? Volkswagen Type 1, altså.
- Hvem var amerikansk president under børskrakket i 1929, og hvem overtok etter ham med lovnader om en «New Deal»?
- Hvilken vare har gitt navn til et økonomisk krakk i Nederland i 1637 og kunne på det verste bli byttet mot to fulle laster hvete eller åtte fete svin?

Tysk litteratur

- Han som fikk Nobels litteraturpris i 1999, er kanskje mest kjent for Blikktrommen (1959). Når man slår opp etternavnet hans i ordboka er «blomsterløse vekster» en av forklaringene. Hva heter han?
- Nevn et år da både Immanuel Kant og Johann Wolfgang von Goethe levde.
- En av de største tyske boksuksessene i senere år er *Han er her igjen* av Timur Vermes, som handler om Adolf Hitler som våkner opp midt i Berlin i 2011. Hva heter boka på originalspråket?

Geografi

- Når man setter opp en alfabetisk liste (a-å) over Europas hovedsteder, hvilken hovedstad kommer sist?
- Hvilket land har lengst total landegrense?
- Hvilke to innlandsland i verden grenser bare til andre innlandsland? På engelsk brukes begrepet «double landlocked countries».

1. 1978
2. Ørjan Håskjold Nyland
3. Ammerud

1. Beetle
2. Herbert Hoover, Franklin D. Roosevelt
3. Tulipan

1. Günter Grass
2. 1749–1804, Kant: 1724–1804, Goethe: 1749–1832
3. Er ist wieder da

1. Zagreb
2. Kina
3. Liechtenstein og Usbekistan

debattredaktør: **Thea Storøy Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Ensomhetens pris

« Bra det skrives om dette. Ble truffet av en hard depresjon selv.

avsender

« De fleste kjente underlig nok noen fra før i disse store auditoriene, bortsett fra meg. Urettferdig og et ganske så umulig utgangspunkt om man ikke er svært utadvent. Derfor gikk det også dårlig med studiene. C i snitt. Heldigvis fikk jeg gode venner i andre sammenhenger, som Sogn-studentby

Geir P

« Ensomhet er et kjempeproblem, på tvers av livsfaser, så jeg lurar litt på hva denne undersøkelsen liksom skulle vise? Viser den at ensomhet er noe annet hos studenten enn hos andre? Tvilsoomt..

Mja...

« Jeg husker rett før studiene startet på UIO, tenkte jeg at her kanskje jeg vil få leve livet fullt, få mange nye venner og kanskje til og med en kjæreste. Jeg trudde jeg ville gå inn i et skolesystem som var ekstremt profesjonelt, hvor ikke alt handlet om eksamener og karakterer, men heller om det å lære... Så feil kan man ta

Ano

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Hver fjerde student er ensom»

Dyr gris

« Greit nok at arkitekturen er grell, men den hindrer ikke husets store fester i å trekke opptil 3000 gjester av gangen. (Det kan dog hende Arkitekt-høyskolens studenter drar annetsteds hen.)

Misanthrop

« Jeg skulle gjerne vært oftere på huset og lagt igjen penger der, men jeg har ikke råd. I tillegg har konsertene på huset i det siste vært utrolig uinteressante

Irritert konsertdeltaker

Hentet fra debatten til nyhetssaken «— Chateau Neuf burde vært solgt»

Hårete bryst

« Jeg er snart skalla sjøl. Er ikke 40 enda. Men det er jo klart verst for en rundt 20 som skal få seg «dame».

Geir P

« Det som er viktigst er å ha hår på brystet, så ikke tenk mere på dette kastrat-håret mange menn har midt oppå hodet. Kvinner liker best menn som er skallet.

Hår på brystet

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Hårsårt»

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@achalse i dag er det den internasjonale dagen for avskaffelse av vold mot kvinner. forslag til tiltak: Ikke deng damer. Problem løst.

25.nov

#DetEnkleErOfteDetBeste

@PetterFI Så, var sjakken spennede i dag? Fikk de flytta på noen bønder? Tenkt litt? Sett litt ut som de kjeder seg? Spilt litt uavgjort?

21.nov

Sjakk gjør matt

@uhellet bekjent i går: Sykt at de ansetter den fra NAV som kan minst norsk for å ta imot bestillinger på restauranter. #norskrasisme

17.nov

@TheTweetOfGod My message for humanity is «Kiss My ass!» And Sunday is the day when you do.

24.nov

Roe Isaksen, is that you?

@sjetilv Rye på engelsk er rug på norsk, mens rug på engelsk er rye på norsk. Finnes det andre slike par?

23.nov

@PrableenKaur Knekkebrød på lesesalen er kriminelt.

23.nov

#Amen

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Doktor, doktor! Jeg har fått mastersyken

Når ble høyere utdanning en lidelse?

Utdanning

Synnøve Vindheim Svardal, daglig leder i Språkfolk

Heldigvis trenger ikke alle en mastergrad for å lykkes i arbeidslivet. Heller ikke en doktorgrad. Alle skal ikke jobbe på universitetet, og alle kan ikke bli ingeniører. Men, alle trenger å vite hva kompetansen man får etter endt studium inneholder.

Hvilke kvalifikasjoner har jeg? Og hva kan jeg bruke dem til?

Utfordring 1: Utdanningsinstitusjonene skal formidle denne kompetansen på en konkret og forståelig måte, sånn at alle studenter kan forberede seg til arbeidsmarkedet samtidig som de studerer. Du skal vite hva du er kvalifisert for når du kommer ut i arbeidslivet. Her har spesielt universitetene et stort forbedringspotensial.

Utfordring 2: Næringslivet og arbeidsgiver har ansvar for å sette seg inn i og anerkjenne hvilke fordeler hver enkelt arbeidstaker har – også arbeidstakere med høyere utdanning.

Den pågående debatten om «mastersyken» står i sterk kontrast til begrepene ansvar og anerkjennelse og er mer en avskrivning av den kompetansen en med mastergrad faktisk har.

Det er tydelig at verken BI-professor Linda Lai eller NHO-direktør Kristin Skogen Lund ser hele bildet i sine uttalelser tidligere i høst i Dagens Næringsliv om «mastergradssyken».

De som støtter syken, understreker at fordypning i et emne ikke gir

deg rett til å jobbe videre med dette emnet i all fremtid. Jeg kan være enig i at min mastergrad i Allmenn Litteraturvitenskap ved UiB, som ble skrevet med utgangspunkt i en 80-siders roman av en velkjent vestlandsforfatter, ikke nødvendigvis gir meg rett til å gjøre det samme i hvilken som helst annen jobb. Det ville vært et urimelig krav.

Hvorfor syns jeg likevel at å ta mastergrad er noe av det smarteste jeg noensinne har gjort?

Jo, fordi en mastergrad er mye mer enn et emne, en problemstilling og et enkelt fagfelt. Skogen Lund mener at det ikke er vits å ta mastergrad hvis graden ikke har «forankring i reelle behov» og Lai ser ingen vits i at folk får «betalt for en master i teatervitenskap eller andre fag der det ikke finnes jobber». Ingen av dem ser at en mastergrad også er et håndverk – uavhengig av fagfelt.

Til alle med mastergrad og til alle arbeidsgivere. Dette kan du også:

Du kan fordype deg. Å vite hvordan man skal analysere, konkretisere og diskutere et stort emne er verdifullt. Du må se problemet, dele det opp og se alle delene i forhold til hverandre før du tar en avgjørelse.

Du kan manøvrere enkelt i informasjonshavet. Før oppgaven løses, må alle steiner snus og alle kilder får et kritisk blikk. Med en master i sekken er du spesielt god til å sile ut relevant informasjon.

Du er strukturert og leverer i tide. For å klare en master må

du jobbe effektivt og målrettet innenfor gitte rammer. Du må ha oversikt over tidsbruken og ha kontinuitet i arbeidet for å kunne levere godt og i tide.

Du har arbeidsvilje. Har du levert mastergrad, vet arbeidsgiver at du er vant til å ta i et tak, og at du vet hva som skal til for å løse en stor utfordring. Å ha ansvar for en mastergrad vil si at du har vært prosjektleder for ditt eget faglige prosjekt.

Du takler stress. Det er uten tvil det største arbeidet du vil gjøre (om du ikke går videre i systemet). Det er mange faktorer man ikke er herre over, mye kan skje underveis, og da må man ta raske avgjørelser.

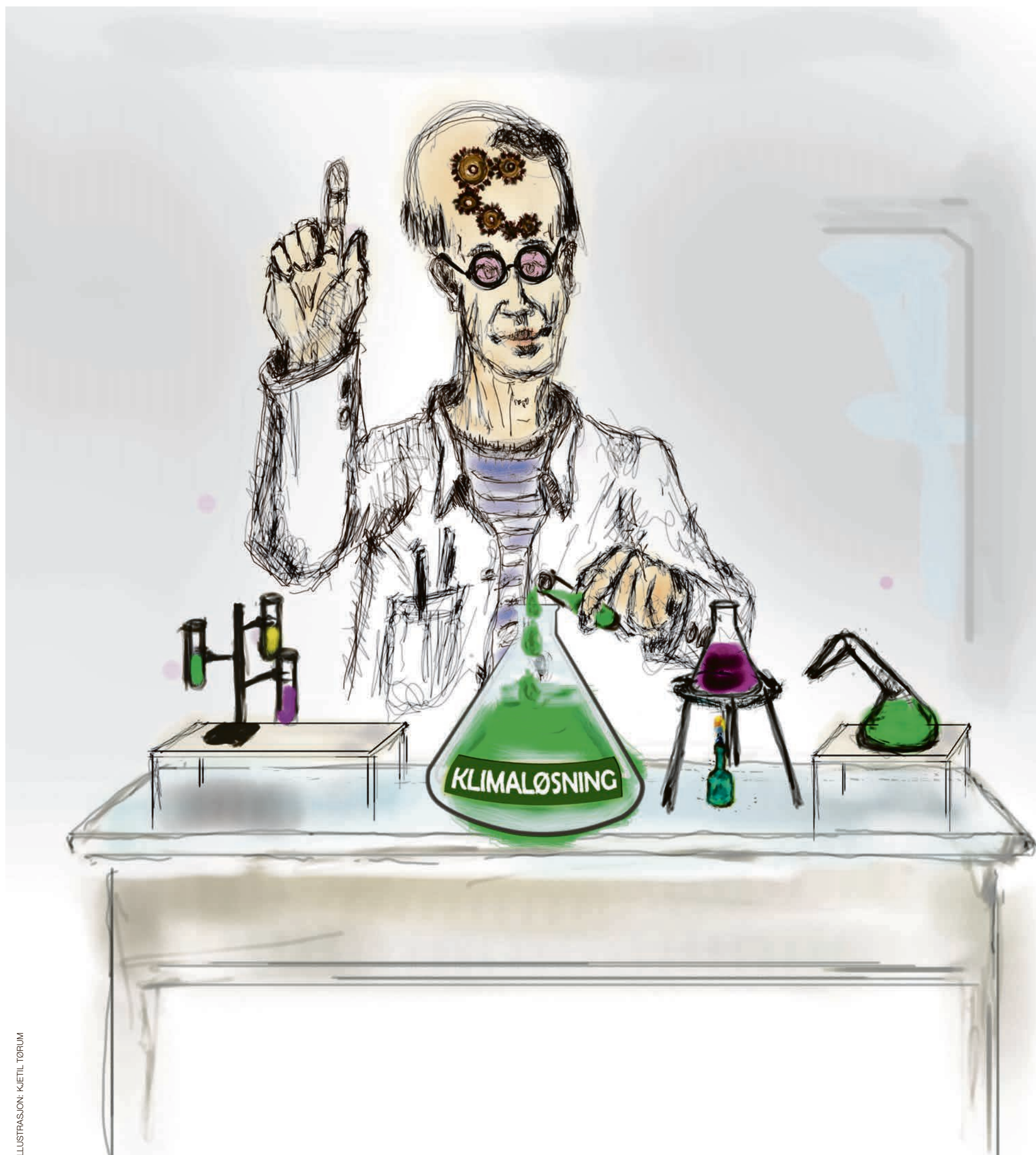
Du har skriftlig kompetanse. Du har skrevet en oppgave på over 100 sider. Du har formidlet fagfeltet ditt, vært bevisst leseren, fått veiledning, skrevet utallige utkast, kuttet, språkvasket og korrekturlest.

Norske universiteter har et stort forbedringspotensial når det gjelder å gi studentene og arbeidsgiverne de argumentene de trenger for å se og forstå kompetansen. Å si, som Lai Li, at teatervitenskap ikke er relevant, er i beste fall kunnskapsløst – men det er teatervitenskap selv sitt ansvar å formidle relevansen til både studenter og arbeidsgivere.

Til daglig arbeider jeg i tekst- og kommunikasjonsselskapet Språkfolk. Etter flere år i arbeidsliv og næringsliv, vet jeg hva jeg kan og hva som forventes av kvalitet. For å leve opp til dette kvalitetsstempelet må våre ansatte ha mastergrad.

For er ikke problemet, heller enn «mastersyken», at næringslivet ikke ser og benytter seg av den kunnskapen som studenter fra universitetet faktisk besitter etter endt utdanning?

Kronikken har tidligere stått på trykk i Bergens Tidende.

ILLUSTRASJON: KJETIL TØRUM

Vi må utfordre arbeidslivet

Fremtida

Ane Sydnes Egeland,
styremedlem i Concerned
Students Norway

Universitas' kommentatorer Tøllersrud og Trovik har helt rett i at studentene må kreve at politikerne og akademika tar klimaendringene på alvor. Mangelen på strukturelle tiltak for å kutte utslippene

og hjelpe fattige land med å tilpasse seg setter ikke bare eksistensgrunnlaget til fremtidige generasjoner i fare. Det gjør også at vår generasjon mister fullstendig tilliten til at vårt demokratiske system og akademika kan håndtere de største utfordringene menneskeheten står overfor.

I tillegg må vi som er studenter utfordre våre fremtidige arbeidsgivere til å ta sitt ansvar. Studerer du økonomi? Krev at forenklede forutsetninger tar høyde

for klima- og miljøfaktorer. Sikter du deg inn på en karriere i Finansdepartementet? Sørg for at klima- og miljøhensyn blir vektlagt i beslutningsprosesser. Og hva med karbonavgift istedenfor merverdiavgift? Det samme gjelder for alle andre studieretninger. Vær kreativ.

Arbeidslivet er opptatt av hva studentene mener. Konkurransen er hard for å sikre seg de beste hodene. Istedenfor å bare stille opp på bransje arrangementer med tomme mager og håpefulle blikk kan vi stille krav. Ønsker din bedrift å profilere seg på Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet? Da må den vise at

den gjør sitt i klimakampen. Ønsker ditt advokatfirma å bli populært blant jusstudentene? Da må dere vise hvordan jussen kan bidra til mer klimarettferdighet. Det holder ikke lenger med gratisgreier eller rekecruise.

Ta den motivasjonen du har – et ønske om en bedre verden, dårlig samvittighet, konkurranseinstinkt, karrierelyst, moralsk imperativ, hva som helst – og bruk den i møte med vår generasjons største utfordringer. Det er ditt fagfelt. Din verden.

– Vi lider av ekstrem teknologioptimisme

Filosof og stipendiat ved Universitetet i Bergen, Simen Andersen Øyen (35), mener naturvitenskapen har fått en altfor sterk stemme i klimadebatten.

Intervju

Anders Bjørkheim, journalist i Universitas

– *Hva er hovedproblemet med hvordan vi behandler miljøutfordringene i dag?*

– For det første har ikke disse spørsmålene noe med utfordringer å gjøre. De er reelle – og i de fleste tilfeller uløselige – *problemer*. Vi møter disse problemene med ekstrem teknologioptimisme. I stedet for å se alternativer søker vi til naturvitenskapen for å finne teknologiske løsninger på problemer som har blitt skapt av teknologien selv. Ekstremtilfellet av dette er såkalt geoengineering, som handler om å motvirke klimændringene ved å endre klimaet selv, for eksempel ved kunstige vulkanutbrudd. Galskapen er at det er naturen som skal forandres og tilpasses en uholdbar utnyttelse av ressursene, og ikke motsatt.

– *Forskere sliter allerede med å overbevise skeptikere, deriblant politikere, om menneskeskapte klimaendringer. Er det ikke da farlig å kritisere naturvitenskapens posisjon i klimadebatten?*

– Nei, for naturvitenskapen kan ikke tilby så mye i møte med problemer som til syvende og sist er eksistensielle, politiske og normative. Hvis den naturvitenskapelige og kvantitative tilnærmingen til miljøproblemene får dominere, mister vi grepet om hva dette handler om. Da tenker vi i stedet at det er et spørsmål om teknologi eller forbruk – noe man kan ha et instrumentelt forhold til.

– *Hva er det du mener at humaniora og samfunnsvitenskap kan tilby her, som ikke naturvitenskapen kan gi oss?*

– Slike perspektiver gir oss antropologisk innsikt som belyser de sosiale og politiske praksisene vi tar for gitt i kulturen vår. De hjelper oss å spørre om vår produksjonsform og sosiale organisering er forenlig med fortsatt eksistens på jorda, heller enn om global oppvarming kan løses med teknologiske grep. Og de kan bidra med ideer til alternative måter å innrette samfunnet på.

– *Mange slike spørsmål har vel allerede blitt stilt av akademien. Når det haster så mye som det gjør, er ikke ulike teknologiske grep mer effektive enn at studenter sitter på Humanistisk fakultet og spekulerer på videre antropologisk innsikt?*

– Den innsikten vi har i dag, er infisert av en del dogmer om for eksempel rettigheter og markedsfriheter. Noen miljøfilosofier har foreslått at vi må stå på randen av dommedag før vi blir interesserte i å gjøre noe, og dette henger sammen med forestillingsevnene våre. Vi klarer fint å se for oss verdens undergang, men vi klarer

ikke se for oss et alternativ til det samfunnet vi lever i nå. Det er ikke engang noe særlig demokratisk alternativ til den liberale modellen. De eneste sivilisasjonskritiske bevegelsene i dag er dessverre de religiøse og høyreekstremerne miljøene som lengter tilbake til en fortid som aldri har eksistert. Det får som regel fatale konsekvenser, som vi så med Utøya i 2011.

– *I antologien «Humanioras fremtid» drar du en parallell mellom vitenskapen i dag og kirkens posisjon for noen hundre år siden. Hva er grunnlaget for dette?*

– I dag forklarer vitenskapen mye av det religion gjorde tidligere. Såkalte vitenskaper, som for eksempel psykologien, skal fylle det eksistensielle tomrommet – etter at «Gud er død», med Nietzsches ord. De skal hjelpe oss med alt fra å realisere oss selv til å forklare hvorfor kvinner er forskjellige fra menn, med

bakgrunn i en evolusjonær historie som går flere tusen år tilbake i tid. Det var dette klovnene Harald Eia forsøkte i programmet *Hjernevask*. Sånn sett er religionen mer ærlig fordi den åpent baserer seg på tro.

– *Fly går jo trygt rundt 10 000 meter over jorda på grunn-*

lag av det vitenskapen ville hevde at er «sant». Er det rimelig å sammenlikne religion og vitenskap på denne måten?

– Selvsagt er noen begreper og forestillinger mer egnede til å løse tekniske problemer, og noen former for organisering til å sikre økonomisk vekst. Her har jo det vestlige systemet vist seg å være mest effektivt. Men å beskrive verden innebærer alltid en *bedømmelse* av den og vil dermed være forbundet med spørsmålet om makt og interesser. Kulturelt sett har teknologien og økonomien like store innslag av symboliske og psykologiske forhold som et hvilket som helst indianersamfunn i Amazonas. Og når det gjelder å prioritere miljøet over vekst, er vår egen måte å organisere samfunnet på blant de verst tenkelige.

– *I den nevnte antologien skriver du også at forståelsen av miljøproblemene er «fiksert i individualiserende termer». Hva er problemet med dette?*

– Politikk handler ikke lenger om sosiale og strukturelle problemer, som var tilfelle fram til 70-tallet – også Øst-Asia er nå i ferd med å følge etter oss. I stedet er det måtene vi styrer

oss *selv* på som skal forandres. Vi tenker for eksempel at vi kan forbruke oss ut av miljøproblemene. I dag er miljøbevegelsen stort sett opptatt av kortreist, økologisk mat. Men når den vestlige, urbane middelklassen skal vise vei for resten av verden, handler dette like mye om sosial status og individets posisjon i kulturen vår, der realiseringen av oss selv går foran alt annet. Individet som kan hevde seg på et marked, er ukrenkelig, og det står også over hensynet til miljøet.

FORSKER FORBUNDET

Lokallaget ved Universitetet i Oslo

inviterer til høstsymposium 03.12.13

Doktorgradsutdanningen i Norge – fra eliteutdanning til masseutdanning?

16.00 – 18.30:

Møteleder: Kjetil Rollnes

Innledere:

– Statssekretær Bjørn Haugstad, KD:

“Hva vil regjeringen med doktorgradsutdanningen i Norge?”

– Rektor Ole Petter Ottersen, UiO:

“Hva vil UiO med sin doktorgradsutdanning?”

– Fung.adm.dir. Inge Jan Henjesand, Abelia:

“Utdannes de «riktige» kandidatene for næringslivet?”

– Førstelektor Dag Einar Thorsen, UiO:

“Utdanner vi for mange med ph.d.?”

– Meryl Sønderby Lillenes, UiODoc:

“Stipendiaters forventninger til doktorgradsutdanningen i Norge”

19.00 – 21.00:

Tapas i Den franske sal

Symposiet er åpent for alle

Auditoriet i Nasjonalgalleriet

Universitetsgt. 13

Påmelding til tapas: <https://nettskjema.uio.no/answer/57098.html>

<http://foreninger.uio.no/forskerforbundet/>

Simen Andersen Øyen,
filosof og stipendiat ved
Universitetet i Bergen

omverdenredaktør: **Axel Geard Nygaard**
axelgn@universitas.no 906 59 740

OMVERDEN

Bitt av Bitcoin-basillen

KYPROS: Et kypriotisk universitet blir verdens første til å godta bitcoin som betaling for studieavgiften, melder RT.com. Bitcoin er en digital valuta som den siste tiden har fått mye oppmerksomhet og har blitt kritisert for å brukes til hvitvasking av penger. Valutakursen har variert mye og nådde 18. november sin til nå høyeste kurs med 900 amerikanske dollar per enhet.

– Intensjonen bak dette tiltaket er å gjøre det lettere å overføre for enkelte studenter, samt bygge vår praktiske kunnskap om dette feltet, ikke å starte med valutaspekulasjon, sier en talsmann for University of Nicosia til Geekwire.

Universitetet vil også starte et masterprogram i digital valuta. Tanken er å bedre forståelsen for teknikken involvert i digital valuta blant alt fra entreprenører til myndighetsrepresentanter.

Skulle spionere på medstudenter

STORBRITANNIA: En politimann forsøkte å rekruttere en student ved Cambridge University til å spionere på medstudenter, melder The Guardian. En video tatt med skjult kamera viser politimannen som forteller studenten at politiet trenger informasjon om «studentorganisasjongreier», slik som demonstrasjoner mot kutt i utdanning og økning i studieavgift.

I et åpent brev til universitetets ledelse fordømmer 130 britiske akademikere politiets forsøk på å spionere på Cambridge-studenters politiske aktivitet. De karakteriserer overvåkingen som «svært invaderende» og «uforsvarlig».

– Vi samler informasjon fra flere kilder, som enhver politistyrke gjør, om ting som vi tror kan være av interesse for å beskytte allmennheten (...) Den eneste måten vi kan vite om det er noe av interesse er ved å prøve å finne fram til det, sier hovedkonstabel ved Cambridgeshire-politiet, Simon Parr, til BBC.

FOTO: ANDREW DUNN/WIKIMEDIA COMMONS

Spiondrama: Universitetet i Cambridge er ikke ukjent med spioner. På 50-tallet var den beryktede Sovjet-tro spioneringen The Cambridge Five aktive.

Frontene hardner i Athen

HELLAS: Greske universitetsansatte blokkerer inngangen til Universitetet i Athen, melder ekathimerini.com. De ansatte som streiker på tolvte uka, nekter å gå med på innsparingstiltak satt i verk av regjeringen.

Den greske utdanningsministeren Constantinos Arvanitopoulos truet mandag forrige uke de streikende med rettslige følger. Utdanningsdepartementet krever at de ansatte skal gjenoppta arbeidet slik at 55 000 studenter ikke mister hele det første semesteret.

– Ingen har rett til å leke med framtida til studentene, skrev Arvanitopoulos.

Over tusen studenter protesterte fredag og krevde at universitetet skulle gjenåpnes.

Upopulær: Demonstrasjon mot statsminister Erdogan tidligere i år.

Tyrkias akad frihet i fare

Det er blitt vanskeligere å komme med regime- og religionskritikk i Tyrkia under den sittende regjeringen. – Det er hele tiden et press for å rapportere andre hvis de gjør noe galt, sier forsker.

Tyrkia

tekst Magnus Newth

– Folk er skremt. Kritiske stemmer blir definitivt satt på sidelinjen, sier Serkan, en tyrkisk student, på telefon til Universitas.

Serkan tar mastergraden sin ved et privat universitet i Tyrkia og vil ikke ha fullt navn på trykk i frykt for at kritikken hans skal få konsekvenser.

En rekke tyrkiske studenter sitter fengslet for å ha deltatt i demonstrasjoner. Hvis studenter mistenkes for å drive politisk aktivitet uten tillatelse, blir de stengt ute fra universitetet så lenge

etterforskningen pågår.

– Noen få akademikere tør snakke fritt, men disse er for etablerte til at myndighetene kan gjøre dem noe. De fleste universitetene er politisk korrekte, i den forstand at de følger partilinen og legger seg nært opp til det regjeringen ønsker. Det forekommer ikke reell maktkritikk i tyrkisk akademia i dag, sier Serkan.

Endring i maktbalansen

Da det moderne Tyrkia oppsto i 1923 under Kemal Atatürk, republikkens første president, ble sekulær nasjonalisme brukt som en samlende kraft. Det har preget Tyrkia siden den tid.

Statsminister Recep Erdoğan og Rettferdighets- og utviklingspartiet (AKP) regnes som en del av islamistbevegelsen, og historisk sett er han derfor utypisk for tyrkisk politikk. Da partiet vant makten, var det først og fremst presentert som et moderat sentrumsparti. De siste årene har AKP gått vekk fra sentrum, og tidligere i år høstet Tyrkia kritikk fra verdenssamfunnet etter Erdoğan's håndtering av massedemonstrasjonene som begynte på Taksim-plassen i Istanbul.

Einar Wigen, Tyrkia-ekspert og doktorgradsstipendiat ved Universitetet i Oslo, kan fortelle om en endring i maktbalansen. I det tidligere svært sekulære Tyrkia var islamistene undertrykket, nå er det omvendt, og liberale og sekulære stemmer møter sterk motstand.

– I dag skal det ekstremt mye til for å dømmes for islamistiske ytringer, som tidligere kunne være forbudt. I stedet er det blitt

FOTO: HRAGV/FICKR

emiske

verre for dem som mener andre ting, sier Wigen.

Selvsensur

– Den formelle sensuren i Tyrkia har blitt erstattet av en omfattende selvsensur, både i pressen og akademisk. Tyrkiske akademikere føler at de er under et politisk press, og at de i økende grad blir overvåket av ledelse og kolleger. Det er hele tiden et press for å rapportere andre hvis de gjør noe galt, sier Wigen.

Han kan fortelle om et regime som går langt for å stoppe kritiske ytringer. Stemmer regimet ser på som farlige kan rammes av skatte-

myndighetene, på arbeidsplassen eller gjennom rettsvesenet. I en omfattende rettsprosess tidligere i år, den såkalte Ergenekon-saken, fikk en rekke generaler lange straffer for kupp-planer. Samtidig ble åtte prominente tyrkiske forskere og akademikere idømt til dels lange straffer under landets anti-terrorlover, angivelig for tilknytning til militærets planer. En rap-

port skrevet for det amerikanske vitenskapsakademiets menneskerettighetsnettverk finner ikke hold i anklagene.

Den tyrkiske studenten Universitas har snakket med et godt kjent med press mot akademikere i opposisjon.

– De settes på sidelinjen. Gjør du noe feil blir du stilt for en disiplinærkomité. Du kan straffes eller fratas graden din for en tullede formell feil. Det er vanlig med falske anklager om plagiat, sier Serkan.

Kontroll

Organisasjoner som Amnesty International, Scholars at Risk og PEN har protestert mot at tyrkiske myndigheter legger bånd på akademisk, og at akademikere som tøy grensene blir straffet. Særlig på felt som er sensitive for regjeringen, er det blitt vanskelig å drive uavhengig forskning.

Vitenskapsjournalen Nature rapporterte i fjor om legen Onur Hamzaoglu, som ble stilt for retten da han publiserte forskning som viste høy kreftfare i for-

Tyrkia

- Mustafa Kemal, som ble landets første president i 1923, fikk tilnavnet Atatürk, tyrkernes far.
- Sekulær nasjonalisme ble viktig for å samle det etniske og religiøse lappeteppet som var igjen fra Det osmanske riket etter første verdenskrig.
- Hæren har historisk blitt framstilt som det sekulære demokratiets voktere, og generalene har flere ganger avsatt landets regjering.
- Statsminister Erdogan har fratatt hæren makt, og flere av de mektige generalene har blitt dømt til fengsel.

bindelse med industri.

PEN jobber fortsatt med å renvaske statsviteren Büsra Ersanli, som ble arrestert etter å ha forsket på kurdiske rettigheter.

Tyrkia-kjenner Einar Wigen tror kontrollen er særlig sterk på de offentlige universitetene.

– Det er klart at det statlige Recep Erdoğan-universitetet er mer lojalt, men det er viktig å huske at det er varierende grad av frihet. På de private institusjonene har de et visst handlingsrom, sier Wigen.

Valg

Serkan ser fram mot det kommende valget i 2014, og han tror Erdoğan kommer til å miste makten.

– AKP trenger ikke miste mye oppslutning før det hele kollapse som et korthus, sier Serkan.

Han mener å se tendenser til at akademikere og journalister våger mer i påvente av et maktskifte. Wigen er imidlertid skeptisk til dette.

– Det ser kanskje sånn ut fra innsiden av miljøer der alle er i opposisjon, men selv tror jeg maktskiftet vil komme innad i den islamistiske bevegelsen, forteller Wigen.

Selv holder han en knapp på at den sittende presidenten, Abdullah Gül, kan ta over som statsminister, men er usikker på hva det vil bety for akademikernes situasjon.

universitas@universitas.no

FOTO: (STEPHAN)/FLICKR

Evig leder: Utsmykningen fokuserer ikke på hvem som helst på Kim Il-sung-universitetet. Landets grunnlegger Kim Il-sung framstilles med fanfarer og fest.

Nordkoreanske studenter rømmer

Etter å ha hoppet av til Sør-Korea, har nordkoreanske akademikere klart å danne landets første studentorganisasjon. De håper nå å bli en viktig stemme i konflikten mellom de to landene.

Nord-Korea

tekst Christoffer Gundersen

– At Kim Jong-un kom til makten etter sin far, Kim Jong-il, var dråpen for mange av oss, sier én av avhopperne til den sørkoreanske avisen JoongAng Ilbo.

Siden det kommunistiske landet ikke tillater tidligere studenter å organisere seg, måtte akademikerne flykte fra Kim Jong-uns totalitære styre for å danne en såkalt alumniorganisasjon.

De hadde alle studert ved eliteuniversitetet i Nord-Korea, oppkalt etter landets evige leder, Kim Il-sung.

Det som skiller dem fra andre nordkoreanske avhoppere, er at de søkte asyl mens de jobbet som diplomater for landet.

– De fleste av oss valgte å forlate landet av politiske årsaker, ikke økonomiske vanskeligheter, sier avhopperen videre.

Han er anonym for ikke å sette sin familie i Nord-Korea i fare.

Kritiserte Kina

Gruppen ønsker å påvirke sørkoreanske ledere i konflikten mellom landene, men har ofte blitt møtt med likegyldighet og ignoranse. Gjenforening står ikke øverst på ledernes plakater.

På den andre siden var de en sterk kritisk røst mot kineserne i fjor, da Kina – som regnes for å være den eneste realistiske veien ut av Nord-Korea – vedtok å returnere nordkoreanske flyktninger til hjemlandet.

Alumnigruppen i sør planlegger nå å danne et utdanningsprogram for nye avhoppere, slik at de raskere finner seg til rette i Sør-Korea.

Lederstil avgjørende

– Innflytelsen til de som hopper av vil avhenge av hvor uforsonlige de er overfor sitt tidligere regime, og av hvordan det går med Kim Jong-un, sier Stein Tønnesson, forsker ved Institutt for fredsforskning (PRIO).

Han er en av Nordens fremste Nord-Korea-eksperter og mener at alumnigruppens betydning beror på om Kim reformerer eller ikke – om han mykner opp reglene i sitt diktatur. Dersom han

gjør det vil, de akademikere som velger ikke å hoppe av få størst betydning, er Tønnessons analyse.

– Ved status quo får verken de som er igjen eller avhopperne særlig betydning. Men dersom Jong-uns regime faller sammen, kan avhopperne bli av uvurderlig betydning når Sør skal absorbere Nord, sier PRIO-forskeren.

– En stein i skoen

Geir Helgesen, direktør ved Nordisk institutt for asiatiske studier (NIAS), deler ikke den samme optimismen som Tønnesson.

– Selv om disse intellektuelle avhopperne høres ganske fornuftige ut, tror jeg deres innflytelse blir minimal. Som en stein i skoen, kanskje. Steinen får jo innflytelse på gangarten, men ikke nødvendigvis på retningen, sier Helgesen.

Han er for tiden i Seoul i Sør-Korea, hvor han har møtt landets nye president og utenriksminister for å diskutere forholdet til naboene i nord. I Helgesens øyne er gruppen bare en liten del av et enormt skuespill, hvor Kina og USA spiller hovedrollene.

c.s.gundersen@universitas.no

Korea-konflikten

- Historisk er Korea et samlet rike, men det ble delt i Nord- og Sør-Korea etter andre verdenskrig. Sør-Korea ble besatt av amerikanerne, mens Sovjetunionen tok Nord-Korea.
- Etter delingen i 1945 ble Kim Il-sung leder for arbeiderpartiet i kommunistiske nord. Siden har makten gått i arv, og hans sønnesønn Kim Jong-un er nå øverste leder.
- I 1950 brøt det ut krig mellom landene. Etter tre år med harde kamper, enorme ødeleggelser og millioner av falne, ble det fremforhandlet en våpenstillstandsavtale.
- Grensen mellom Nord- og Sør-Korea er verdens tyngst militariserte, og Nord-Korea er et ytterst lukket og isolert land. Deres juche-ideologi idealiserer det å være selvberget.
- Sør-Korea har en åpen, eksportrettet økonomi. Landet har gått fra å være et fattig, krigsherjet land til å bli et G20-land, regnet som et av de mest utviklede.

Kilde: Store norske leksikon.

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048

reportasjeredaktør: **Mari Lund Wictorsen**
m.l.wictorsen@universitas.no 913 74 945

KULTUR

Kan fengsles for testikkelkunst

HOOLIGANISME: Den russiske aktivisten og performancekunstneren Pyotr Pavlensky, som for to uker siden spikret sine testikler til bakken på Den røde plass i Moskva, kan bli dømt til fem års fengsel for *hooliganisme*, melder The Mirror. Pavlensky satt fastspikret på plassen i nesten to timer søndag 10. november, i det han omtalte som en metafor for den

politiske apatien, politiske likegyldigheten og fatalismen i dagens Russland. Det er ikke første gang Pavlensky har brukte sterke uttrykk for å få fram meningen sin. I fjor sydde han igjen munnen sin i solidaritet med *Pussy Riot*, og i mai la han seg naken i en rull av ståltråd utenfor hovedinngangen til bygget der den lovgivende forsamling holder til i Moskva.

Allianse for frilansere

ARBEIDSFORHOLD: Klassekampen melder at en ny allianse, *Frilansinitiativet*, skal jobbe for frilansskribenters arbeidsvilkår. Det ble debatt om disse da selvstendig skribent og samfunnsdebattant Sara Mats Azmeh Rasmussen i april gikk hardt ut og kritiserte mediebransjens behandling av frie skribenter. I forrige

Heksejakt og avsagde

Hva får du når du blander akademisk frihet og dannelse? Universitas har kåret 2000-tallets hittil beste professorkrangler.

Arbeidsmiljø

tekst Jo S. Refseth

Det finnes en lang og rik tradisjon i norsk akademia for heftige, utilslørte krangler. Helt siden grunnleggelsen av Universitetet i Oslo (UiO) i 1811 har det titt og ofte brygget opp til bråk i landets professorkorridorer. Filosofi-professorene Georg Sverdrup og Niels Treschow satte standarden det første året med en voldsom krangel om ansettelsen av en svensk professor. Siden har det gått slag i slag.

Kaufmann vs. Haaland

I 2007 sa professor og psykolog Geir Kaufmann ved Norges Handelshøyskole (NHH) opp sin stilling med følgende beskjed:

«NHH er et talibanregime, en dogmatisk bibelskole.»

I Bergens Tidende raljerte Kaufmann videre:

«Det er synd at studentene blir herset med i fem år av reaksjonære merkantiløkonomer og risikerer å komme ut med hjernen banket ned til en hard mørkeblå flatbiff. Norske studenter pumpes fremdeles full av forrykte og farlige teorier.»

Rektor ved NHH, Jan I. Haaland, avviste kritikken. I studentavisen K7 Bulletin hevdet han at NHH har stor takhøyde, men at Kaufmann gikk langt over streken ved å gi inntrykk av at studentene læres opp til å bli skurker. Kaufmann svarte at rektoratets framstilling i beste tilfelle kunne ses på som et ekstremt tilfelle av freudiansk fornektning. Kaufmann skrev at «det er synd at en så fin og tradisjonsrik institusjon som NHH skal bli degradert til en vulgær bastard i det internasjonale handels-høyskolemiljøet. Det skjer nå.»

Allern vs. Groth

På 1970-tallet var det full strid om hvem som skulle styre Det norske studentersamfund (DNS). Professor i informatikk, Lars Groth, var på de konservatives side, og har

ennå ikke glemt det sviende tapet for Rød Front i 1974.

«Det handlet om sjelen til en studentgenerasjon. Vi syntes det var ganske pinlig at folk som baserte seg på diktatoriske bevegelser, skulle dominere studentbildet. Vi visste de var gærne, men ikke så gærne», sa professoren til Morgenbladet i august i år.

Rød Fronts Sigurd Allern, nå journalistikkprofessor ved UiO, mente kritikken var helt på trynet og fortsatte krangelen i Morgenbladet:

«Jeg oppfatter det som historisk sutring å komme 30 år etter og klage sin nød over at de konservative ikke dominerte alt».

Ifølge Groth ødela Rød Front DNS.

«Jeg ser på det som skjedde som politisk vandalisme. At Sigurd Allern ennå ikke har tatt det innover seg, forbauser meg ikke», avsluttet Groth.

Malnes vs. Neumann

Statsviterne Raino Malnes og Iver B. Neumann har lenge hatt et anstrengt forhold, og det har til tider gått hett for seg i debatter. I 1996 veiledet Neumann en hovedfagsoppgave som baserte seg på konstruktivistiske teorier. Men statsvitenskapelig institutt og Raino Malnes anså ifølge Neumann kritisk teori som uvitenskapelig og strøk oppgaven. Senere fikk studenten en pris i Storbritannia for årets beste doktoroppgave.

«Dette viser at miljøet er håpløst akterutseilt», sa Neumann til Universitas.

«Alt som er nytt er ikke bedre. Det er en viktig forskjell på faglig fornyelse og faglig fordummelse», svarte Malnes.

I 2008 kritiserte Neumann instituttet for å være et lite og ekstremt intolerant miljø hvor noen enkeltpersoner kjører sin egen private agenda. Malnes kjente seg ikke igjen.

«Det er alltid trist å høre en

bitter manns tale. Men til konspirasjonsteori å være er denne temmelig platt», avsluttet Malnes til Universitas.

Langeland vs. Slagstad

I 2012 sa Rune Slagstad opp sin stilling ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) etter å ha blitt skjelt ut offentlig av sin professor-kollega på Senter for profesjonsstudier (SPS), Nils Rune Langeland. I fagmiljøet på SPS hadde det vært konflikt i mange år. Men da Langeland ble personlig på Facebook, ble det for mye. Det toppet

seg med at Langeland kalte Slagstad for en «sjarlatan», «gemen kjeltring» og «svin» på nettstedet. Slagstads kone ble også dratt med i utskjellingene.

Etter oppsigelsen langet Langeland også ut mot «kultur-marxistiske sykkelnettverk på Majorstua». Slagstad, som nok følte seg truffet, uttalte til Klassekampen at Langeland flørtet med fascistisk tankegodt. Videre beskyldte han Langeland for å opptre som et barn i det offentlige rom – som bruker sterke ord, for deretter klage over urettferdig

behandling.

Nedkvitne vs. Bjørgum

Historieprofessor Arnved Nedkvitne fikk i 2009 sparken fra UiO etter flere krasse e-poster til kolleger, i tillegg til å nekte å møte ledelsen. Nedkvitne beskyldte sin selvutnevnte hovedfiende, historieprofessor Jorunn Bjørgum, for å være inkompetent. Aftenpostens Ulf Andenæs tolket Nedkvitne som «en mild og beskjeden mann å se til, som altså forvandlet seg til et huskors og ildsprutende drage når han gikk til sin PC for å

uke tok hun igjen et oppgjør med arbeidsvilkårene da hun uttalte at hun nektet å betale skatt for 2012, blant annet i protest mot den lave lønnen hun hevder har stått på stedet hvil i 20 år. Alliansen består av Fritt Ord, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk journalistlag og Norsk kritikerlag. Også Norsk forfatterforening gir sin tilslutning til alliansen, som har som mål å bedre forholdene til de frie stemmene i offentligheten.

UKENS DIKT

Av: Jenny Sandmo Ellefsen

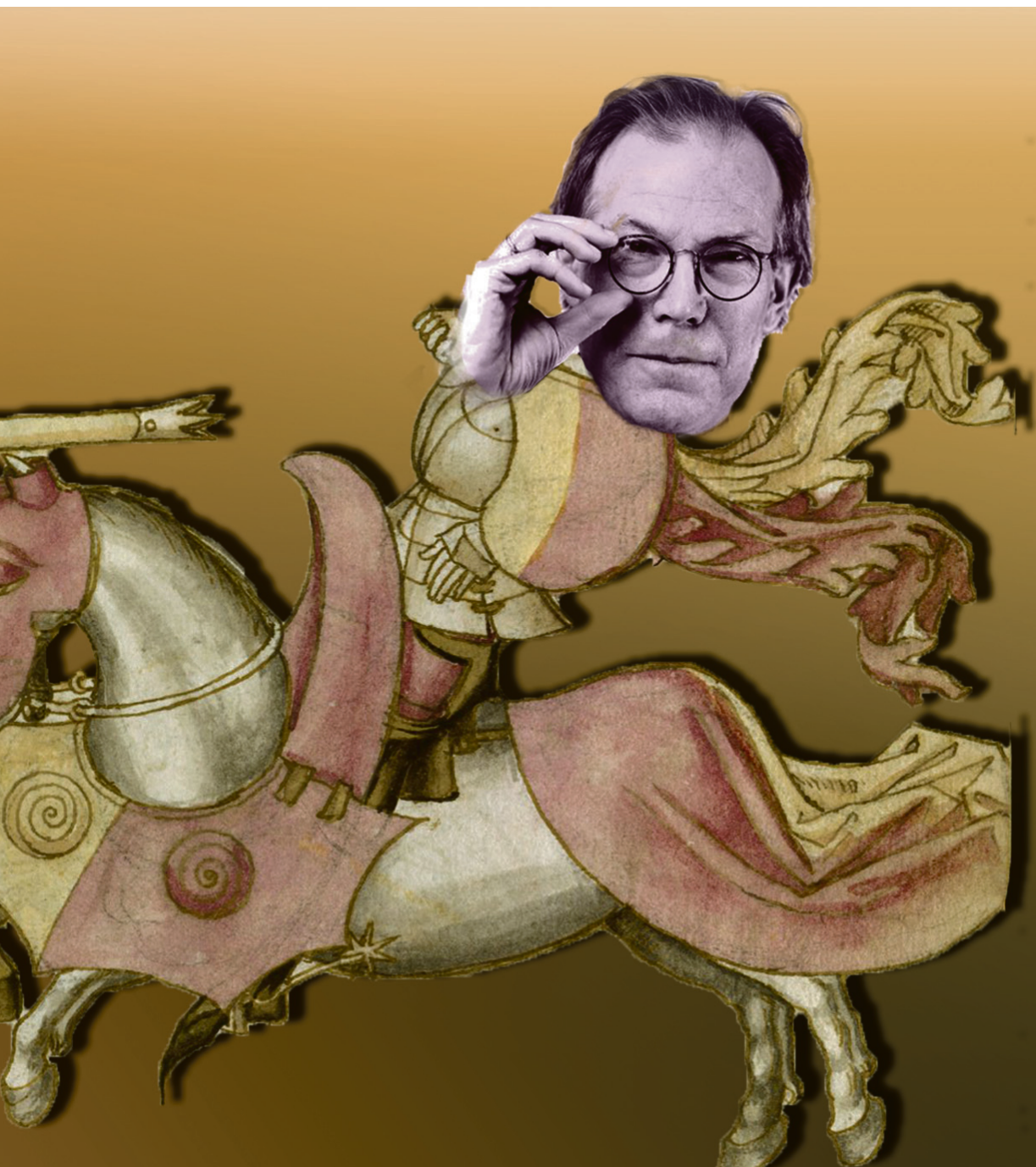
GLOMMA

isen har krøllet seg
der strømmen er sterkest
stikker opp i store, hvite flak
former årene i et bøkeblad
kornete, tynt
ugjennomsiktig
formene sitter fast i kroppen min
et sted ved min venstre lunge
jeg kjenner det når jeg puster
vannet som sakte danner seg langs

isflakene
vokser utover i buer
snirkler seg oppover
som et lite hakk
når du tar på meg, knaser det
i snø som pakker seg sammen
jeg velter rundt, henter varme der
jeg kan
vil smelte mellom lange guttefingre
renne ut igjen

Send oss ditt dikt til kaja.storosten@universitas.no

grevlingghoder

ILLUSTRASJON: KJETIL TØRUM

slynge e-poster mot kolleger.»

Nedkvitne tok saken til retten. Professor i økonomisk historie, Kristine Bruland, opplevde det som en heksejakt på Nedkvitne. Ledelsen svertet systematisk de ansatte, mente hun. Karakteristikker som «sprø» og «idiot» var helt vanlige. Det var et veldig brutalt miljø, slo Bruland fast, ifølge Uniforum.

I retten sa Nedkvitne at historieprofessor Helge Pharo brukte kallenavnene «Gærningen» og «Pip-pip» om Nedkvitne og en kollega. I Universitas avviste Pharo kritikken som uinteressant. Det

samme gjorde lagmannsretten, som frikjente UiO på alle punkter i 2011. Saken ble anket til Høyesterett, men i juni avviste Høyesteretts ankeutvalg å behandle saken.

Historieprofessor vs. grevlinghode

Tidlig på 2000-tallet ble ansatte ved Det humanistiske fakultetet på UiO møtt av et avsagd grevlinghode spikret opp på en kontordør. Døra tilhørte en professor i historie og grevlinghodet en venn av professoren, som ville endre en setning i historieprofessorens ny-

skrevne bok. Historieprofessoren nektet, og det endte i håndgemeng på kontoret. Morgen etter hang det blodige dyrehodet på døren.

I ettertid beklaget professoren episoden til alle kolleger, og beroliget alle om at dette ikke var noen stor sak. Det skal nok mer til for å skremme hardbarkede professorer, de er tross alt godt vant til et akademisk miljø.

Kilder: Universitas, Uniforum, Aftenposten, Bergens Tidende, Morgenbladet, Klassekampen, K7 Bulletin, John Peter Collett

j.s.refseth@universitas.no

MIN STUDIETID

tekst: Nicoline Bjerge Schie
foto: Helle Gannestad

■ HVEM: Lars Berrum

■ STUDERTE: Sykepleie på Høgskolen i Oslo

■ NÅR: 2005–2008

■ AKTUELL MED: Humorprogrammet *Berrum og Beyer* som kommer på NRK3 i januar

Tvunget av mor

– Sykepleien er jo faktisk Norges største lovlige horehus. Jeg har aldri vært på så bra fester som da jeg studerte sykepleie.

Etter en heftig russetid ville P3-programlederen og stand up-komikeren Lars Berrum helst ut for å se verden. Men da han forsøkte seg med en liten hvit løgn om at han skulle til Brasil for å studere spansk, satte mor Berrum foten ned. Hun visste nemlig at språket i Brasil var portugisisk. Dermed ble 19-åringen regelrett beordret tilbake på skolebenken.

– Hvorfor sykepleie?

– Nei, altså, saken var at jeg satt opp en haug av forskjellige studier på Samordna opp-tak. Sykepleie var ett av dem. Problemet var rett og slett at jeg ikke hadde fått med meg at man måtte rangere valgene.

«Jeg var faktisk redd for bæsje-lukt før jeg startet»

heterofil mann på sykepleien blitt genierklært, sier han med et glis.

Han kaller studiet et treårig vorspiel og husker tiden som «jævla bra», med endeløse fester og fine folk.

– Det var veldig få gutter. Jentene lette nærmest etter gutter til vors. La meg si det sånn: Hvis du er gutt, hetero og en helt ok fyr kan du nesten velge mellom hvem du vil på sykepleien.

Rare opplevelser ble det mange av. Berrum husker blant annet tilbake på en eksamen i *helvask*, hvor

han og ei jente skulle vaske hverandre på hele kroppen. En annen gang, på vei til en sykepleiefest, fikk han ideen om å stjele en stemplingsautomat fra Ruter og late som om han var billettkontrollør på trikken.

– Da fikk jeg meg en natt på glattcella, gitt.

Unge Berrum ble raskt kastet inn i livet som sykepleier. De beste minnene har han fra praksis på sykehjem.

– Jeg var faktisk redd for bæsje-lukt før jeg startet, og det å tørke eldre i rumpa var rimelig fjernt. Men jeg kom raskt over sjokket.

Sykepleien har også gitt mange gode historier, noe som har kommet godt med både på radio og i stand up-karrieren. Første dag i praksis måtte han på egenhånd hjelpe en gammel dame som hadde fått vaginaprolaps.

– Plutselig sto jeg der på kne med to fingre oppi vaginaen hennes. Det var en rimelig spesiell opplevelse.

Komikeren forteller at han ofte fikk negative kommentarer for valg av studie. «Er du helt homo eller?» var en gjenganger fra gutta.

– Men egentlig burde jo jeg som

Da inntaksbrevet til sykepleien dumpet ned i postkassen, var Berrum fristet til å takke nei. Men han ble igjen overtalt av mor, som selv er sykepleier. Dét er han glad for i dag.

– Jeg trengte det så innmari. Og selv om jeg ikke jobber som sykepleier i dag, elsker jeg yrket.

27-åringen fastslår at han skal jobbe som sykepleier igjen i fremtiden. Han er overbevist om at han ikke hadde vært den samme uten utdannelsen, og at alle opplevelsene har gjort ham mer reflektert.

– Man opplever så mye som sykepleier, både triste og fine ting. Man får liksom med hele pakka med livet, sier han.

– Det høres ut som en skikkelig klisjé, men sykepleien har faktisk gjort meg til en mye bedre person.

nicolins@universitas.no

Streng, men rettferdig

Ny Universitas-redaktør:
Anne Fougner Helseth

Påtroppende redaktør i Universitas, Anne Fougner Helseth, lover å levere en flått-fri og hardtslående avis for hele Student-Oslo.

Redaktørskifte

tekst Nicoline Bjerge Schie
foto Birte Magnussen

Anne Fougner Helseth (25) ble nylig stemt fram som ny redaktør i Norges største studentavis, og i januar overtar hun vervet etter Emma Tollersrud. Helseth ble ansatt som journalist i Universitas for ett år siden, men har drevet med journalistikk siden hun var 18 år, i =Oslo, som frilanser og senest i Dagens Næringsliv.

Med mottoet «Streng, men rettferdig, blid, men beinhard», vil hun forsøke å løfte avisa til nye høyder.

– Jeg vil gjøre det som trengs for at Universitas skal bli enda bedre.

Mer penger

Under høstens tildelingsrunde i Velferdinget (VT) fikk Universitas 2,7 millioner kroner, som tilsvarer en budsjettøkning på hele 400 000 kroner.

– Vi har allerede et solid journalistisk fundament som jeg vil bygge videre på. Men nå som vi har fått litt mer midler fra VT, har vi større muligheter til å gjøre Universitas enda bedre, sier Helseth.

De friske midlene gjør det blant annet det enklere å få til en ny og bedre nettavis, som er et av hovedmålene for den nye redaktøren.

Ikke-Blindern

Like viktig for Helseth er det at Universitas skal unngå å bli oppfattet som en Blindern-avis.

– Vi må bli flinkere til å være

en avis for absolutt alle studenter i byen, sier Helseth, som selv er født og oppvokst i Oslo.

Da blir det også viktig å rekruttere journalister fra flere steder, fordi de vet best hva som skjer rundt på de ulike skolene.

– Vi skal troppe opp på de forskjellige læringsinstitusjonene, komme på forelesningene og rett og slett være skikkelige plagsomme og kleine for å få dem til å søke.

«Snusen» i familien

I høst har Helseth vært ansvarlig for Universitas' månedlige magasin «Mellom fag». Hun ser på seg selv som en typisk «featuretype», med et romantisk forhold til både språk og til det å møte mennesker.

– Jeg har alltid vært ekstremt nysgjerrig som person. I familien kalles jeg bare «snusen». Det er nok derfor jeg falt for journalistikken.

Selv om hun har mest erfaring med featurejournalistikk, understreker hun at nyhetsjournalistik-

ken fortsatt skal være spydspissen i avisa, og hun er ikke redd for å slå fra seg litt.

– Det er viktig for meg at vi skal være nyhetsledende på vårt felt, og at Universitas fortsetter å være en vaktbikkje for studentoffentligheten. Da bør vi være tabloide i den forstand at vi skal slå opp de klokkeklare nyhetene.

Flått-fritt

Helseth har arbeidet mye med research, både som praktikant i Amnesty og FN-systemet og i et prosjekt i regi av Erling Borgen. Som redaktør vil hun videreføre satsingen på gravende journalistikk i avisa.

– Universitas er en av de mest spennende redaksjonene å jobbe i, både når det gjelder temaene vi skriver om, og dem vi skriver for. Mye av det vi dekker, handler om statlige penger, makt og framtid utfordringer. Det er mye her som det er interessant å grave i.

Helseth trekker også fram leserne som en viktig grunn til at Universitas er et spennende sted å jobbe.

– Jeg liker at vi kan forvente noe av leseren. Det skal også reflektere det vi skriver om. Vi kan ta i de tunge sakene, og trenger for eksempel ikke å lokke folk med å skrive om faren for flått og slike ting. Vi skal rett og slett være en flått-fri avis.

Nye stemmer

Helseth er opptatt av å løfte nye og gjerne yngre stemmer inn i debatten.

– Vi må være flinkere til å finne fram til andre typer kilder. Er det for eksempel en masterstudent som har skrevet en oppgave om det temaet vi skriver om, bør vi ta kontakt med vedkommende, i stedet for bare å resirkulere de samme kildene mediene pleier å bruke.

kulturredaksjonen@universitas.no

Oslo dårligst av de nordiske

På en fersk kåring av verdens beste studentbyer kommer Oslo dårligst ut av de nordiske hovedstedene.

Studentkultur

tekst Halvard Dypvik

Undersøkelsen QS Best Student Cities har rangert 98 av verdens største studentbyer. Oslo havner på en 48. plass og dermed sist av de fire nordiske hovedstedene som er med på listen – rett bak Helsinki på 47. plass, og langt bak Stockholm på 27. plass. København er med sin 20. plass Nordens beste studentby, ifølge rangeringen. Den danske hovedstaden danker ut alle de andre nordiske på levestandard og kan skryte av at Kø-

benhavns Universitet regnes som et av de 50 beste i verden.

Ingen skolepenger

Det er særlig prisene som trekker Oslo ned på listen, da det blir regnet som en av verdens dyreste byer å bo i. På den annen side trekker gratis studieplasser for utenlandsstudenter betraktelig opp, og når det gjelder levestandard får Oslo en høy poengsum. Universitetet i Oslo og Handelshøyskolen BI trekkes fram som prestisjefulle institusjoner internasjonalt, og førstnevnte rangeres i undersøkelsen som et av verdens 100 beste universiteter.

Ikke relevant

Velferdstinget (VT) i Oslo og Akershus vedtok i forrige uke et studentkulturpolitisk dokument, der de blant annet vektlegger utdanningsinstitusjonenes, kommunens og statens rolle i arbeidet med å forbedre Oslos

studentkultur.

VT-leder Tone Vesterhus mener Oslo er en god studentby. Hun tror ikke undersøkelsen gir et nøyaktig bilde av virkeligheten.

– Det er ikke slik vi skal måle Oslo som studentby. Vi skal se på hvordan vi gjør det i Oslo, sier Vesterhus.

Enorm fordel

Men Vesterhus sier seg enig i at gratis studieplasser er viktig for studentøkonomien.

– Det er noe rangeringen har gjort veldig riktig. Det er uten tvil en enorm fordel for Oslo som studentby og Norge som land at vi ikke har skolepenger, sier hun.

I disse dager debatten heftig, etter at den nye regjeringen varslet at vil utrede innføring av skolepenger for studenter fra land utenfor EØS.

– Gratistilbudet gir oss et enormt fortrinn fordi vi tiltrekker oss studenter fra andre kulturer,

QS Best Student Cities

■ Undersøkelsen er utført av det innflytelsesrike britiske selskapet Quacquarelli Symonds (QS) for nettstedet Topuniversities.com.

■ Den rangerer 98 byer som er valgt ut etter to kriterier: De må ha et innbyggertall over 250 000, og ha minst to utdanningsinstitusjoner på QS World University Rankings.

■ Byene har blitt vurdert etter 14 indikatorer, deriblant levestandard, prisnivå og utdanningsinstitusjonenes prestisje.

■ Rangeringen ble gjennomført for første gang i 2012.

som igjen hever studiekvaliteten. Det skaper større mangfold og hjelper studenter fra fattigere land å komme til Norge.

kulturredaksjonen@universitas.no

Da

En liten gnist var det som skulle til. Så bestemte nazistene seg for å deportere 644 Oslo-studenter til Tyskland.

Krigen

tekst Øyvind Gallefoss

Ingen vet ennå hvorfor de gjorde det, de tre mennene som sneik seg inn i Universitetets aula natt til 28. november 1943, dynket interiøret med parafin – og tente på.

Planen var nok ikke å brenne ned aulaen – brannstifterne ringte selv straks og varslet politiet – så akkurat hva de ønsket å oppnå med den lille brannen, er fremdeles et mysterium.

Var brannen en provokasjon fra tysk hold? Var den inspirert av den berømte riksdagsbrannen i Berlin – brannen som førte til en rekke massearrestasjoner slik at

Rekonstruksjon: Slik så det ut da man rekonstruerte tyskernes aksjon under 50-årsmarkeringen i 1993. Foto: Ellen Holte/Universitetshistorisk fotobase

aulaen brant

Adolf Hitler kunne etablere seg som rikets diktator? Eller tente mennene på aulaen bare for å stoppe en tysk konsert som var planlagt dagen etter?

Ingen vet helt.

Selv ante de nok heller ikke konsekvensene, disse tre: at brannstiftelsen skulle bli stående i historiebøkene som starten på nazistenes massedeportasjon av norske studenter.

Situasjonen hadde vært spent hele høstsemesteret: Tyskerne hadde gjort stadige forsøk på nazifisering av Universitetet; ledelsen var i pågående forhandlinger med nazistene og de aktivistiske studentene mente situasjonen skapte usikkerhet om akademikernes motstandsevne. Og joda, visst var det krig, men brannpåsættelse var et uortodokst virkemiddel i motstandskampen – og hadde nok ikke blitt godkjent av motstandsledelsen.

Det er altså fortsatt usikkert om hensikten med brannen var å tvinge fram et klimaks i konflikten på Universitetet. Men det var i aller høyeste grad det som skjedde.

For det var én mann som ikke hadde noe særlig til overs for åpne

provokasjoner: Rikskommissær Josef Antonius Heinrich Terboven.

Det var typisk tysk okkupasjonspolitikk å vente på et påskudd til å slå ned på motstand – slik at skylden for angrepene kunne legges på motstandsbevegelsen – og Terboven benyttet sjansen umiddelbart: Allerede dagen etter brannen skyldte pressen på studentene.

Samme kveld møtte Terboven Norges politisjef og lederen for den tyske sikkerhetstjenesten for å underrette dem om sin plan: å arrestere samtlige studenter ved Universitetet og sende dem til «egnede» leirer i Tyskland.

Terboven hadde dårlig tid: Den kommende dagen ble brukt til planlegging, og allerede klokken 11.05 den 30. november – to dager etter brannen – ble aksjonen igangsatt.

Gestapo ledet 300 menn i aksjonen: Flere lastebiler rullet inn på Universitetsplassen og sperret av hele området; det ble slått til mot Blindern, Deichmanske bibliotek og Rikshospitalet; ved T-banestasjonene på Majorstuen og Nationaltheatret ble unge menn stoppet og avkrevd legitimasjon; hele dagen ble det drevet regelrett

jakt på studenter over hele Oslo på grunnlag av lister politiet hadde skaffet seg på forhånd – og de arresterte ble fortløpende samlet i Universitetets aula.

Ikke alle ble holdt fanget: Kvinnelige studenter ble sluppet fri; «politisk lojale» studenter slapp unna.

De resterende ble holdt fanget hele natten i en aula som fortsatt luktet svidd.

Over 1200 studenter tilknyttet Universitetet i Oslo ble arrestert i løpet av høsten 1943. De ble så sendt til en fangeleir i Stavern, før rundt halvparten – 644 stykker – ble deportert til Tyskland.

At disse studentene var tatt til fange på kollektivt, ikke individuelt, grunnlag, gjorde studentdeportasjonen unik i europeisk sammenheng: Studentene skulle ikke først og fremst straffes – de skulle omskoleres.

Med en velkjent kombinasjon av forføring og brutalitet skulle nazistene lære opp de norske studentene i nasjonalsosialistisk verdensanskuelse – massepåvirkning og mobilisering av store ungdomskull hadde fungert utmerket for tyskernes *Hitlerjugend*.

I Tyskland ventet nemlig ikke vanlige straffeleirer; studentene

deltok i forelesninger om blant annet rasehygiene, etnososiologi, reformpedagogikk og gammelnordisk spillkultur.

Tyskerne utviklet fort en ambivalent holdning til fangegrup-

pen: forakten for studentenes holdninger blandet seg med en beundring for deres nordiske raseegenskaper. Her hadde de medlemmer av det «germanske stammefellesskapet», og det lå mye prestisje i å omskolere dem – noe som også gjorde seg utslag i utvelgelsen: I studentenes egne beretninger kommer det fram at den første puljen som ble deportert ble valgt ut etter høyde, hår- og øyefarge.

Det var de mest raserene som skulle til Tyskland for å få sin rasebevissthet aktivisert.

Tyskernes prosjekt endte som en fiasko. Etter et drøyt halvår var det som var av optimisme blant nazi-lederne snudd: De norske studentene hadde forandret seg underveis, mente de, de var ikke

lenger en germansk elite, men «rasemessig mindreverdige individer som ikke eide evne til å gripe tidens åndelige verdier».

Sommeren 1944 var Tyskland på retrett – noe som gjorde det

vanskeligere å prioritere midler til slik skolert omskolering av ikke-vennlig innstilte nordmenn – og den siste delen av krigen ble studentene i større grad be-

handlet som «vanlige» fanger.

Erfaringene studentene gjorde, var dyrekjøpte. 17 av dem døde som følge av sykdom eller skader, og mange fikk psykiske traumer å slite med for livet.

Men ingen av de 644 norske studentene vendte hjem som overbeviste nasjonalsosialister.

Førstkommende lørdag, 30. november, arrangerer Universitetet i Oslo minnekonsert i Universitetets aula i anledning 70-års-markeringen av nazistenes deportering av studentene

Kilde: Universitetet i Oslo: 1940–1945: Universitetet i kamp, av Jorunn Sem Fure.

kulturredaksjonen@universitas.no

anmelderredaktør: **Eivind Eide Skaufjord**
eivines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag 06.00: Democracy Now! 07.00: Morragym 08.00: Frokost 10.00: Das Kapital 10.30: DUO 11.00: A-lista 12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00) 19.00: Bra Trommis 20.30: Sort Kanal 21.30: Dub Dubhead 22.00: Overkill 23.00: O & Jo Show 24.00: Fri Form Radio	Tirsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Morragym 08.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Vitenselskapet 10.30: Grenseløst 11.00: Teknova 11.30: Sirkus 12.00: Snakker ikke norsk Onsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Morragym 08.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur	10.00: Tekstbehandlingsprogrammet 11.00: Historietimen 11.30: Emneknaggen 12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00) 19.00: Kvegpels 20.30: Country Barn 21.00: Spillmatic 22.00: Funkiga Timmen 23.00: Neu 24.00: Fri Form Radio Torsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Morragym	08.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Nova Noir 12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00) Fredag 06.00: Democracy Now! 07.00: Morragym 08.00: Frokost 10.00: Opplysningen 99.3 11.00: Nyhetsfredag 12.00: Radiotjenesten 12.30: Skallebank (til 13.00) 19.00: Nova Nedstrippa	20.00: Goodshit 21.00: Nova Amor 22.00: Nova X 23.00: XO HIPHOP Søndag 07.00: Jazzonen 08.00: Gorilla 09.00: Trigger 10.00: DOKUNOVA 10.30: Radio Folkefest (til 11.00) 14.00: Du skulle ha vært der 15.00: Sorgenfri 16.00: Snakker ikke norsk
--	---	--	--	--

VI TESTER:

Det er ikke morsomt å spise sin mat når den ligger i pakke og ikke på fat. Når den ligger på fat i SiO-kantinene, derimot, kan det være morsomt både på den gode og den vonde måten.

Tekst: En matglad Universitas-redaksjon

D **SV-kaféen,** Eilert Sundts hus, UiO

Sausete opplegg

– **Hvem har spydd** på røstipotetene mine?

Axel har gått for vegetarretten røstipoteter med soppsaus, servert med salat, og er lite imponert over presentasjonen.

– Den soppsausen har en sykt udelikat farge. Gusjegrå? Det må være mulig å få den til å se bedre ut, sier han.

Her har man bare lagt noen røstipoteter på rad, klæsja litt soppsaus oppå og lagt en haug med salat på siden.

Smaken er rund og kjedelig. Det minner litt om potetgull med salt og pepper-smak. Legg til et hint av sopp, og retten er blitt til verdens rareste potetgullkombo.

– Dette er den verste SiO-maten jeg har smakt, sier Axel.

Dagens andre rett er fetafylt laksefilet med limesaus, ovnsgrillerte grønnsaker og poteter. Nam! Retten består av fine farger og ser i utgangspunktet lekker ut.

– Sausen overdøver nesten all annen smak. Er det med vilje? undrer Thea.

Halve tallerkenen drukner i det som skal være limesaus, men som smaker som en blanding av aioli og hvitløks-

– dressing.

Fisken er tørr, som den så altfor ofte er i SiO-kantinene, og smaker fisk som har ligget i romtemperatur litt for lenge før steking.

Heldigvis byr selve lokalet på en hyggelig opplevelse.

– Dette må være den koseligste kantina på hele Blindern, sier Axel.

Dette er en fin plass å samle vennegjengen til lunsj – om du har med medbrakt matpakke.

D **AHO-kaféen,** Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo

Posemat i papp og plast

Hva er vel mer passende enn at de kjører strategien «less is more» i minimalistenes høyborg, Arkitektthøgskolen? I det åpne og enkle kantine-lokalet er det én varmerett på menyen. Den serveres på papptallerken og skal inntas med plastbestikk. Dagens kavalier er en innsider og sier dette er standard fordi alle tar med seg maten ut av kantina. Grunnen?

– Det er så kaldt her! sier arkitekturstudenten og slår furtent i den steinete, kalde bordplata.

– Og stolene er jævlige å sitte på.

Kantina har ikke engang kjøkken, forteller den lokalkjente. Resultatet er at feinschmeckede arkitektstudenter må spise mat som varmes opp fra pose.

Men dagens kylling tikka masala lukter faktisk godt. Og selv om den gjengse inder kanskje ikke ville vært bekjent av bambusskuddene i masalaen, er selve sausen ganske god.

– Altså, ikke bedre enn sånn indisk saus på glass, men det fungerer jo det, konstaterer Anne.

– Det fungerer også bra til å kamuflere den gustengrå fargen på kyllingbitene, skyter middagsfølget galant inn.

Risen, som det i god kantinestil er mest av, har også ganske klisjeefin konsistens. Så ingen horribel matopplevelse. Likevel: Less is less når det gjelder kantiner, AHO.

C **Frederikke kafé,** Frederikke mathus, Blindern, UiO

Surrealistisk opplevelse

Frederikke på Blindern har lite av den intime «her vil jeg sitte og prate med vennene mine»-følelsen, som flere av de mindre kantineene har. Folk i betjeningen er effektive, og, vel, de er effektive. Hjertet vårt går ut til de mest heroiske av de effektive, som koster på seg et entusiastisk «ha en god dag».

Vi setter oss ned med hver vår rett. Petter har valgt klokt: Røkt kjøttpølse med potetstappe og brun saus. Anne ikke så klokt, skal det vise seg: Torsk med tomat saus, grønnsaker og ris.

– Dette er mat for kroppsarbeidere, ikke gourmet, sier pølsespiser Petter, som verken er kroppsarbeider eller gourmet.

Potetstappen er laget på ekte poteter og lever opp til forventningene. Sammen med pølsene og sausen utgjør de et godt alternativ for den staute student. Ertene derimot, de er dritt. De kokes på morgenen og ligger der dagen gjennom. Blås i ertene, men smak på kjøttpølsa, kokt sprekkeferdig og passe krydret.

– Du furter over noen skarpe ertre? Analyze this! sier Anne og løfter sin tallerken opp mot Petters nese så han kan få ta del i den lekre duften av jalapenos, kaffe og pølse (!?) som stiger opp av den angivelige fiskeretten.

I dette surrealismens mesterverk har «tomatsaus og grønnsaker» veket

plass for en slags salsa der jalapenos er det bærende elementet, flankert av squash-biter. Småkresne Anne trodde hun hadde tatt det tryggeste valget på menyen. Hvordan bomme på en tomat-saus? Dessverre hater hun jalapenos. Til og med jalapenoelskerne i følget stiller seg svært skeptiske til denne ubestemmelige sausen.

Torsken sjøl er imidlertid ikke så ille. Det er garantert vanskelig å sikre en passe konsistens på fisk som skal ligge hele dagen, men overflaten er faktisk ikke særlig hard. Risen, derimot. Ok, alle korna er ikke *harde*, men de er småtørre og kjipe, og to ganger dukker det opp noen skikkelig jekselsknusere. Til sammen blir ris og torsk (sauen er gitt opp grunna lukt/smak/jalapeños-overdose) en tørr kombo.

Det ser ut til at det er mange mette mennesker i Blinderns matstorsstue, og kakafonien av pseudointellektuelle samtaler om Bourdieu mellom førsteårshumanister som tror de vet ting, er tidvis overveldende.

De storslåtte matopplevelsene er det derimot langt mellom.

Men, kjære Frederikke: Blindern ville ikke vært det samme uten dere. Tema-uker med tilhørende rørende hattebruk trekker dessuten veldig opp. Dere skal ha for innsatsen. Særiøst.

Jule-
evangeliet
– Redux

Hvor: **Det
Andre
Teatret**

Når: **12.12
– 17.12**

Christoffer Gundersen, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Apokalyptisk juleaction

Redningen for alle oss som savner å se juleevangeliet, men som vil unngå å infiltrere en barneskole i osloområdet, er her! Juleklassikeren vi alle ble tvunget til å spille en rolle i da vi var mindre, kan nå nytes i voksenversjon. Innpakket i actionpapir og pyntet med Apokalypse Nå-referanser, bes alle som vil fylles med fred og etter-

tanke om å holde seg hjemme.

I sin tolkning lover skaperne oss flere helikoptre og mer slowmotion, i tillegg til selvsagte elementer som krybbe, englesang og jomfrufødsel. Denne godbiten har du fem sjanser til å få med deg. Utsett derfor julestria i noen timer til, og legg eksamensfeiringa til Nydalen.

Thorbjørn K. Borlaug, nettredaktør i Universitas

Ukas advarsel

Tjue-føkkings-fjorten

Den verste dagen hele året. Du ligger der, med en sliten skjorte eller kjole, sykt bakis, og det er et helt nytt år. «Nytt år, nye muligheter», sier irriterende slektninger og venner. Det hjelper ikke. Nye muligheter betyr nye muligheter til å feile. 2014 blir bare et dårligere 2013. News flash: Du blir ikke yngre! Du blir bare eldre og eldre

og kommer nærmere og nærmere en midtlivskrise. Hipp hurra.

Nyttårsforsetter har du, men denne dagen gir prestasjonsangst og gjør livet litt for stort. Ikke kan du slukke sorgene i alkohol, for du drakk for mye cava med folk du egentlig ikke liker så godt, natten før. Velkommen til tjue-føkkings-fjorten.

Annas spiseri, Anna Sethnes hus, HiOA

Mini-veggis i romslige lokaler

Høgskolen i Oslo og Akershus kan ikke skilte med noen stor kantine, men de spisende i Annas spiseri ser lykkelige ut likevel. Det er kanskje fordi de får sitte i romslige, lyse lokaler. Noen får til og med sitte i sofa.

– Sånt no' ha'kke vi på Blindern, sier Petter, med et sukk.

Vi spiser vårruller med salat, ris og sursøt saus, og vegetaralternativet grønnsakswok med chilisaus.

– Du fikk veldig mye mer enn meg, sutrer Thorbjørn, som spiser wok.

Vegetarretten er utvilsomt minimalistisk: Ikke bare er det betydelig mindre mat på tallerkenen, tallerkenen i seg selv er også mindre.

– Tror de ikke vegetarianere er sultne, de også?

Smaken er grei, mye takket være chilisausen. Brokkolien og soppen i woken er god, men gulrøttene og alt annet som ligner på grønnsaker, er altfor mykt, oppstykket, og ser ut som noe man fører kaniner med.

– Jeg skjønner ikke engang hva alt

jeg spiser er, konkluderer Thorbjørn.

Vårrullene er varme og crispy. De gjør seg i magen til sultne, eksamenslesende studenter, og ser like bra ut som de smaker. Risen, derimot, er en annen sak. Men helheten er god. HiOA-studentene er heldigere enn mange andre Oslo-studenter.

Kafé Helga, Helga Engs hus, UiO

God barnehagemat

Kafe Helga kan tilby alt fra sofaer til langbord, og ikke overraskende har flere lektor- og pedagogikk-kollokvier funnet veien hit. Det gir lokalet et livlig preg. Kantina byr bare på ett valg av varmmat per dag. Dagens tilbud er ostegratinert skinke- og pastaform servert med blanda salat. Men ingen vegetartilbud.

Presentasjonen av retten er ikke så verst, med fin fargevariasjon. Rødt, gult og grønt. Den deilige, runde ostesmaken kommer til sin rett ved siden av den litt salte skinka.

– Det her minner meg om barnehagemat, sier Thea.

– Ja, jo, men det har jo sin egen sjarm. Det smaker som mat man fikk på SFO. Jeg blir nesten litt nostalgisk, svarer Axel.

Det er gjennomgående for SiO-kantinene å bruke overdøvende mye salt i maten. Denne gangen har de spart seg det og heller gått for chili. Fantastisk!

Salaten er derimot en skuffelse. Det er en typisk kjip SiO-salat med for mye kål. Litt mais og en bit gulrot er med

for å skape fargespill og liksom gi en illusjon av å være variert.

– Blanda salat, my ass, sier Thea indignert.

Oppsummert er begge likevel relativt fornøyde. Her har man en ganske enkel rett, men kjøkkenet har likevel klart å få mest mulig ut av forutsetningene. Kanskje er det ikke en så dum idé å konsentrere seg om én rett av gangen?

Informatikkafeén, Ole Johan Dahls hus, UiO

Tørt, salt og dynket

Kantina i informatikkbygget i Forskningsparken har så stor takhøyde at man får følelsen av å sitte i en hall, og ikke i en koselig kantine. Dette er utelukkende et sted du kommer for å konsumere næring, ikke for å finne deg en lun plass hvor du kan kose deg med kaffekoppen.

Her serveres to retter per dag. Dagens tilbud er tortellini fylt med spinat og feta, servert med «chunky» grønnsaks-saus, og lasagne servert med salat.

– Presentasjonen av maten er kjedelig, sier Axel om vegetarretten.

Det er rett og slett tortellini i en haug, med en god porsjon saus oppå. Dessuten er tortellinien tørr. Et par av dem knaser i kantene, som tyder på at de har ligget vel lenge i varmedisken. Og hvor er spinatsmaken?

Heldigvis er grønnsakssausen spicy og god. Et grovt og godt brød trekker også opp.

Lasagne-tallerkenen er fint dandert, maten ser god ut, og porsjonen er stor. For én gangs skyld er salaten veldig appetittlig og en fryd for øyet. Dessverre blir også denne dynket i dres-

sing, denne gangen med en variant av 90-tallsslageren Thousand Island. Det kunne de spart seg.

Lasagnen, derimot, er en skam!

– Vann, gi meg vann! roper Thea.

Det brenner i ganen etter et par munnfuller, og saltsmaken overdøver alt annet. Pastaplatene er overkokt og kjøttdeigen overstekt. Tomatsmaken er fraværende.

Over halve tallerkenen blir stående igjen.

Aulakjelleren, Juridisk fakultet, Karl Johans gate 47, UiO

Oppfyller alle saklige kriterier

I nyoppussede lokaler, med Slottet som nærmeste nabo og Munchs verker i naborommet, er det høytidsstemning i kantina på jussen.

– Folk ser reinere ut her enn på HF (humanistisk fakultet, red.anm), sier Petter.

Først smaker de på den gamle sluggeren Pasta Bolognese med en loffbit til.

Pastaen er litt seig, men kjøttsaus- en er god.

– Passe balansert mellom syrlighet, krydder og umami, sier Anders.

Petter smaker etter og later som om han også kjenner det.

Kokken har tatt seg bryet med å drysse noen urter på toppen. Det ser ålreit ut.

Alt i alt et like trygt og forutsigbart valg som Jan Tore Sanner: Kanskje ikke dritspennende, men oppfyller alle saklige kriterier.

For vegetarianerne byr jusskantina på grønnsaksmoussaka. Her ligger noe av problemet, som objektive anmeldere selvsagt ser bort i fra: Veggismat har ikke kjøtt, og moussaka er bedre med kjøtt.

Den serveres med salat med en fiks pesto, og sammen både ser det bra ut og smaker bra. Moussakaen har også auberginer. Har du sett hvordan kokte auberginer ser ut? Auberginer bør med fordel ikke kokes.

Det er mye pels i kantina, noe som tyder på at det ikke er så mange vegetarianere. Men de som er her, kan spise like godt som ikke-veggisene. Aulakjelleren byr opp til god mat. Jusstudentene er heldige.

■ Don't Stop Believin'

Ad Notams stayerpris går i år til alle Norges studenter for å aldri gi opp drømmen om elve måneders studiestøtte.

Juryen skriver: «Studentenes kamp for å øke studielåne sine enda mer er utrettelig. Først fikk de grønt lys fra de rødgrønne. Så sa slemme-Torbjørn nei. Norske studenter må igjen se langt etter en ekstra måned med studiestøtte, en støtte som totalt ville tilsvart litt over halvparten av inntekten til en minstepensjonist. Ad Notam håper studentene fortsetter kampen som kan gjøre at de slipper å få arbeidserfaring i studietida.»

Prisen overrekkes via et gjeldsbrev fra Lånekassen.

■ Å komme ut av regnskapet

Det siste året har Universitas skrevet om de blodrøde regnskapene til Akademika og Det Norske Studentsamfundet. Selskapene får derfor Ad Notams årlige «Lehman Brothers»-hederspris.

– Vi har allerede bestilt en studietur til Hellas for å lære mer om økonomisk styring, sier en tårevåt Kirsti Hansen, økonomidirektør i Akademika, til Ad Notam.

Martin Tveten, påtroppende formann i DNS, sier at DNS og Akademika sammen skal komme seg ut av det øko-

nomiske uføret.

– Til våren kommer konseptet «Pils & Prosa». For hver øl du kjøper på Chateau Neuf får du med en bok fra Akademika på kjøpet. Tenk det, øl og sakprosa til bare 299 kroner, jubler han.

■ SiO <3<3<3 HMS

Ad Notams halvårslige pris for gode rutiner for helse, miljø og sikkerhet går til beboerne i SiOs studentboliger.

«Ad Notam håper prisen vil inspirere nye generasjoner studenter til å steke Grandiosa klokken 04.40 natt til søndag. Prisen vil kanskje også gjøre at fremtidens studenter fortsetter den stolte SiO-tradisjonen med veggedyr i hybelen».

SiO-styreleder Magnus Nystrand kunne ikke hente prisen på grunn av en overkokt kjele i leiligheten.

– SiOs boligdirektør Trond Bakke kunne hentet prisen. Han er dessverre opptatt med å møte Anticimex, som skal fryse ned madrassen hans, sier Nystrand på telefon.

■ God jul fra Ad Notam

Ad Notam ønsker alle faste og helt sporadiske lesere en flott høytid.

Redaksjonen oppfordrer alle studentpolitikere, rektorer og andre til å bruke jula til å hamstre opp teite utspill og sitater som kan fylle Ad Notams spalter i 2014.

God jul!

Kameleonen

Markedshøyskole-rektor Trond Blindheim er ikke den du tror han er. Faktisk finnes han ikke.

– Trond.

– Hei, Trond Blindheim? Dette er fra studentavisa Universitas. Du, jeg ringer angående den saken vi hadde om studentkontrakter ved Campus Kristiania forrige uke – var du egentlig rett mann å snakke med der?

– Nei, nei, nei. Men jeg sa jo det også til journalisten, at det er egentlig studieadministrasjonen som holder på med disse greiene... (lengre utredning om hva som gjøres med saken).

– Skjønner. Grunnen til at jeg spør er at det var litt vanskelig å finne ut i hvilken egenskap du uttalte deg i artikkelen. Du er rektor både for Markedshøyskolen og Høyskolen Campus Kristiania?

– Ja, altså, dette må jeg ofte prøve å forklare til journalister, og det er helt umulig, så derfor skriver de bare rektor ved Markedshøyskolen. Men egentlig er det bare én rektor på Campus Kristiania, og så er lederne for de forskjellige studiestedene dekaner.

– Så du er både rektor og dekan da? Og rent teknisk fins det ikke noen rektor for Markedshøyskolen?

– Riktig.

– Okei. Det har jo vært tilfeller før der du har slumpet til å uttale deg i egenskap av en helt annen, nemlig Kjetil Try (Blindheim og Runar Døving signerte en tullekronikk i Dagbladet med Trys navn, red.anm.). Er denne identitetsforvirringen en bevisst strategi?

– Ehhh, nei, nei, nei, det med Try var jo egentlig da Kristin Halvorsen

var finansminister og plutselig mente det samme som Per Kristian Foss...

– Men på bildet i saken i forrige uke har du på deg to par briller – det er ikke en subtil understreking av at du har to identiteter da? Og så bruker du dem til å signalisere til de innforståtte hvilken identitet du har akkurat nå?

– Ahhhahaha!

Ja, nei, det er det...

I stedet for to hatter så to par briller?! Haha, nei, nei, det har ingen sammenheng, det er bare lesebriller og vanlige se-briller. Akkurat nå for eksempel har jeg fortsatt på lesebrillene når jeg går av toget her, og ser veldig dårlig. Men to roller, ja: Da jeg slutta på BI sa folk at nå kommer du til å få problemer, for journalistene kommer til å tenke at Markedshøyskolen også er BI. Og det går nesten ikke en måned uten at det står et sted at jeg jobber på BI.

– Du snakker ofte med journalister.

– Altså, fra skolen er jeg vant til å svare når læreren spør, så jeg gjør jo det, da. Nå før jul går det mye i julehandel, og jeg kan jo snakke om forbruk, og i tillegg er jeg utdanna samfunnsviter.

– Du er litt media-potet, kan brukes til alt?

– Jajaja, jeg prøver å begrense meg... Cirka halvparten av de som

«Markedshøyskolerektor»: Trond Blindheim har et utall hatter og briller han ruller på for å kunne uttale seg om alt i hele det norske mediebildet (hvertfall to par briller da). Men han svarer jo bare fordi det var det man måtte når lærer'n spurte.

spør får et svar. Og når journalisten da plutselig slår opp det svaret om Hurtigruta på forsiden, føler jeg ærlig talt at det er journalistens feil og ikke min.

– Men Trond Blindheim, i saken i forrige uke hadde du sjokkerende lite sprelske uttalelser. Vil du vurdere din stilling som løs kanon?

– Hva var det for noe, hvilken sak var det?

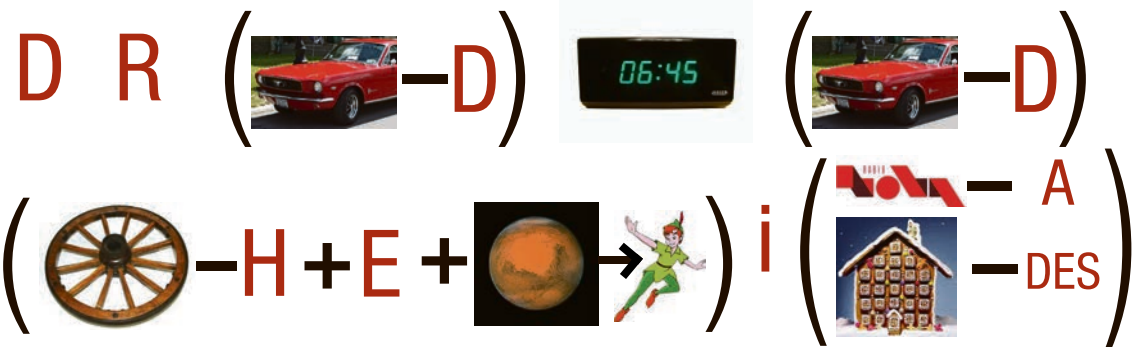
–... den om kontraktene?

– Jeg så jo det, at dere hadde brukt et stort bilde av meg selv om jeg knapt sa noe i saken. Men der fikk jeg helt alminnelige spørsmål, som man må svare alminnelig på. «Vi ser meget alvorlig på saken, »... e'kje det det man sier?

– Men det er jo ikke særlig sprelsk. Vil du vurdere din stilling?

– Hahaha, nei!

baksiden@universitas.no

HINT: Samme greia hvert år. Send din løsning til oyvind.gallefoss@universitas.no

FORRIGE UKES LØSNING: «Viswanathan er vanskelig å stave» Det klarte Thorbjørn! Han kan komme på kontoret og få en klem.

1. To av Norges mest betydningsfulle barnebokforfattere døde på julaften, i henholdsvis 1990 og 2002. Hvilke?
2. Opprinnelig var det en metode for å holde møll og andre skadedyr unna. Senere ble det en adventskalender. Hva siktes det til?
3. Hva er hovedkrydderet i akevitt?
4. Hva heter snømannen fra barnesangen, med gulrot som nese og kullbiter som øyne?
5. Hva heter avisredaktøren som forlanger hvit jul i den kinoaktuelle *Jul i Flåklypa*?
6. Hvilket ensemble fikk en hit med «En stjerne skinner i natt» i 1992?
7. Hvilken finsk by markedsfører seg som Julenissens hjemby og kan skilte med både nisselandsby og -fornøyelsespark?
8. Hvilke to evangelister beskriver Jesu fødsel i bibelen?
9. Og hvem var ifølge Juleevangeliet de første som fikk høre om at Jesus var født?
10. Ranger Hollywoods julefilmer fra eldst til nyest: *Die Hard*, *Gremlins*, *Hjelp, det er juleferie*, *Hjemme alene 2*.

1. Torbjørn Egner og Kjell Aukrust
2. Appelsin med nellikspikser
3. Krave
4. Kalle
5. Firmand Pjosen
6. Oslo Gospel Choir
7. Rovaniemi
8. Matteus og Lukas
9. En gløgg gjeftere
10. Gremlins (1984), Die Hard (1988), Hjelp, det er juleferie (1989), Hjemme alene 2 (1992).

FOTO: FRITS AHLEFELDT-LAURVIG/FLICKR